

Gem. Someren: Planmer deelgebied 5 Omgevingsplan

6 augustus 2024

Kenmerk R002-1294663LEH-V03

Verantwoording

Titel	Gem. Someren: Planmer deelgebied 5 Omgevingsplan
Opdrachtgever	Gemeente Someren
Projectleider	Niels Bronsgeest
Auteur(s)	Laurens van der Hart, Sharon ter Haar, Henk Ullibroeck, Evelyne van Overbeek
Tweede lezers	Niels Bronsgeest, Jeroen Reimerink
Kenmerk	R002-1294663LEH-V03
Aantal pagina's	132 (exclusief bijlagen)
Datum	6 augustus 2024
Handtekening	

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

Samenvatting	6
1 Inleiding.....	10
1.1 Achtergrond	10
1.2 Aanleiding omgevingsplan deelgebied 5 Someren.....	11
1.3 Waarom een planmer voor het omgevingsplan deelgebied 5	12
1.4 Doel en procedure planmer	12
1.5 Betrokken partijen bij de mer	13
1.6 Opbouw van dit Milieu effectenrapport	13
2 Kader van dit MER - Het omgevingsplan buitengebied Someren: Deelgebied 5	14
2.1 Plan- en studiegebied: het voornemen	14
2.2 Kenschets agrarische bedrijven in de huidige situatie	15
2.3 Beleids- en wettelijke kaders	16
2.3.1 Overige beleidskaders	16
3 Onderzochte alternatieven en beoordelingsmethodiek.....	21
3.1 Alternatievenontwikkeling en-beoordeling	21
3.2 Te onderzoeken alternatieven	21
3.2.1 Alternatief 1: Referentiesituatie	22
3.2.2 Alternatief 2: 'Worstcase'	22
3.2.3 Alternatief 3: Het planalternatief	23
3.3 Mogelijkheden omgevingsplan buitengebied.....	23
3.4 Beoordelingsmethodiek effecten	24
4 Onderzoek stikstofemissies veehouderijen.....	25
4.1 Veehouderijen in het plangebied	25
4.2 Ontwikkeling van de veehouderijen	27
4.3 Waarmee worden effecten vergeleken ?	29
4.4 Worstcase alternatief	31
4.5 Planalternatief	35
5 Natuur	37
5.1 Beoordelingskader	37
5.2 Ontwikkelingen en te verwachten effecten	38
5.3 Huidige natuurwaarden en autonome ontwikkeling.....	39
5.3.1 Autonome ontwikkeling biodiversiteit.....	39

5.3.2	Natura 2000-gebieden	40
5.3.3	Gebiedsbescherming - provinciaal beleid.....	41
5.3.4	Beschermde soorten	47
5.3.5	Beschermde houtopstanden.....	52
5.3.6	Biodiversiteit	52
5.4	Ecologische effectbeoordeling.....	52
5.4.1	Effecten Natura 2000-gebieden (Passende beoordeling)	52
5.4.2	Effecten gebiedsbescherming - provinciaal beleid	58
5.4.3	Effecten beschermde soorten.....	61
5.4.4	Effectbeoordeling beschermde houtopstanden	67
5.4.5	Effecten op biodiversiteit	67
5.5	Samenvatting.....	68
6	Effecten overige milieuthema's	70
6.1	Effectenonderzoek.....	70
6.2	Landschap	71
6.2.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	71
6.2.2	Effecten	75
6.3	Cultuurhistorie en archeologie	77
6.3.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	77
6.3.2	Effecten	86
6.4	Water en bodem	88
6.4.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	88
6.4.2	Effecten	92
6.5	Verkeer	94
6.5.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	94
6.5.2	Effecten	94
6.6	Woon en Leefmilieu (Geluid, Lucht en Geur)	95
6.6.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	95
6.6.2	Effecten	104
6.7	Gezondheid (bevordering)	106
6.7.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	106
6.7.2	Effecten	111
6.8	Klimaat en duurzaamheid	112
6.8.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	112
6.8.2	Effecten en klimaatrobustheid	119
6.9	Energie	121

6.9.1	Huidige situatie en autonome ontwikkelingen	121
6.9.2	Effecten Energieambities.....	128
7	De effecten op een rij.....	129
8	Leemten in kennis, monitoring en evaluatie.....	131
8.1	Leemten in kennis en informatie.....	131
8.2	Monitoring en evaluatie.....	131

Samenvatting

Het omgevingsplan buitengebied van de gemeente Someren is en wordt in verschillende etappes vernieuwd. De herziening van de deelgebieden 1, 2, 3 en 4 in het noordelijke, zuidelijke en oostelijke deel van de gemeente is inmiddels voltooid. Voor u ligt het milieueffectrapport (MER)¹ voor deelgebied 5 van het omgevingsplan buitengebied van de gemeente. Deelgebied 5 wordt begrensd door de A67 in het noorden, N266 in het oosten, de Provincialeweg in het zuiden en het natuurgebied Strabrechtse Heide en Beuven in het westen.

Planm.e.r.-plicht

Het nieuwe omgevingsplan voor deelgebied 5 van het buitengebied Someren is planm.e.r.-plichtig om de twee onderstaande redenen.

1. Het nieuwe omgevingsplan buitengebied is kaderstellend voor later te nemen m.e.r.-plichtige - of m.e.r.-beoordeling plichtige besluiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een nog te nemen besluit over de aanvraag van een nieuwe omgevingsvergunning voor een veehouderij.
2. Het is niet uitgesloten dat het nieuwe omgevingsplan significant negatieve effecten veroorzaakt op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Daarom moet conform de Omgevingswet een Passende beoordeling opgesteld worden. Dat is een nader onderzoek dat wordt voorgeschreven in Europese richtlijnen en de Wet natuurbescherming, als uit eerste toets (voortoets) blijkt dat het benutten van de planologische mogelijkheden die het omgevingsplan biedt, kan leiden tot significant negatieve effecten op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden.

Doel en procedure planm.e.r.

Milieueffectrapportage (m.e.r.) is wettelijk verankerd in de Omgevingswet. Doel van een planMER is het op volwaardige wijze meenemen van milieuoverwegingen in de voorbereiding van in dit geval de actualisatie van een omgevingsplan. Uitgangspunt is dat het planMER (in ieder geval) inzicht geeft in de maximaal optredende milieugevolgen en maatregelen beschrijft waarmee eventuele negatieve effecten kunnen worden voorkomen of beperkt.

Het MER is voorafgegaan door de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). In het NRD zijn overlegpartners en bestuursorganen geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. Het NRD is ter inzage gelegd. Hierop zijn geen zienswijzen ontvangen. Het planMER wordt tegelijkertijd met het ontwerp-omgevingsplan formeel in procedure gebracht. In het omgevingsplan dient te worden aangegeven op welke wijze in het ruimtelijk plan is omgegaan met de resultaten en conclusies uit het planMER.

Opzet van het planm.e.r.

In het planMER zijn per milieuthema de huidige situatie en mogelijke autonome ontwikkelingen beschreven. Dit samen vormt de zogenaamde referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit een beschrijving van de binnen het plangebied aanwezige waarden (bijvoorbeeld vanuit de

¹ MER met hoofdletters betreft het daadwerkelijke milieueffectrapport, terwijl m.e.r. met kleine letters en punten verwijst naar de milieueffect procedures.

thema's cultuurhistorie, landschap en natuur) die dienen als beginpunt van de effectbeschrijvingen. De effectbeschrijvingen geven per milieuthema aan wat de mogelijke milieugevolgen zijn door de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit van het omgevingsplan. Dit wordt ook wel het voornemen genoemd. De ontwikkelingsruimte voor de veehouderij (binnen de al bestaande bouwvlakken) vormt het voornemen voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in. Op basis van jurisprudentie moet bij de beschrijving van effecten rekening worden gehouden met de maximale benutting van de bouw mogelijkheden in het omgevingsplan. Het startpunt van waaruit de maximale mogelijkheden zijn bepaald, is de omvang van de bij recht toegekende bouwvlakken. Bij het bepalen van de (theoretisch) maximale benutting van de bouwblokken van de veehouderijen in het plangebied, is uitgegaan van de verhouding tussen de economische omvang van de veehouderij(tak), uitgaande van het aantal en type dierplaatsen die zijn vergund. Ook is uitgegaan van een theoretisch maximum die uitgaat van een zeer sterke intensivering van de bouwblokken van veehouderijen. Deze theoretische ruimte is vergeleken met de (theoretische) stikstofruimte (op basis van de vergunde ammoniakemissie en op basis van de omvang van de bouwblokken).

Het planMER gaat niet alleen in op de effecten van de veehouderijen, maar ook op de effecten ten gevolge van andere ontwikkelingsmogelijkheden. Het gaat daarbij om relatief kleinschalige ontwikkelingen, waarvan in de regels strikte voorwaarden worden gesteld zoals kleinschalige recreatieve ontwikkelingen en mestbewerking afkomstig van het eigen bedrijf.

Vastgestelde effecten

Wanneer alle planologische mogelijkheden die het plan biedt worden benut, kunnen, zonder het toepassen van maatregelen, negatieve effecten optreden vanwege emissies vanuit de landbouw. Met name het juridisch borgen – en voorkomen dat het plan geen ruimte biedt voor een toename van de stikstofbelasting ten opzichte van de feitelijke- en legale stikstofemissie en -depositie ten tijde van het vaststellen van het omgevingsplan, vergt het opnemen van restricties in de planologische mogelijkheden die worden geboden.

Dat geldt niet alleen voor de bouwblokken van veehouderijen maar ook voor andere functies met een relevante emissie- en depositie van stikstof. Vastgesteld is dat, gelet op de eisen die hogere overheden stellen, er sprake zal (moeten) zijn van een aanzienlijke reductie van de emissies uit stallen van veehouderijen. In combinatie met een waarschijnlijke afname van het aantal veehouderijen, in combinatie met de werking van de regels (stikstofplafond) in het omgevingsplan, kunnen de hiervoor bedoelde negatieve effecten worden voorkomen c.q. worden uitgesloten.

De aanleiding voor het omgevingsplan voor deelgebied 5 is met name gericht op planologische vastlegging van de bestaande situatie. De gemeenteraad heeft nadrukkelijk gekozen om het eerste omgevingsplan beleidsneutraal vorm te geven. Er zijn verschillende mogelijkheden om bij te dragen aan de klimaatrobustheid en de energietransitie, maar deze zijn niet als zodanig opgenomen in het plan. Het integrale effect van het plan op de ambities van de gemeente met betrekking tot klimaatadaptatie en de energietransitie worden daarom ook als licht negatief

beoordeeld. Deze beoordeling hangt samen met de urgentie van de opgaves op het gebied van klimaat en energie.

In dit planMER voor deelgebied 5 zijn steeds per milieuthema de mogelijkheden die het plan biedt vergeleken met de referentiesituatie. De effecten van het plan die hiervan per milieuthema zijn beschreven, staan in onderstaande tabel onder elkaar opgesomd. Voor de emissies van stikstof, geur en fijn stof is voor het worst-case alternatief beschreven welk effect dan op zou treden als er geen maatregelen worden genomen. Vanwege de strikte kaders vanuit de natuurwetgeving en ook de milieugrenzen op het gebied van geur, zal een dergelijke theoretische ontwikkeling niet optreden o.a. vanwege de (aanvullende) regels in het omgevingsplan. In de samenvattende tabel staan de effecten van de maatregelen die onderdeel uitmaken van het uiteindelijke plan-alternatief, waarin wel rekening is gehouden met de aanvullende regels, de trendmatige ontwikkeling van de veehouderij en kaders die de milieuruimte begrenzen.

De effecten op een rij van de gereguleerde mogelijkheden die het plan biedt t.o.v. de referentiesituatie

Toetsingscriteria	Worstcase alternatief	Planalternatief
Ecologie		
Effecten Natura 2000-gebieden	-	0/-
Effecten gebiedsbescherming overige natuurgebieden	-	0
Effecten beschermde soorten	-	0
Effecten beschermde houtopstanden	0	0
Landschap		
Vanuit agrarische bedrijven		0
Vanuit nevenfuncties		0
Vanuit recreatieve voorzieningen		0
Cumulatieve beoordeling		0
Overige criteria		
Cultuurhistorische structuren		0
Archeologische waarden		0
Waterkwaliteit		0
Waterkwantiteit		0
Bodem(kwaliteit)		0
Verkeer		0
Geluid		0
Fijn stof	-	0/-
Geur	-	0/-
Gezondheid: endotoxinen	-	0/-
Gezondheidsbevordering		0
Klimaatbestendigheid		0
Bijdrage aan klimaatambities	nvt	0
Bijdrage aan energieambities	nvt	0/-

De resultaten van het stikstofonderzoek samengevat

Door emissieberekeningen die uitgaan van de (theoretische) mogelijkheden binnen de begrensde bouwblokken van veehouderijen is geïllustreerd dat er regels in het omgevingsplan moeten worden opgenomen. Deze regels moeten borgen dat benutting van de latente ruimte in vergunningen en meldingen en het ten volle benutten van de ruimte binnen de bouwvlakken niet gepaard kan gaan met significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende habitats en stikstof gevoelige leefgebieden.

Door in een generieke gebruiksbeperking de toename van emissies/depositie uit een bouwvlak en andere relevante functies tot strijdig gebruik te verklaren kunnen significante effecten worden voorkomen. Voor percelen waar al een onherroepelijke vergunning Wet natuurbescherming voor is afgegeven kan van deze gebruiksregel worden afgeweken, mits er onderbouwd is dat deze er voor deze verleende toestemmingen ook op basis van de huidige inzichten geen nieuwe passende beoordeling hoeft te worden opgesteld. Een dergelijke onderbouwing is niet eenvoudig. Een en ander betekent dat significant negatieve effecten op de kwalificerende habitats en stikstof gevoelige leefgebieden kunnen worden voorkomen door in het plan een gebruiksbeperking op te nemen waardoor een toename van de emissie/depositie tot strijdig gebruik zal leiden.

Uitvoerbaarheid van het plan voor de veehouderij

Op gebiedsniveau is onderzocht welke inzet van techniek afdoende zou kunnen zijn om, op basis van interne saldering, te kunnen voorkomen dat de gebiedsemissies toenemen bij het volledig benutten van alle bouwvlakken die al eerder bij recht zijn toegekend. De inzet van bijvoorbeeld emissie reducerende technieken in de intensieve veehouderij maakt een groei van de veestapel mogelijk zonder dat de gebiedsemissie toeneemt. Vanuit het perspectief van de gebiedsbenadering is daarmee vastgesteld dat, in redelijkheid, het omgevingsplan uitvoerbaar is omdat, op basis van de vereiste modernisering van stallen de gebiedsemissie sterk zal (moeten) afnemen.

Echter, de generiek vastgestelde emissiereductie die ten grondslag ligt aan het plan-scenario volstaat op een aantal bedrijven niet om de maximale mogelijkheden die het omgevingsplan biedt ook te kunnen realiseren. Dit vanwege de verhouding tussen het aantal vergunde/aanwezige dieren, de omvang van het bouwblok en de (on)mogelijkheden om emissies uit stallen te reduceren. Door de hiervoor genoemde stikstofregeling in het omgevingsplan is geborgd dat er geen sprake mag zijn van een toename t.o.v. de feitelijke en legale stikstofdepositie ten tijde van het vaststelling van het omgevingsplan. De facto betekent dit dat delen van bouwvlakken niet benut kunnen worden voor uitbreiding van stallen omdat er onvoldoende mogelijkheden zijn voor (interne) saldering. Het omgevingsplan biedt geen mogelijkheden voor ontwikkelingen waar er sprake is van externe saldering. Als dat al aan de orde is/kan zijn, zal dat via een buitenplanse procedure planologisch moeten worden onderbouwd en geregeld.

1 Inleiding

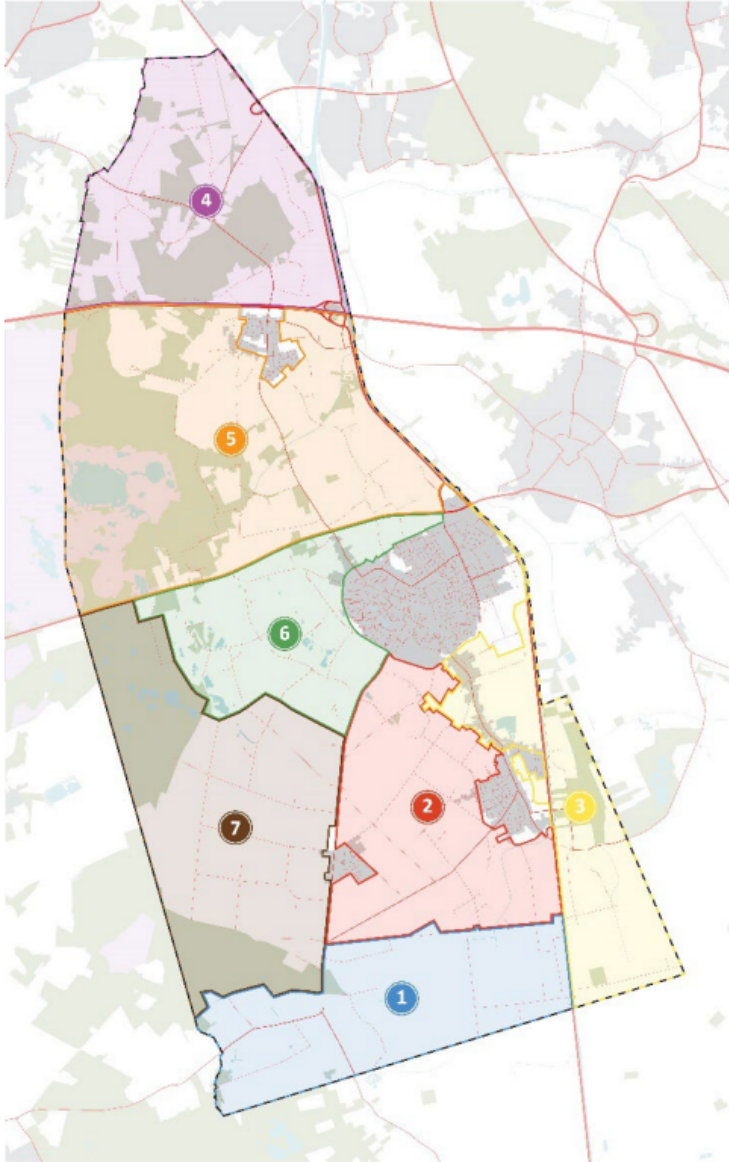
In de afgelopen jaren is het omgevingsplan buitengebied van de gemeente Someren in verschillende fasen vernieuwd. Na de herziening van deelgebied 1 in 2017, deelgebied 2 in 2020, deelgebied 3 in 2021 en deelgebied 4 in 2022, is nu de herziening van deelgebied 5 in gang gezet. Het milieueffectrapport (MER) over deelgebied 5 van het Omgevingsplan buitengebied van de gemeente Someren ligt voor u. Voorafgaand aan dit MER² is in de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) beschreven wat in het MER zal worden opgenomen en hoe de effectbeschrijvingen worden vormgegeven. In dit hoofdstuk wordt de aanleiding voor de MER-procedure, de belangrijkste betrokken partijen en de stappen die in de MER-procedure worden genomen, beschreven.

1.1 Achtergrond

In 2011 en 2013 heeft de gemeente Someren een bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Het grootste gedeelte van het buitengebied van de gemeente Someren viel onder het bestemmingsplan buitengebied 2011. Voor de gebieden die niet waren opgenomen in het bestemmingsplan van 2011, werd het bestemmingsplan 2013 opgesteld. Echter, delen van het bestemmingsplan uit 2011 zijn in de zomer van 2013 vernietigd door de Raad van State om verschillende redenen. Als gevolg daarvan werd in 2014 een nieuw bestemmingsplan genaamd 'buitengebied 2014' opgesteld. Vanaf 2016 is dit plan stapsgewijs geactualiseerd. De herziening begon met het meest zuidelijke deel van de gemeente, deelgebied 1. In 2019 werd deelgebied 2, ten noorden van deelgebied 1, herzien. In december 2019 heeft de commissie m.e.r. advies uitgebracht en heeft de Raad van State het stikstofbeleid buiten werking gesteld. Daarom is er in februari 2020 een aanvulling op het planMER buitengebied Someren gedaan voor deelgebied 2.

Vervolgens werd van 2020 tot februari 2021 deelgebied 3, het zuidoostelijke gedeelte van de gemeente, herzien. In 2022 werd het bestemmingsplan van deelgebied 4 vastgesteld. Deze eerste vier herzieningen vonden plaats voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Nu de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking is getreden, is van rechtswege een omgevingsplan ontstaan. De gemeenteraad heeft nadrukkelijk gekozen om het eerste omgevingsplan beleidsneutraal vorm te geven. Deze MER zal specifiek ingaan op deelgebied 5 van het buitengebied van Someren (zie figuur 1.1). Het MER is voorafgegaan door de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze is ter inzage gelegd. Hierop zijn geen zienswijzen ontvangen. Na deelgebied 5 zal gemeente Someren ook deelgebied 6 en 7 herzien.

² MER met hoofdletters betreft het daadwerkelijke milieueffectrapport, terwijl m.e.r. met kleine letters en punten verwijst naar de milieueffect procedures.

Figuur 1.1- Deelgebieden buitengebied Someren

1.2 Aanleiding omgevingsplan deelgebied 5 Someren

In de bovenstaande Figuur 1.1 is te zien dat Someren een groot buitengebied heeft. Dit buitengebied is de afgelopen jaren veranderd van een voornamelijk agrarisch gebied naar een gebied met een diverse mix van functies. Vanwege deze ontwikkeling is het beleid voor niet-agrarische functies herzien, ook wel bekend als het NAF-beleid. Daarnaast is er een integrale controle uitgevoerd in het buitengebied als onderdeel van het handhavingsprogramma.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Momenteel heeft de gemeente een tijdelijk omgevingsplan dat bestaat uit de bruidsschat, alle ruimtelijke regels binnen de gemeente

zoals bestemmingsplannen en beheersverordeningen, en enkele lokale verordeningen. Het uiteindelijke doel is om alle regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving samen te brengen in één integraal Omgevingsplan. Op dit moment werkt gemeente Someren aan het eerste omgevingsplan voor Someren, specifiek voor 'deelgebied 5'.

Voor de structuur van het omgevingsplan is gekozen om aan te sluiten bij het casco van de VNG, maar op sommige punten wijkt het plan af om de leesbaarheid te verbeteren of beter aan te sluiten bij de werkwijze in Someren. Dit omgevingsplan vormt de basis voor het uiteindelijke omgevingsplan. We vullen de structuur, hoofdstukken, activiteiten, normen, aanwijzingen, enzovoort stap voor stap verder aan zonder de basis te hoeven aanpassen.

Daarnaast is besloten om meteen te beginnen met het opstellen van een omgevingsplan voor het volgende deelgebied. Een aantal jaar geleden is gestart met het actualiseren van het bestemmingsplan voor het buitengebied. Dit gebeurt in deelgebieden, waarbij wordt gekeken naar de activiteiten en bouwwerken en of deze overeenkomen met het Omgevingsplan. Als dit niet het geval is, wordt er gezocht naar manieren om het Omgevingsplan en de werkelijkheid met elkaar in overeenstemming te brengen. Dit kan door het aanpassen van het omgevingsplan, het aanvragen van vergunningen of door middel van handhaving. Het opstellen van het omgevingsplan voor het volgende deelgebied zorgt ervoor dat dit doorlopende proces wordt voortgezet.

1.3 Waaron een planmer voor het omgevingsplan deelgebied 5

Een omgevingsplan is onder de Omgevingswet benoemd als planmer-plichtig. Dit betekent dat er een planmer (plan-m.e.r.) verplicht is in twee situaties. Ten eerste, wanneer een plan kaderstellend is voor opvolgende mer-(beoordelings)plichtige besluiten. En ten tweede, wanneer men een Passende beoordeling moet maken op basis van de Wet natuurbescherming (artikel 16.36 lid 1 en 2 Omgevingswet). Een Passende beoordeling is nodig wanneer men niet kan uitsluiten dat ontwikkelingen zoals opgenomen in het omgevingsplan significante gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden. Omdat het omgevingsplan ontwikkelingen mogelijk maakt met mogelijk significante gevolgen voor de genoemde Natura 2000-gebieden (zie figuur 2.3), is een Passende beoordeling nodig. Deze Passende beoordeling maakt integraal onderdeel uit van het Milieueffectrapport (MER).

1.4 Doel en procedure planmer

Een milieueffectrapportage (MER) is een procedure die milieueffecten van een plan of project onderzoekt en in kaart brengt. Het MER, oftewel het milieueffectrapport, bevat de resultaten van het onderzoek naar de (milieu)effecten. In het geval van een PlanMER gaat het om een MER voor een (strategisch) beleidsplan, zoals een omgevingsvisie of een omgevingsplan, en niet om een specifiek project.

Het doel van een MER is om inzicht te geven in de maximale milieugevolgen van het plan of project. Daarnaast beschrijft het MER maatregelen om eventuele negatieve effecten te beperken of te voorkomen. Een MER biedt de mogelijkheid om te bepalen welke ontwikkelingen naast elkaar mogelijk zijn en stelt de gemeente in staat om planregels op te stellen om ongewenste negatieve effecten te voorkomen. De MER is gekoppeld aan de procedure die men moet volgen voor het betreffende plan of besluit, ook wel de 'moederprocedure' genoemd. Via een MER betreft

de initiatiefnemer het milieu bij de besluitvorming over het omgevingsplan. Het MER helpt bij het afwegen van verschillende belangen en het bepalen van de ruimte die elk aspect binnen het omgevingsplan krijgt. De gemeente legt het MER samen met het ontwerp-omgevingsplan ter visie voor inspraak.

1.5 Betrokken partijen bij de mer

De gemeente Someren is verantwoordelijk voor zowel het initiatief als het bevoegd gezag in de milieueffectrapportage (MER) procedure voor het opstellen van het omgevingsplan voor deelgebied 5 van het buitengebied van Someren. Het bevoegd gezag, vertegenwoordigd door de gemeenteraad van de gemeente Someren, neemt het besluit over het vaststellen van het omgevingsplan. Een verplicht onderdeel van deze procedure is de toetsing van het MER door de Ciemer. Deze onafhankelijke commissie beoordeelt het MER op juistheid en volledigheid.

1.6 Opbouw van dit Milieu effectenrapport

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding. Hierin zijn onder andere het doel van het omgevingsplan, en de aanleiding voor het m.e.r. beschreven. De uitgangspunten en het kader van dit milieueffectrapport worden behandeld in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het plan, wijze van uitvoering en de (reële) alternatieven daarvoor. De onderzoeks aanpak stikstof wordt beschreven in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat de milieueffecten voor natuur. De overige milieueffecten zijn terug te vinden in hoofdstuk 6 (steeds voorafgegaan door de referentiesituatie). De vergelijking van de alternatieven staat in hoofdstuk 7. Hoofdstuk 8 gaat in op de leemten in kennis.

2 Kader van dit MER - Het omgevingsplan buitengebied Someren: Deelgebied 5

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van het kader van dit Milieu Effect Rapport (MER). Het omvat een beschrijving van het plangebied en de omgeving, het plan- en studiegebied, en het relevante beleid dat van invloed is op het Omgevingsplan voor het buitengebied van Someren.

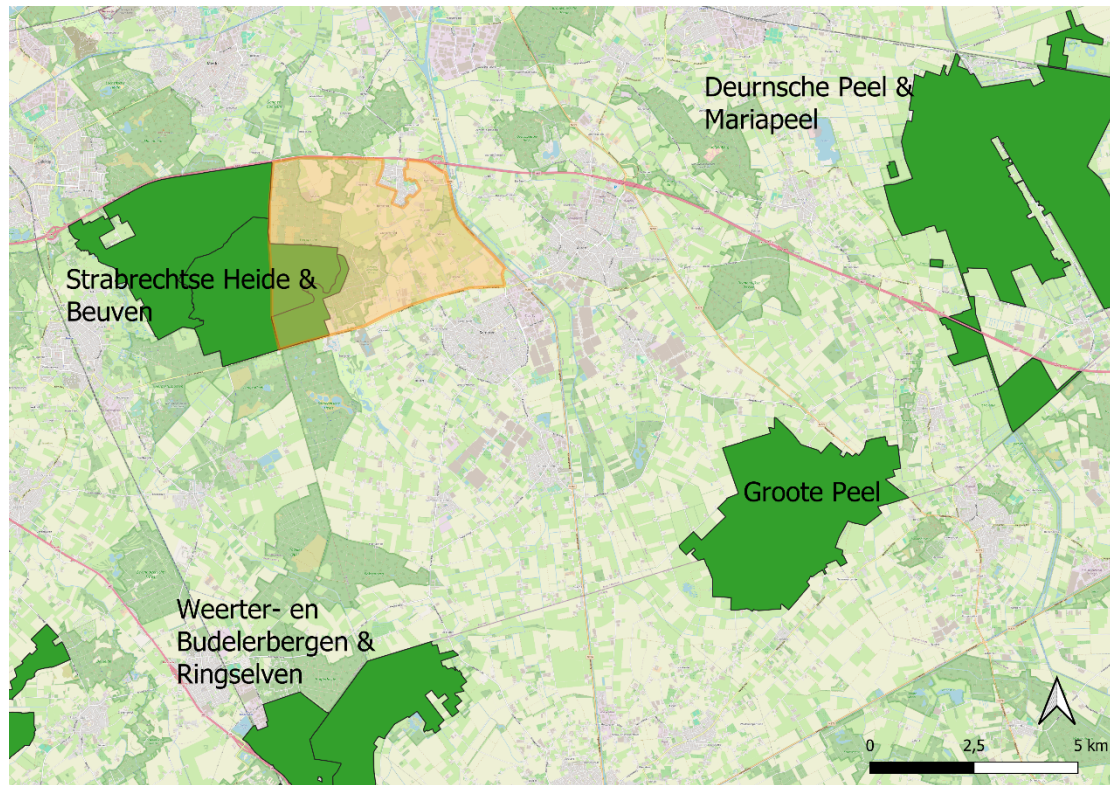
2.1 Plan- en studiegebied: het voornemen

Someren is gelegen in de provincie Noord-Brabant, ten zuidoosten van Eindhoven, grofweg tussen de A270 Nationaal Park De Grootte Peel, Weert en de A2. De gemeente Someren grenst aan zes andere gemeenten, namelijk Helmond, Asten, Nederweert (provincie Limburg), Cranendonck, Heeze-Leende en Geldrop-Mierlo. Tussen Someren en Asten bevindt zich het kanaal de Zuid-Willemsvaart. In 2024 telt de gemeente Someren ongeveer 20.188 inwoners volgens het CBS. Naast de hoofdkern Someren bestaat de gemeente uit de dorpen Someren-Eind, Someren-Heide en Lierop.

Plangebied

De grenzen van het plangebied vallen samen met de grenzen van deelgebied 5. De kenmerken van het plangebied zijn globaal beschreven in deze paragraaf. Deelgebied 5 beslaat een groot gedeelte van het noordelijke buitengebied van de gemeente Someren. Zie figuur 1.1 voor de ligging van deelgebied 5. Deelgebied 5 is gelegen rondom Lierop, tussen de A67 in het noorden en de Provincialeweg tussen Asten en Heeze in het zuiden. De N266 begrensd het plangebied in het oosten en in het westen ligt het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. De woon- en bedrijfsbestemmingen liggen verspreid over het deelgebied. Nabij en deels in het plangebied

liggen vier Natura 2000-gebieden (Figuur 2.1). Een deel van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven ligt binnen de grens van het omgevingsplan deelgebied 5.

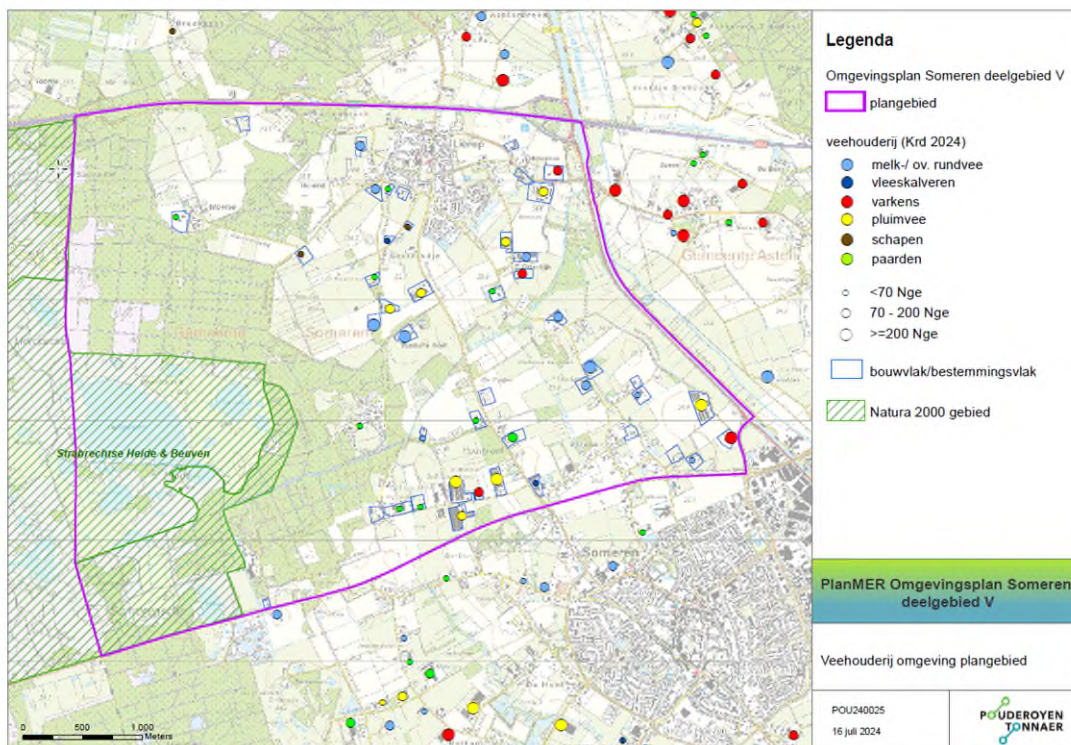
Figuur 2.1 - Natura 2000-gebieden in en om het plangebied

Studiegebied

De effecten van de voorgestelde activiteiten kunnen verder reiken dan de grenzen van het omgevingsplan. In dit MER is daar rekening mee gehouden, dit noemen we het studiegebied. In de directe nabijheid van het plangebied liggen verschillende grote Natura 2000-gebieden. Deze gebieden maken onderdeel uit van het studiegebied. De Natura 2000-gebieden zijn weergegeven in bovenstaand figuur 2.1. De omvang van het studiegebied kan daardoor per milieuaspect verschillen. In de verschillende deelonderzoeken is per thema aangegeven wanneer het studiegebied afwijkt van het plangebied.

2.2 Kenschets agrarische bedrijven in de huidige situatie

In deelgebied 5 is de agrarische bestemming sterk vertegenwoordigd. Figuur 2.2 geeft een Overzicht van de ruimtelijke verspreiding van de veehouderijen.

Figuur 2.2 - Ruimtelijke verspreiding van veehouderijen in deelgebied 5

2.3 Beleids- en wettelijke kaders

De voorgenomen ontwikkelingen in het omgevingsplan hebben een relatie met diverse beleidskaders van de overheid. Deze paragraaf geeft de belangrijkste beleidsstukken weer.

2.3.1 Overige beleidskaders

Deze paragraaf schetst de belangrijkste beleidsmatige kaders in het kort.

Wetgeving op Europees niveau	Relevantie
Vogel- en Habitatrichtlijnen en Natura 2000	De Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrichtlijn. De Europese Habitatrichtlijn betreft de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (92/43/EEG, 21 mei 1992) en is op 10 juni 1994 in werking getreden. De richtlijn verplicht de lidstaten een lijst met gebieden aan te leveren, die belangrijk zijn voor het behoud en ontwikkeling van habitattypen en inheemse soorten ³ . Nederland is mede verantwoordelijk voor het behoud en in sommige gevallen de uitbreiding van deze natuurwaarden. De Europese Commissie zet met instemming van de lidstaat de gebieden op de lijst van gebieden die belangrijk zijn voor het behoud en ontwikkeling van habitattypen en inheemse soorten. Daarna wijst de betrokken lidstaat de gebieden aan als

³ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad (Habitatrichtlijn), natuurwaarden weergegeven in bijlage I – typen natuurlijke habitats en bijlage II habitats van de weergegeven soorten.

	<p>Natura 2000-gebied. In het aanwijzingsbesluit staan de exacte begrenzingen en de relevante instandhoudingsdoelstellingen voor de beschermde soorten en leefgebieden. De beleids- en beheersmaatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen en soorten te bereiken zijn opgenomen in het beheerplan. Het deels in het plangebied gelegen Natura2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven is beschermd via de Habitat- en Vogelrichtlijn. Het beheerplan voor dat gebied dateert uit 2016 en is daarna zonder inhoudelijke aanpassing verlengd. De provincie Noord-Brabant start in de loop van 2024 met de actualisatie van het beheerplan. Een belangrijke bouwsteen voor die actualisatie is de Natuurdoelanalyse (NDA) uit 2023. De NDA geeft aan dat de natuur in het gebied onder druk staat. Voor een aantal habitattypes is verslechtering geconstateerd. Voor andere habitattypes is de conclusie dat verslechtering niet is uitgesloten. Ook een aantal Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten (VHR soorten) zijn achteruit gegaan. Het halen van de doelen voor dit gebied is, met het huidige maatregelenpakket (waaronder ook beheer), op de langere termijn niet in zicht.</p>
Kaderrichtlijn Water	<p>De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die in december 2000 van kracht is geworden en die een kader biedt voor de bescherming van oppervlaktewater en grondwater. Deze richtlijn moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater binnen de EU op orde is. De basiseenheid waarmee de KRW werkt, zijn waterlichamen. Voor deze waterlichamen zijn doelen en maatregelen opgesteld. Alle maatregelen zijn opgenomen in de Stroomgebiedsbeheerplannen. Met de uitvoering van het definitieve Natura 2000-beheerplan wordt uitvoering gegeven aan de Habitatrichtlijn. Doelen vanuit de KRW worden door de waterbeheerders in separate sporen uitgewerkt.</p>

Beleidsstukken Rijksniveau	Relevantie
Omgevingswet	
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte	De structuurvisie Infrastructuur en Ruimte stelt principes vast voor de ruimtelijke inrichting in Nederland. Met als doel Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden
Nationaal Milieubeleidsplan 4	In het Nationaal Milieubeleidsplan 4 wordt ingegaan op duurzaamheid met betrekking tot de samenleving. De vierledige ambitie is zowel mondiaal als op nationaal schaalniveau uitgesproken
Rooilijnenbeleid Rijkswaterstaat	Het grondgebied van de gemeente Someren ligt aan weerszijden van de A67, hierdoor is het Rooilijnenbeleid Rijkswaterstaat van toepassing
Wet milieubeheer	Het wettelijke kader waarin de m.e.r. is vastgelegd, en bepaalt welk wettelijk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen, zoals milieuplannen, vergunningen, algemene regels en handhaving
Wet luchtkwaliteit	In deze wet, ook wel de Wet Milieubeheer genoemd zijn de belangrijkste bepalingen over luchtkwaliteitseisen opgenomen. Een belangrijk onderdeel van de Wet Luchtkwaliteit is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)
Wijzigingswet Wet natuurbescherming en	Wet is bedoeld om de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige Habitats in Natura 2000-gebieden te verminderen en om de natuur in die gebieden te verbeteren, met behulp van in regelgeving vastgestelde omgevingswaarden en

Beleidsstukken Rijksniveau	Relevantie
Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering)	een programma met maatregelen, om de tijdelijke stikstofemissies door activiteiten van de bouwsector buiten beschouwing te kunnen laten bij de Natura 2000-vergunning en om voorheen vergunningvrije projecten met een geringe depositie te legaliseren
Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	Hierin staat wat knelpunten met betrekking tot de uitstoot van fijn stof van veehouderijen zijn en hoe deze knelpunten moeten worden opgelost
Nota industrielawaai	Door middel van deze nota wordt een richtinggevend beleidskader geschept voor milieuvergunningverlening voor het onderdeel industrielawaai
Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)	Deze wet legt vast op welke wijze er rekening gehouden moet worden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten, monumenten
Dierenwelzijnswetgeving	In deze wet staat vastgelegd op welke manier rekening gehouden dient te worden met het welzijn van huis- en hobbydieren, landbouwdieren, dierentuin en circusedieren en wilde dieren

Beleidsstukken Provinciaal niveau	Relevantie
Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (SVRO) Noord-Brabant	Voor het gehele grondgebied van de provincie Noord-Brabant is een visie op hoofdlijnen vastgesteld
Verordening ruimte 2014 (Provincie Noord-Brabant), actualisatie 2017. Interim omgevingsverordening 22 februari 2020 Ontwerp Omgevingsverordening 23 maart 2021	De Omgevingsvisie voor Noord-Brabant beschrijft de belangrijkste ambities voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren, de strategische doelen voor de langere termijn en op welke manieren de provincie wil samenwerken aan omgevingsvraagstukken. Rode draad in de visie is om de kwaliteit van de Brabantse leefomgeving te behouden, te versterken en door te geven aan volgende generaties. De visie benoemt ambities over hoe Brabant er in 2050 uit moet zien. En stelt tussendoelen voor 2030. Deze doelen zijn zelfbindend voor de provincie. De keuzes uit de omgevingsvisie worden vastgelegd in de Omgevingsverordening in de vorm van omgevingswaarden, algemene (direct werkende) regels en instructieregels voor gemeenten

Gemeentelijke beleidsstukken	Relevantie
Gemeentelijke structuurvisie – Structuurvisie Someren 2028	Gemeentelijke toekomstvisie en toetsingskader voor ruimtelijke initiatieven voor de komende jaren
Nota Archeologiebeleid gemeente Someren 2014	In het kader van de Wamz en de Wro heeft de gemeente deze Nota opgesteld, met daarin de beleidsuitgangspunten, achtergrond en instrumentarium voor implementatie van het beleid
Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2022	In het beeldkwaliteitsplan is vastgelegd wat de waardevolle elementen en structuren in het buitengebied van Someren zijn. Ook wordt een aanzet gegeven hoe deze waarden kunnen worden beschermd en eventueel versterkt

Gemeentelijke beleidsstukken	Relevantie
Nota Toerisme en Recreatie 2010	Toetsingskader voor initiatieven van derden
Toeristische visie en actieprogramma 2030: "De Kracht van Toerisme",	De nieuwe nota Toerisme en Recreatie voor intern gebruik
Beleid voor niet-agrarische functies in het buitengebied en maatregelen ter stimulering van de sloop van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen	Beleidsdocument dat inspeelt op de actuele veranderingen in het buitengebied van Someren. Onder andere de schaalvergroting in de agrarische sector en de leegstand van agrarische bedrijven en noodzakelijke sloop. Maar ook de toenemende mate waarin andere functies zoals toerisme, recreatie, zorg en niet agrarische bedrijvigheid hun weg vinden in het buitengebied
Invoeren Sloopleening en Sloopbanken 2016	Bied de mogelijkheid tot financiële ondersteuning van sloop in het buitengebied
Beleidsnota Noodwoningen 2018	Biedt een kader voor het legaliseren van reeds lang bestaande noodwoningen in het buitengebied
Beleid teeltondersteunende voorzieningen 2018	Bevat handvaten om te beoordelen of teeltondersteunende voorziening passend zijn in het gebied
Nota Geluidbeleid 2021	Het geluidsbeleid van de gemeente is vastgesteld in afweging met het gemeentelijke milieu, ruimtelijke ordenings en economisch beleid. Daarnaast staan in de nota de gemeentelijke ambities om en hoe de geluidskwaliteit te beschermen, te behouden en waar mogelijk te verbeteren
Beleidsregels geluid onder de Omgevingswet gemeente Someren 2024	Veranderde geluidwetgeving en terminologie onder de Omgevingswet.
Beleid huisvesting arbeidsmigranten 2020	Het nieuwe beleid huisvesting arbeidsmigranten bestaat uit richtlijnen voor de huisvesting van met name de tijdelijke en permanent tijdelijke arbeidsmigrant. Ook de integratie van de arbeidsmigrant vormt onderdeel van het beleid
Landschapsinvesteringsregeling Gemeente Someren 2023	In navolging van de Interim Omgevingsverordening is de gemeentelijke Landschapsinvesteringsregeling (LIR) voor Someren opgesteld. Elke ruimtelijke ontwikkeling buiten het "bestaand stedelijk gebied" moet volgens artikel 3.9 van de Interim omgevingsverordening gepaard gaan met een kwaliteitsverbetering van het landschap. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om investeringen in de kwaliteit van landschap, cultuurhistorie, bodem, water, natuur en extensieve recreatieve mogelijkheden
Geurverordening Someren 2011, met afwijkende waarde voor de kern Lierop (2 Ou), een afwijkende waarden van 6 Ou voor Lierop-Zuid en een norm van 14 Ou voor het buitengebied	
Beleidsregel definitie geurgevoelig gebouw Someren	Definitie voor geurgevoelig bouwen

3 Onderzochte alternatieven en beoordelingsmethodiek

Kern van elke MER is de vergelijking van één of meer alternatieven met een referentiesituatie op verschillende (milieu-) aspecten. Dit hoofdstuk beschrijft de onderzochte varianten, de wijze waarop de verschillende varianten ontwikkeld zijn en hoe deze met de referentiesituatie vergeleken worden (beoordelingskader en methodiek).

3.1 Alternatievenontwikkeling en-beoordeling

Wettelijk onderdeel van een milieueffectrapport is de ontwikkeling van alternatieven, het bepalen van de effecten van die alternatieven en de vergelijking van de effectresultaten. Dit milieueffectrapport brengt de effecten van de verschillende functies aan de hand van verschillende alternatieven in beeld.

Kwantitatieve benadering

De alternatievenontwikkeling en -beoordeling vindt plaats in twee stappen. De eerste stap bestaat uit een kwantitatief onderzoek naar stikstofemissie en stikstofdepositie (hoofdstuk 4). In deze stap worden drie alternatieven uitgewerkt. Allereerst wordt de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (de referentie) in beeld gebracht (zoals beschreven in paragraaf 3.2.1). Hiermee worden de effecten van de andere alternatieven vergeleken. Vervolgens is een 'Worstcase' alternatief beschreven (zoals beschreven in paragraaf 3.2.2). Dit alternatief bestaat uit het benutten van de maximale ontwikkelruimte voor (agrarische) functies, zonder aanvullende restricties via een regeling in het omgevingsplan. Omdat uit deze analyse blijkt dat er zonder restricties/regeling sprake kan zijn van een toename van de depositie op stikstofgevoelige- en voor stikstof overbelaste natuurgebieden, is in het omgevingsplan een stikstofregeling opgenomen. Deze ligt aan de basis van het planalternatief zoals dat in het omgevingsplan zal worden verwerkt en doorgevoerd.

Kwalitatieve effectbeoordeling

De tweede stap in het MER bestaat vervolgens uit een kwalitatieve effectbeoordeling van het worst case alternatief op de alle overige aspecten die benoemd worden in paragraaf 3.4. Voor het aspect natuur vindt deze effectbeoordeling plaats in hoofdstuk 5, voor de overige aspecten in hoofdstuk 6. Het worst casealternatief wordt daarbij vergeleken met de referentie, met in acht neming van de planregels voor deelgebied 5, die op hoofdlijnen overeenkomen met de regels die voor de bestemmingsplannen voor deelgebied 1, 2, 3 en 4 al eerder zijn vastgesteld.

3.2 Te onderzoeken alternatieven

In dit MER zijn de effecten van de verschillende functies in beeld gebracht voor drie alternatieven: de referentiesituatie (alternatief 1), de 'worstcase' (alternatief 2) en het planalternatief (alternatief 3). In deze paragraaf worden deze alternatieven globaal toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de details van de opgestelde alternatieven voor het stikstofonderzoek nader toegelicht.

3.2.1 Alternatief 1: Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie inclusief autonome ontwikkelingen. Dit alternatief is de situatie die in de toekomst ontstaat als het nieuwe omgevingsplan niet wordt gerealiseerd.

Bij het beschrijven van de referentiesituatie is rekening gehouden met de verplichting voor veehouders om (technische) emissie-reducerende maatregelen te nemen met betrekking tot de emissie van ammoniak uit stallen. Deze verplichtingen (maximale emissie per dierplaats voor oudere stallen en nieuw te bouwen stallen) zijn opgenomen in de provinciale omgevingsverordening. Deze provinciale omgevingsverordening stelt (extra) technische eisen aan stallen die qua vereiste emissiereductie verder gaan dan de vereisten op basis van de rijksregels.

In 2017 heeft de provincie Noord-Brabant de regels voor de toegestane hoeveelheid uitstoot van ammoniak uit stallen aangescherpt. Het gaat dan over het huisvestingssysteem dat is toegepast om in de stal dieren te kunnen houden en over de bouw van de stal zelf. Deze regels zijn te vinden in de Omgevingsverordening Noord-Brabant (artikelen 3.98 t/m 3.102 en bijlage VI). Hoofdregeel is dat verouderde stalsystemen op 1 juli 2024 moeten voldoen aan de ammoniakemissie-eisen die in bijlage VI staan. Voor melkrundvee- en kalverenhouderijen geldt als datum 1 januari 2026. Bij de maximale emissiewaarden voor nieuwe of bestaande stalsystemen of indien gemiddeld op bedrijfslocatieniveau voldaan wordt, is een onderscheid gemaakt tussen aanpassingen voor- en na 2028. Voor enkele dier categorieën zijn de eisen die gelden vanaf 2028 strikter dan voor de periode tot 2028. Veehouderijen die voor 2028 worden gemoderniseerd, hoeven pas te voldoen aan de strengere eisen vanaf 2028 op het moment dat deze stallen ouders zijn dan 15- of 20 jaar. Voor de veehouderijlocaties geldt dat de eisen die gelden vanaf 2024/2026 maatgevend zijn voor de toegestane emissie per dierplaats in de periode tussen nu en een periode van 15-20 jaar vanaf nu (pakweg tot 2040-2045).

Een veehouder heeft daarbij de keuze om op bedrijfslocatieniveau te voldoen of met ieder verouderd huisvestingssysteem te voldoen. In de Omgevingsverordening zijn ook mogelijkheden opgenomen waarmee een veehouder zonder aanpassing van verouderde huisvestingssystemen aan de ammoniakemissie-eisen kan voldoen. Het gaat om regelingen voor het voldoen door het houden van minder dieren; natuurinclusieve veehouderijen en regelingen voor veehouders die uiterlijk op 1 januari 2028 stoppen

3.2.2 Alternatief 2: 'Worstcase'

Naast het in beeld brengen van de referentiesituatie, wordt als eerste alternatief de worstcase-situatie in beeld gebracht. Het gaat dan om de (theoretisch) maximale invulling van de ontwikkelmogelijkheden die het nieuwe omgevingsplan voor deelgebied 5 Someren mogelijk maakt (zie paragraaf 3.3). Het gaat om het benutten van alle ontwikkelmogelijkheden van het ontwerp – Omgevingsplan.

Nog los van de omgevingsplan-technische maatregelen is eerst vastgesteld of deze worstcase binnen de milieugebruiksruimte past en of deze worstcase voldoende realiteitswaarde heeft. De overige ontwikkelingen, zoals die omtrent verbreding van de landbouw en kwaliteitsslagen binnen de recreatieve sector, zijn niet via alternatieven beschouwd. Van deze ontwikkelingen zal een inschatting van de (milieu)gevolgen worden gegeven als hier maximaal op wordt ingezet

Bij het beschrijven van de mogelijkheden voor uitbreiding van veehouderijen in de vorm van extra staloppervlak is een relatie gelegd met de restricties die de provincie Noord-Brabant heeft opgenomen in een Zone Beperkingen Veehouderij. Deze gebieden zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Hierbij is aangesloten bij de grenzen van het extensiveringsgebied die op grond van de voormalige Reconstructiewet waren vastgesteld. In de aangewezen gebieden gelden (vergaande) beperkingen voor alle veehouderijen. Deze beperkingen zijn opgenomen als rechtstreeks werkende regels.

Doel van de aanduiding is om een verdere intensivering vanwege ontwikkelingen in de veehouderij in de aangeduide gebieden tegen te gaan. Binnen het gebied wordt een uitzondering gemaakt voor grondgebonden veehouderijen; de voorwaarden die hieraan worden gesteld zijn voor alle veehouderijen gelijk.

3.2.3 Alternatief 3: Het planalternatief

Het planalternatief bestaat uit de mogelijkheden die worden geboden in het voorliggende omgevingsplan Buitengebied Deelgebied 5 Someren (zie paragraaf 3.3). Het verschil met het worstcase scenario (alternatief 2) is de toevoeging van een specifiek gebruiksverbod (emissieplafond) in de planregels van het omgevingsplan. Door dit emissieplafond te hanteren zijn emissietoenames die (kunnen) leiden tot een relevante toename van depositie vanuit het plangebied uitgesloten. Hiermee wordt zeker gesteld dat uitvoering van het omgevingsplan voor wat betreft stikstof niet leidt tot significant negatieve effecten op (omliggende) Natura 2000-gebieden.

3.3 Mogelijkheden omgevingsplan buitengebied

De belangrijkste agrarische en recreatieve ontwikkelingen die het omgevingsplan Buitengebied Deelgebied 5 mogelijk maakt staan hieronder puntsgewijs vermeld.

Uitbreidingen

Het omgevingsplan bevat geen wijzigingsbevoegdheden voor vergroting of vormverandering voor bouwvlakken die zijn bestemd als agrarisch bedrijf. De ruimte (tot 1,5 ha) die door de provincie (onder strikte voorwaarden) wordt geboden wordt in dit plan niet generiek mogelijk gemaakt. De gemeente staat er weliswaar niet onwelwillend tegenover maar ervaring leert dat het toepassen van het provinciaal beleid dusdanig maatwerk verlangt dat dergelijke voornemens beter buitenplannen worden beoordeeld.

Agrarisch - Agrarisch bedrijf

Ter plaatse van de bestemming Agrarisch bedrijf zijn de gronden bestemd voor de uitoefening van agrarisch bedrijf met bijbehorende bedrijfsbebouwing en/of ondersteunende voorzieningen. De

ruimtelijke kwaliteit van alle gebouwen dient hierin gewaarborgd te zijn, de dakhelling dient tussen de 20 en 60 graden te zijn. Voor het bouwen van bedrijfsgebouwen en ondersteunende kassen gelden de volgende bepalingen:

- Maximaal toegestane goothoogte 4,5 m
- Maximaal toegestane bouwhoogte 10 m
- Afstand tot de bestemmingsgrens tenminste 5 m
- Afstand tot de as van de weg ten minste 20 m
- De maximaal toegestane oppervlakte voor teeltondersteunende kassen is 1.000 m²

Overig

- In het omgevingsplan zijn kleinschalige recreatieve ontwikkelingen voor woningen en agrarische bedrijven via een afwijkingsbevoegdheid mogelijk, zoals een minicamping tot 25 kampeermiddelen
- Mestbewerking bij agrarische bedrijven is toegestaan indien de mest afkomstig is van het eigen bedrijf en mits dit vanuit het oogpunt van leefklimaat waaronder volksgezondheid, milieu en landschap inpasbaar is.

3.4 Beoordelingsmethodiek effecten

De beschrijving en beoordeling van milieueffecten richt zich vooral op de effecten van de agrarische bestemmingen. De alternatieven worden op diverse thema's vergeleken. Deze te beschouwen thema's en de bijbehorende beoordelingsaspecten en -criteria staan weergegeven in tabel 3.1.

De referentiesituatie die in het MER van belang is, is de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling wordt inzichtelijk gemaakt door aan te haken bij de regels in de provinciale omgevingsverordening, trends en vastgesteld beleid. Het gaat specifiek om toekomstig zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden, evenals generieke, plan-overstijgende ontwikkelingen.

De te verwachte effecten worden in tabellen gewaardeerd (gescoord). Hierbij worden de volgende waarderingen onderscheiden:

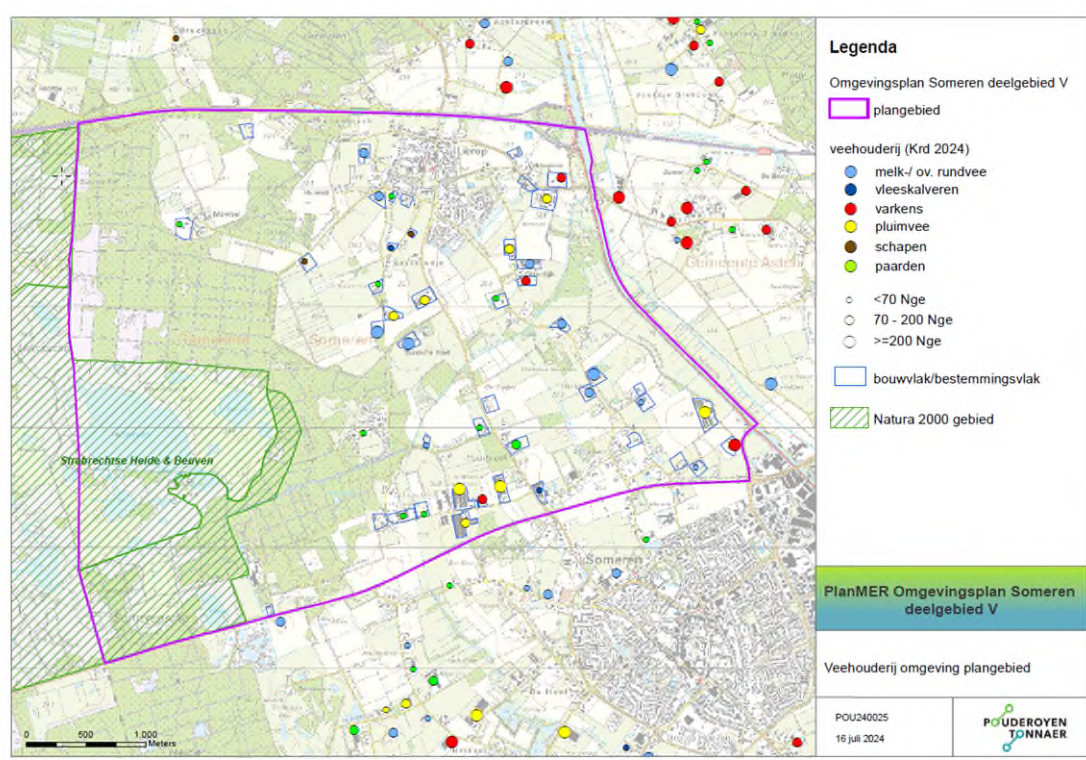
Tabel 3.1 - effectwaardering

Symbol	Betekenis
-	Negatief
0/-	Licht negatief effect
0	Geen effect (neutraal)
0/+	Licht positief effect
+	Positief effect

4 Onderzoek stikstofemissies veehouderijen

4.1 Veehouderijen in het plangebied

In onderstaande kaart zijn de bouwblokken van de veehouderijen zoals opgenomen in het concept ontwerp omgevingsplan weergegeven. Het betreft in totaal 34 locaties van veehouderijen. In onderstaande kaart zijn ook de nabij het plangebied gelegen veehouderij-locaties weergegeven (zonder bouwblok). De basis voor de weergave van het type en de omvang van de veehouderij is de registratie van (milieu)vergunningen en meldingen van veehouderij in de Kernregistratie Dierenverblijven (raadpleging KRD in juli 2024).

Uitgedrukt in economische omvang en het aantal locaties zijn melkvee- en pluimvee locaties het sterkst vertegenwoordigd (11 locaties met enkel melkrundvee, 4 locaties met melkvee en paarden en 8 locaties met pluimvee), 6 locaties met enkel paarden, 4 locaties met varkens en 1 locatie met enkele schapen. Er zijn 13 locaties met een kleine/bepaalde economische omvang van de veehouderij (kleiner dan 70 nge); 14 locaties met een omvang tussen 70 en 200 nge en 7 locaties met een omvang van 200 nge of meer. De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een economische maatstaf in de landbouw en wordt per ha en per dier berekend. Met behulp van de nge is de grootte van de tak veehouderij van de veehouderijlocaties onderling te vergelijken.

In onderstaande tabel zijn de veehouderij-locaties weergegeven. In bijlage 4 is dit overzicht ook opgenomen, inclusief enkele extra afgeleide gegevens per veehouderij-locatie.

Tabel 4.1: veehouderij-locaties in het plangebied, inclusief vergunde emissies van ammoniak, geur, fijn stof, emissies ammoniak uitgaand van geregistreerde en vergunde dierplaatsen (KRD) en emissie-eisen provinciale omgevingsverordening (2 perioden), oppervlak bouwblok, economische omvang vergunde dierplaatsen (nge) en verhouding economische omvang dierplaatsen tot omvang bouwblok.

dossier	type Krd	ammoniak NH3	geur Ou	fijn stof Fs	NGE dieren totaal	NH3 staleisen tm 2027	NH3 staleisen va 2028	bouwblok opp (ha)	NGE per ha
5711PA20	Vleeskuikens	6780	76250	5083342	300	2773	2311	3,41	88
5711PA24	Zeugen	1896	22824	162371	261	704	704	1,51	173
5711PB14	Melkrundvee	695	1744	12092	33	568	514	1,39	24
5711PG1	Melkrundvee	1100	0	9500	63	1100	1100	1,16	54
5711PJ65	Melkrundvee	782	0	15808	129	687	592	1,20	107
5711PL64	Melkrundvee	2629	0	31262	275	1611	1412	1,62	170
5711PL74	Melkrundvee	1710	0	15490	148	862	756	1,01	146
5711PM32	Vleesvee	118	0	3230	11	118	118	1,27	9
5711PS64	Paarden	246	0	0	73	246	246	1,67	44
5711PT4	Vleeskuikens	6051	46200	3097022	243	2300	2020	1,88	129
5711PT6	Vleesvarkens	3012	36248	234000	80	828	828	3,03	26
5711PT8	Vleeskuikens	2073	63020	3840250	371	2073	2073	3,03	123
5711PT9	Vleeskuikens	2278	19973	1121520	96	890	742	2,54	38
5711PV12	Paarden	152	0	0	36	152	152	1,91	19
5711PV8	Paarden	15	0	0	4	15	15	1,22	3
5711PW16	Melkrundvee	334	0	2888	19	334	334	0,52	37
5711PW2	Paarden	48	0	0	11	48	48	1,28	9
5715AA49	Dekberen	2992	10173	97920	142	452	452	1,87	76
5715AB42	Vleeskuikens	8715	19530	903000	108	4872	1830	3,15	34
5715AG44	Vleeskuikens	4804	45299	3017300	179	1650	1376	2,18	82
5715BB6	Melkrundvee	1589	0	15940	159	926	817	1,22	130
5715BC3	Melkrundvee	1279	117	13898	106	696	623	1,06	100
5715BD17	Paarden	297	1317	5227	28	240	216	0,34	83
5715PX9	Paarden	240	0	0	63	240	240	2,12	30
5715PZ15	Schape	93	1037	0	7	93	93	1,27	6
5715RB34	Paarden	118	0	1402	17	118	118	0,97	18
5715RB37	Vleeskuikens	7449	5513	683468	103	2249	1149	1,25	83
5715RB40	Melkrundvee	2314	0	26344	214	890	712	1,24	173
5715RC6	Melkrundvee	3216	0	28920	276	1616	1416	1,70	163
5715RD11	Vleesvee	107	248	3717	12	100	100	0,39	31
5715RG18	Paarden	146	0	0	33	146	146	1,19	28
5715RH1	Vleeskuikens	3660	34254	2283600	135	1245	1038	1,45	93
5715RH3	Melkrundvee	905	0	8008	118	505	455	1,46	81
5715RH7	Vleesvarkens	659	18832	46670	70	659	659	1,12	62
Totaal 34 locaties		68502	402579	20764189	3923	32006	25405	54	73

Uit deze tabel is het volgende af te leiden

- Er zijn grote onderlinge verschillen tussen de economische omvang van de veehouderij-tak per locatie in relatie tot de omvang van het bouwblok. Er zijn bouwblokken die intensief zijn benut voor het houden van dieren (hogere waarde nge per hectare) en bouwblokken waar de tak veehouderij slechts een klein aandeel heeft of niet (meer) intensief wordt benut voor het houden van dieren (lage waarde nge per hectare)
- Er is sprake van een grote opgave voor het reduceren van de ammoniakemissies uit stallen. De vergunde/geregistreerde ammoniakemissie uit stallen is voor alle 34

veehouderijlocaties samen circa 68.500 kg NH₃/jaar. Op basis van de staleisen uit de provinciale omgevingsverordening per 2024/2026 en de nu vergunde dierplaatsen moet deze emissie gereduceerd worden tot circa 32.000 kg NH₃/jaar (meer dan een halvering van de stalemissies) en op de langere termijn (staleisen vanaf 2028) tot circa 25.500 kg NH₃/jaar, een afname van meer dan 60%.

- De grootse ammoniakreducties zijn er voor locaties met een grotere tak veehouderij (melkvee, pluimvee, varkens). Omdat veel van deze stallen ouder zullen zijn dan 15/20 jaar of omdat om de eisen op locatieniveau te kunnen halen, zullen stallen op deze locaties op korte termijn aangepast moeten worden. Of zullen er andere maatregelen moeten worden genomen om aan de emissie-eisen te kunnen voldoen, zoals management-maatregelen, het houden van minder dieren. Of zal het houden van dieren in de categorieën met emissie-eisen beëindigd moeten worden als de stallen niet worden aangepast.
- Voor enkele diercategorieën zoals paarden en schapen zijn er geen staleisen. Deze dieren worden in kleine aantallen gehouden / zijn in kleine aantallen vergund. De bijdrage aan de totale ammoniakemissie van die dieren is nu beperkt. Het is denkbaar dat het aantal vergunde / gemelde dierplaatsen in deze categorieën stijgt vanwege het ontbreken van emissie-eisen en omdat veehouders de niet (meer) benutte stikstofruimte (deels) willen benutten.

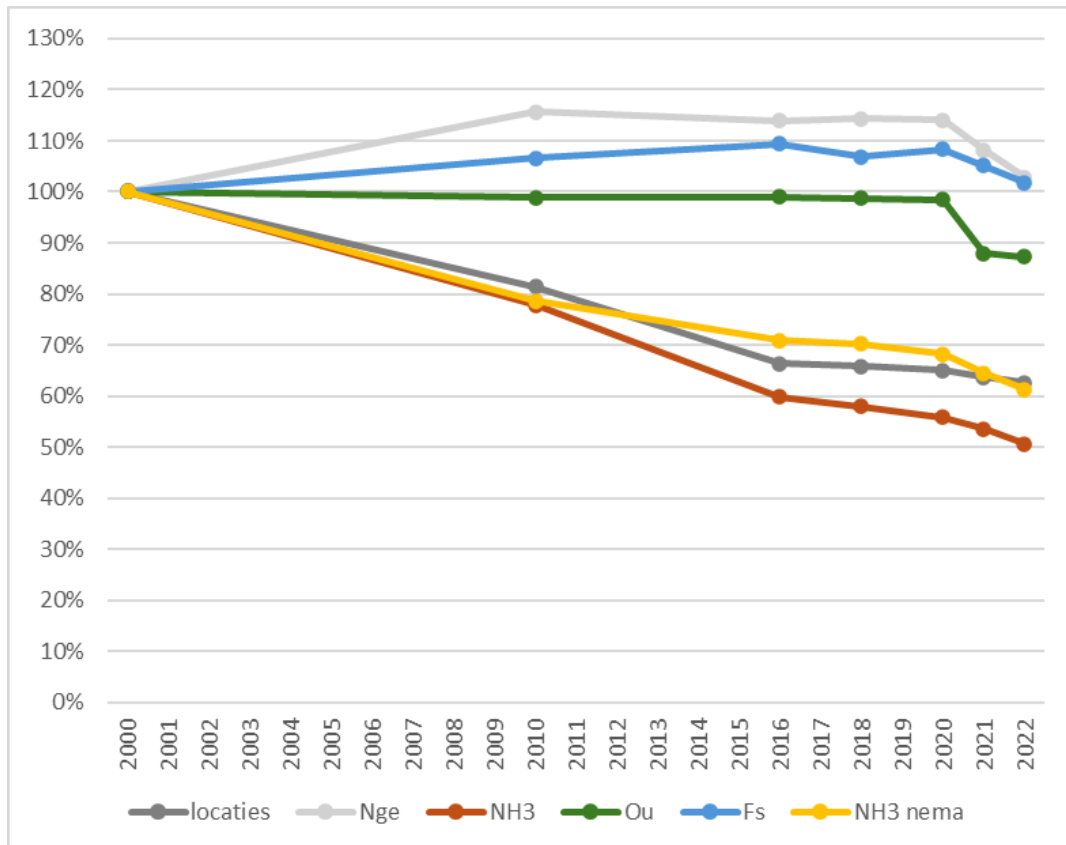
4.2 Ontwikkeling van de veehouderijen

Ontwikkeling in het verleden, gemeente Someren

De afgelopen jaren is het aantal veehouderijlocaties met een vergunning of melding voor het houden van landbouwhuisdieren in Someren gedaald. Dat blijkt uit onderstaande grafiek waarin de ontwikkeling van het aantal veehouderij-locaties en de emissies van ammoniak, geur en fijn stof uit stallen van veehouderijen in de gemeente Someren (uitgaande van de actuele emissiefactoren) is weergegeven. Op basis van registratie van vergunningen en meldingen van veehouderijen sinds 2000 (bron: KRD- en BVB-gegevens, bewerking Pouderoyen Tonnaer).

- Het aantal veehouderijlocaties is sinds 2000 gedaald met 37%.
- De economische omvang van de vergunde dierplaatsen nam toe in de periode 2000 – 2010 (circa 15% toename), bleef daarna redelijk stabiel tot 2020 en daalt sindsdien. De economische omvang per 1 juli 2024 ligt ongeveer op het niveau van 1-1-2000 (+3% t.o.v. 2000).
- De vergunde emissie van ammoniak (NH₃) is op basis van de wettelijke emissiefactoren sterker gedaald dan het aantal locaties (in 2024 bijna gehalveerd t.o.v.2000). Als er rekening wordt gehouden met mindere prestaties van stallen en stalsystemen qua emissiereductie (conform de correctie in het landelijk Nema-model zoals ook gehanteerd door de WUR en het RIVM, NH₃ nema) is de relatieve daling van de vergunde ammoniakemissie minder groot, maar nog steeds bijna 40%.

- De vergunde emissies van geur (Ou) uit stallen zijn minder gedaald. In de laatste jaren daalt de geregistreeerde emissie van geur wel (-13% t.o.v. 2000).
- De vergunde emissie van fijn stof (Fs) vertoonde een stijging tussen 2000 en 2016, nam daarna licht af en ligt in 2024 ongeveer op het niveau van 2000 (+2% t.o.v. 2000).

Figuur 4.1: Aantal locaties, economische omvang vergunde dierplaatsen en vergunde stalemissies in de gemeente Someren. Uitgaand van de actuele wettelijke emissiefactoren en voor ammoniak ook op basis van Nema-factoren (tegenvallende prestaties emissiereductie stalsystemen en technieken). Op basis van registratie BVB en KRD tussen 1-1-2000 en 1-7-2024

Latente ruimte

Bovenstaande grafiek is gebaseerd op de registratie van het aantal vergunde en gemelde dierplaatsen en stallen in Someren. Deze cijfers wijken af van de opgave van het aantal gehouden dieren in de CBS landbouwtellingen. Een vergelijking van deze cijfers geeft inzicht in de veebezetting (welk deel van de toestemming voor het houden van dieren benut is) en, als spiegelbeeld daarvan, de latente ruimte (wat is de niet-benutte ruimte in de toestemmingen voor het houden van dieren).

Pouderoyen Tonnaer heeft in haar onderzoek voor de provincie Noord-Brabant uit 2023 de latente ruimte in Noord-Brabant in beeld gebracht. Per gemeente en voor Noord-Brabant als totaal, uitgaande van de registratie van vergunningen en meldingen in 2022 en de CBS Landbouwtelling uit 2022 ("Onderzoek effecten maatregelen landbouw voor stikstof en klimaat", opdrachtgever Provincie Noord-Brabant, Pouderoyen Tonnaer, 22 december 2023). Bij de inschattingen over de behaalde en de te behalen emissiereductie op basis van verleende vergunningen voor veehouderijen, is in dat onderzoek een correctie toegepast voor het niet-benutte deel van de vergunningen, de latente ruimte. De latente ruimte is in het algemeen het grootst bij melkrundvee en vleeskalveren en kleiner bij varkens, pluimvee en geiten. Er is in dat onderzoek uitgegaan van een (gemiddelde) correctie van 35% van de vergunde emissies van ammoniak uit stallen van Brabantse veehouderijen. De latente ruimte uitgedrukt in de emissies van geur en fijn stof is kleiner, omdat bij deze emissies varkens en pluimvee maatgevend is en de latente ruimte voor die diercategorieën kleiner is dan bijvoorbeeld bij melkvee en paarden.

De latente ruimte in de gemeente Someren lag in 2022 dicht bij de gemiddelde waarden voor Noord-Brabant. Zonder rekening te houden met de functionele leegstand van 5 a 10% die in de wettelijke emissiefactoren is verdisconteerd, was de latente ruimte in 2022 voor de ammoniakemissie 41%, voor de vergunde geuremissies 34% en voor de fijn stof emissies uit stallen 24%. Uitgedrukt in economische omvang van de veestapel was de latente ruimte 44%.

Uitgaande van een correctie voor functionele leegstand (5 a 10%) is in dit MER gerekend met een gemiddelde latente ruimte van 35% in de toestemmingen van veehouderijen in het plangebied.

4.3 Waarmee worden effecten vergeleken?

Voor het MER is het van belang om te bepalen wat de huidige situatie is in het plangebied en welke autonome ontwikkelingen voorzien zijn. Deze informatie dient om referenties te bepalen voor de in het MER te beschrijven effecten bij de planologische effectuering van de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij, zoals geboden in het omgevingsplan.

De huidige situatie is in dit MER voor de veehouderijen beschreven aan de hand van de hiervoor beschreven gegevens uit de registratie van vergunningen en meldingen van veehouderijbedrijven, in combinatie met de concept verbeelding uit het omgevingsplan (begrenzing bouwblokken en de daarin toegekende functie veehouderij).

Referentie natuur

Voor een Voortoets/Passende Beoordeling in het kader van de bescherming van de Natura2000-gebieden dient voor een plan als dit omgevingsplan als referentie uitgegaan te worden van de werkelijk gehouden dieraantallen. Dit is in dit MER vertaald als de huidige vergunde situatie vergund, gecorrigeerd voor de latente ruimte (35% aftrek).

Referentie MER

Voor het MER is daarnaast de autonome ontwikkeling van belang, de ontwikkelingen die te voorzien zijn en waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden. De belangrijkste hiervan is zijn de emissie-eisen (maximale emissie per dierplaats / per locatie) uit de provinciale omgevingsverordening. In dit MER is daarbij uitgegaan van de staleisen per 2024 en 2026. De referentie van het MER bestaat uit de werkelijk gehouden dieraantallen in stallen, rekening houdend met de maximale emissie per dierplaats uit de provinciale omgevingsverordening.

Referentie natuur en referentie MER voor de ammoniakemissie uit stallen

Voor de emissie van ammoniak uit de stallen van veehouderijen in het plangebied (alle 34 locaties samen) levert bovenstaande de volgende situatie op (zie ook tabel 4.1):

- Huidige situatie vergund, emissie van ammoniak: 68.502 kg NH₃/jaar
- Huidige situatie vergund met correctie veebezetting/latente ruimte (-35%): 44.526 kg NH₃/jaar (referentie natuur: benadering om de feitelijk emissie van ammoniak ten tijde van vaststelling van het plan te kunnen inschatten)
- Huidige situatie vergund, met correctie voor latente ruimte en stallen voldoen aan staleisen per 2024 en 2026: 20.804 kg NH₃/jaar (3200 kg NH₃ uit tabel 4.1 met een correctie van 35% voor latente ruimte). Dit is voor de ammoniakemissie uit stallen de referentie voor het MER, daarmee worden effecten van de beide alternatieven (worstcase alternatief en planalternatief) vergeleken

4.4 Worstcase alternatief

De ontwikkelingsruimte voor de veehouderij (binnen de al bestaande en opnieuw opgenomen bouwvlakken) vormt het voornemen voor het opstellen van het MER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in.

Op basis van jurisprudentie moet bij de beschrijving van effecten rekening worden gehouden met de maximale benutting van de bouwmogelijkheden in het omgevingsplan. Het startpunt van waaruit de maximale mogelijkheden zijn bepaald, is de omvang van de bij recht toegekende bouwvlakken.

Bij het bepalen van de (theoretisch) maximale benutting van de bouwblokken van de veehouderijen in het plangebied, is in dit MER uitgegaan van de verhouding tussen de economische omvang van het aantal en type dierplaatsen die zijn vergund en een theoretisch maximum die uitgaat van een sterke intensivering van de bouwblokken van veehouderijen.

Gemiddeld is het aantal nge per hectare bouwvlak op basis van de vergunde/gemelde dierplaatsen voor de 34 locaties 73 nge per hectare. Met een maximum van 173 nge/hectare en een minimum van 3 nge per hectare. In de worst-case analyse is uitgegaan van een theoretische verdichting van de bouwvlakken tot 200 nge per hectare, voor alle bouwvlakken. Opgemerkt wordt dat dit kengetal voor de economische omvang per hectare bouwvlak nog nergens is gerealiseerd in dit gedeelte van de gemeente en bijna een factor 3 hoger is dan het huidige gemiddelde op basis van de vergunde/gemelde dierplaatsen.

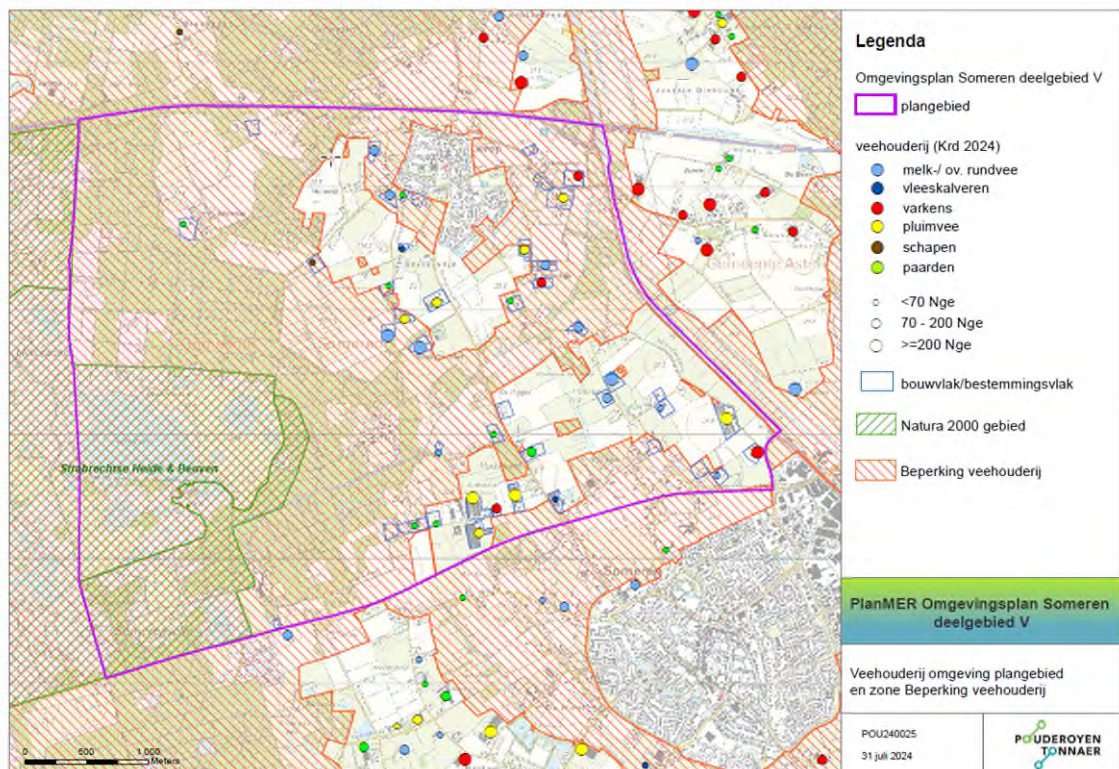
Gemiddeld is de emissie van ammoniak uit stallen per hectare bouwvlak in de huidige situatie 1165 kg NH₄/jaar, met een maximum van bijna 6000 kg NH₃/jaar per hectare. Uitgaande van de emissie-eisen per 2024-2026 daalt het gemiddelde tot circa 565 kg NH₃/jaar per hectare (met een maximum van circa 1800 kg NH₃/jaar per hectare), op basis van eisen vanaf 2028 tot circa 470 kg NH₃/jaar per hectare (met een maximum van bijna 1100 kg/NH₃ per hectare bouwvlak).

Bij de invulling van het worst-case alternatief wordt rekening gehouden met maximale groei binnen de begrensde bouwvlakken en de mogelijkheid voor omschakeling van veehouderijbedrijven naar een ander type veehouderij, omdat het (concept) omgevingsplan dit in principe toestaat.

Uitgangspunten voor het worst-case alternatief zijn:

- volledige benutting latente ruimte in vergunningen en meldingen
- volledige benutting ruimte op het bouwvlak, tot een maximum van 200 nge/hectare
- Bestaande stallen voldoen aan de eisen uit de omgevingsverordening 2024/2026 en de uitbreidingen van stallen voldoen aan de eisen uit de omgevingsverordening 2024/2026
- De gemiddelde ammoniakemissie per hectare bouwvlak na verduurzaming en maximale invulling is 1800 kg NH₃/jaar per hectare bouwvlak

- De emissies van geur en fijn stof nemen toe ten opzichte van de referentie toe vanwege uitbreiding van stallen en invulling van de latente ruimte. Omdat omschakeling binnen veehouderij-takken is toegestaan, is een extra toename van geur/fijn stof/ammoniak ook op locaties waar nu geen intensieve veehouderij is gevestigd, in het worst-case alternatief niet uitgesloten.
- Voor intensieve veehouderijen (pluimvee en varkens) en andere die zijn gelegen in de zone beperkingen veehouderij (geen toename staloppervlak intensieve veehouderijen toegestaan op basis van de provinciale omgevingsverordening, zie onderstaand figuur 4.2) is er geen mogelijkheid van een toename boven de vergunde emissies van geur en fijn stof (door uitbreiding of omschakeling). Van de 34 locaties zijn ongeveer de helft van deze locaties gelegen in de zone beperkingen veehouderij, waarvan 4 locaties met pluimvee of varkens.
- Voor intensieve veehouderijen (pluimvee en varkens) die niet zijn gelegen in de zone beperkingen veehouderij (8 locatie) neemt de emissie van geur en fijn stof naar rato van de invulling van het bouwvlak toe, voor zover de milieuregels (geur en fijn stof) een toename niet onmogelijk maken. Dat geldt ook voor de locaties waar nu geen pluimvee of varkensbedrijf is gevestigd, mits niet gelegen in de zone beperkingen veehouderij.

Figuur 4.2 Zone beperkingen veehouderij (provinciale omgevingsverordening)

Invulling worstcase alternatief voor de ammoniakemissie uit stallen

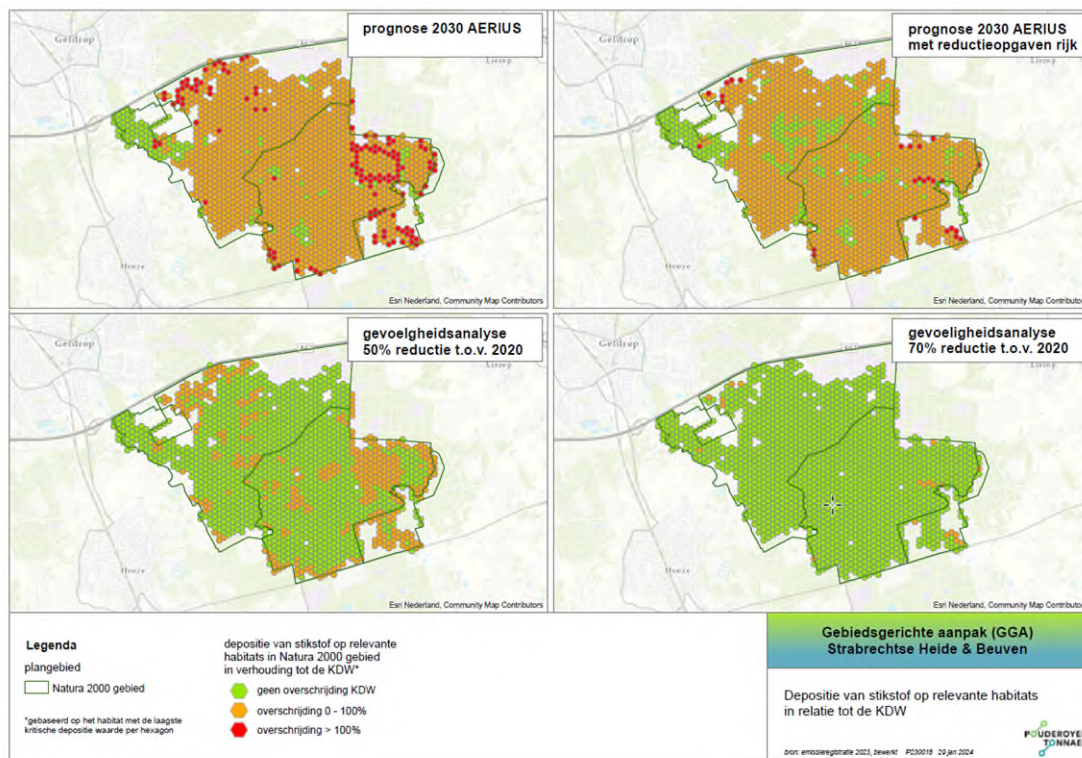
In onderstaand tekstkader is geïllustreerd dat er bij de hiervoor beschreven invulling van het worst-case alternatief een toename van de ammoniakemissie uit stallen t.o.v. van de feitelijke ammoniakemissies uit stallen van veehouderijen kan optreden, ondanks de emissiereductie die bereikt moet worden door verduurzaming van bestaande stallen en de emissiearme bouw van nieuwe stallen. De emissie van ammoniak uit stallen in het worst-case alternatief is wel lager dan de nu vergunde emissie maar hoger dan de emissie op basis van de referentie natuur.

Invulling referentie(s) en alternatieven voor de emissies van ammoniak uit de stallen van veehouderijen in het plangebied (alle 34 locaties samen), afgeronde waarden

- Huidige situatie vergund: 68.500 kg NH₃/jaar
- Referentie natuur (vergund met correctie latente ruimte 35%): 44.500 kg NH₃/jaar
- Referentie MER 20.800 kg NH₃/jaar (vergund, staleisen, correctie latente ruimte)
- Invulling worstcase alternatief (invulling latente ruimte en intensivering, staleisen): 61.200 kg NH₃/jaar
- Invulling planalternatief (met stikstofregel): zie de volgende paragraaf

Uit bovenstaande analyse blijkt dat een toename van de stikstofemissie- en depositie uit stallen van veehouderijen in het plangebied, zonder aanvullende regelingen c.q. toetsingen, niet is uit te sluiten. Ook al is een dergelijke ontwikkeling (conform het worst-case alternatief) theoretisch, wijkt zo'n ontwikkeling af van de ontwikkelingen in Someren in de afgelopen 24 jaar en past deze niet bij de opgaven t.a.v. stikstofreductie en de strikte toetsingskaders o het gebied van stikstof en natuur.

Voor het gedeeltelijk in het plangebied gelegen Natura2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven geldt dat er in de huidige situatie sprake is van een voor stikstof sterk overbelaste situatie en dat deze overbelasting ook in de komende jaren zal blijven. Ook na reductie van de stalemissies van de veehouderijen in het plangebied, uitgaande van de provinciale staleisen uit de omgevingsverordening. Voor het oplossen van de stikstofoverbelasting is een reductie van circa 70% nodig ten opzichte van 2020 uit alle bronnen in Nederland en uit buitenland. Dat geldt ook voor de verder weg gelegen Natura2000-gebieden. Dit is o.a. beschreven in het rapport "Onderzoek effecten maatregelen landbouw voor stikstof en klimaat", opdrachtgever Provincie Noord-Brabant, Pouderoyen Tonnaer, 22 december 2023. Zie figuur 4.3

Figuur 4.3: Prognose 2030 stikstof overbelasting Natuur2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en effecten scenario's stikstofreductie (bron: Onderzoek effecten maatregelen landbouw voor stikstof en klimaat, provincie Noord-Brabant, Pouderoyen Tonnaer, 2023, bewerkt)

Reducties van 50% of meer van de stikstofemissie uit alle bronnen in het binnen- en buitenland liggen met de huidige regelgeving en - regelingen niet binnen bereik. Voor het MER en het omgevingsplan is het daarom het uitgangspunt dat gedurende een lange periode (nu niet nader in te perken) een toename van de stikstofemissie- en depositie gepaard kan gaan met negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura2000-gebieden in- en rond het plangebied. Om het omgevingsplan vast te kunnen stellen moet een toename van de stikstofdepositie met zekerheid kunnen worden uitgesloten.

Maar een toename van de emissie uit stallen kan, zeker op een individuele locatie, zonder aanvullende regeling in het omgevingsplan, niet met zekerheid uitgesloten worden. Het gaat hierbij om een toename t.o.v. de feitelijke emissie. Omdat de latente ruimte in vergunningen en meldingen van veehouderijen relatief groot is, leidt een gedeeltelijke benutting van de latente ruimte, als er geen emissie reducerende maatregelen worden genomen, tot een toename van de emissie van ammoniak ten opzichte van de feitelijke emissie. Daarom is in het omgevingsplan een regel opgenomen die er op is gericht te borgen dat er geen toename van de emissie en depositie mag zijn ten opzichte van de feitelijke en legale emissie en depositie van stikstof ten tijde van vaststelling van het omgevingsplan. Deze restrictie is onderdeel van het planalternatief, niet van het worst-case alternatief.

4.5 Planalternatief

Het planalternatief gaat uit van het opnemen van de hiervoor beschreven stikstofplafondregeling. Daarnaast gaat het planalternatief uit van de hiervoor beschreven trendmatige ontwikkeling tussen 2000 en 2024 en houdt rekening met de opgaven m.b.t. stikstof, klimaat en water.

Doorrekeningen van het effect van het halen van de stikstofreductiedoelen die door het rijk zijn gesteld voor de verschillende binnenlandse sectoren laten zien dat ook na het bereiken van deze reducties in 2030 of daarna, de stikstofdepositie op het grootste deel van het areaal van het Brabants Natura2000-gebied hoger is dan de kritische depositiewaarde. Een verdere reductie van de stikstofemissies en –deposities en een verdere reductie van de emissies van broeikasgassen uit de landbouw (zeker voor de periode tot 2050) ligt op basis van de huidige inzichten alleen binnen bereik bij een sterke reductie van de veestapel. Dit omdat mogelijkheden om de emissie van stikstof en broeikasgassen via technische- en managementmaatregelen te reduceren, begrensd zijn (zie o.a. Onderzoek effecten maatregelen landbouw voor stikstof en klimaat”, opdrachtgever Provincie Noord-Brabant, Pouderoyen Tonnaer, 22 december 2023 en het rapport “effect van nieuwe inzichten op het bereiken van de NPLG stikstofdoelen”, RIVM-briefrapport 2024-0054)

Het planalternatief gaat uit van de volgende ontwikkelingen

- Afname van het aantal locaties waar er (bedrijfsmatig) vee wordt gehouden
- Een afname van de veestapel vanwege deelname van veehouderijen aan stoppersregelingen zoals LBV en LBV+ en vergelijkbare (toekomstige) regelingen
- Vanwege de impact van milieueisen verduurzaming en groei aantal dieren binnen emissieplafonds op een deel van de bestaande, veelal grotere veehouderij-locatie. In combinatie met krimp of stoppen van een deel van de bestaande, veelal kleinere veehouderijlocaties.
- Op welke veehouderijlocaties er sprake zal zijn van (door)ontwikkeling in de veehouderij en op welke veehouderijlocaties een andere ontwikkeling (consolideren, verbreding, omschakeling, functieverandering etc.) zal plaatsvinden is onzeker. Daarom zijn in dit MER aannamen gedaan m.b.t. de groep locaties waar (door)ontwikkeling waarschijnlijk is en de groep waar (door)ontwikkeling minder waarschijnlijk is.
- In dit MER is er “onderzoeksmatig” van uitgegaan dat intensivering zal c.q. kan plaatsvinden op locaties van veehouderijen met een veehouderijtak van 100 nge of meer. Het betreft in totaal 17 locaties met in totaal 30.2 hectare bouwvlak De vergunde emissie van ammoniak van deze locaties in gemiddeld bijna 2000 kg/NH3 per hectare bouwvlak (in totaal is de vergunde stalemissie op deze 17 locaties bijna 59.000 kg NH3/jaar). Op basis van de staleisen vanaf 2024/2026 en bij een gelijke veebezetting daalt de vergunde emissie naar circa 26.000 kg NH3 (gemiddeld circa 850 kg NH3/jaar per hectare bouwvlak); op basis van de staleisen vanaf 2028 bij een gelijke veebezetting daalt de emissie naar bij iets onder de 20.000 kg NH3, circa 650 kg/NH3/jaar per hectare bouwvlak. In het planalternatief is uitgegaan van modernisering en uitbreiding van deze

locaties, tot een gemiddelde van 1200 kg NH₃/jaar per hectare (net onder de referentiesituatie natuur). Voor deze 17 locaties samen (30,2 hectare bouwvlak) is dat circa 36.250 kg NH₃/jaar (iets onder de referentie natuur van deze locaties, 38.350 kg/NH₃/jaar).

- De ontwikkeling/intensivering vindt plaats binnen dezelfde diercategorie als het huidige type. Omschakeling is (onder voorwaarden) toegestaan, maar in het planalternatief is het uitgangspunt dat de groei op de 17 locaties plaats vindt via uitbreiding van stallen en dieren in dezelfde categorie als de nu gehouden dieren. Van de 17 locaties met een omvang van 100 nge of meer zijn er 8 locaties met melkrundvee, 7 locaties met pluimvee en 2 locaties met varkens.
- Alleen ontwikkeling binnen de begrensde bouwblokken. Het omgevingsplan biedt geen planologische mogelijkheden voor vergroting van bouwblokken.
- De ontwikkeling van de pluimvee- en varkenslocaties vindt plaats binnen de individuele milieuruimte ten aanzien van geurhinder (gemeentelijke voorgrondnormen) en de cumulatieve geurnormen zoals opgenomen in de provinciale omgevingsverordening en het omgevingsplan. Voor de rundveebedrijven is het uitgangspunt dat deze voldaan- en blijven voldoen aan de minimumafstand van 50 meter en dat deze afstand geen beperking oplevert voor de ontwikkeling.
- Verder is het uitgangspunt dat op locaties van veehouderijen met een veehouderijtak van minder dan 100 nge (ook 17 locaties, totale omvang bouwvlak circa 23,5 hectare, emissie ammoniak vergund circa 9.650 kg/NH₃/jaar) de economische omvang gelijk blijft, krimpt of stopt. Dat is voor de ammoniakemissie uit stallen praktisch vertaald door voor deze locaties uit dat ze blijven maar wel via verduurzaming, het houden van minder dieren of via andere maatregelen voldoen aan de provinciale emissie-eisen: voor deze groep veehouderijen is uitgegaan van (gemiddeld) de vergunde ammoniakemissie gecorrigeerd voor de staleisen 2024-2026. Voor deze 17 locaties is dat samen circa 5.900 kg NH₃/jaar (net onder de referentie natuur van deze 17 locaties, te weten 6280 kg/NH₃/jaar). Uitgangspunt voor deze 17 locaties is een gemiddelde emissie per hectare bouwvlak van circa 250 kg/NH₃/jaar.

Invulling referentie(s) en alternatieven voor de emissies van ammoniak uit de stallen van veehouderijen in het plangebied (alle 34 locaties samen), afgeronde waarden

- Huidige situatie vergund: 68.500 kg NH₃/jaar
- Referentie natuur (vergund met correctie latente ruimte 35%): 44.500 kg NH₃/jaar
- Referentie MER 20.800 kg NH₃/jaar (vergund, staleisen 2024-2026, correctie latente ruimte 35%)
- Invulling worstcase alternatief (invulling latente ruimte en intensivering, staleisen, zoals beschreven in de vorige paragraaf): 61.200 kg NH₃/jaar
- Invulling planalternatief (zoals in deze paragraaf beschreven): 42.150 kg NH₃/jaar

5 Natuur

Een belangrijk onderwerp van dit milieueffectrapport is het aspect natuur. Er is inzichtelijk gemaakt of door ontwikkelingsmogelijkheden in het Omgevingsplan (significant) negatieve effecten kunnen optreden op relevante natuurwaarden. Belangrijk is daarbij ook of eventuele effecten een probleem kunnen vormen voor de uitvoerbaarheid van het Omgevingsplan in het licht van de Omgevingswet. Dit hoofdstuk gaat in op de effecten op natuurwaarden.

5.1 Beoordelingskader

De ontwikkelingsruimte die het Omgevingsplan mogelijk maakt kan op verschillende manieren van invloed zijn op beschermde natuur. Onderstaande tabel toont welke beoordelingskaders zijn toegepast voor dit onderdeel

Tabel 5.1 Wijze van beoordeling effecten op natuur.

Aspect	Criterium	Beoordeling
Gebiedsbescherming – Natura 2000	Uitvoerbaarheid Omgevingsplan, betreft: Effecten op instandhoudingsdoelstellingen door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwantitatief en kwalitatief
Gebiedsbescherming – Provinciaal beleid: NNN, Natte Natuurparels, Attentiezone waterhuishouding, Werkingsgebied 'behoud en herstel van watersystemen', de Groenblauwe mantel	Uitvoerbaarheid Omgevingsplan, betreft: Effecten op wezenlijke kenmerken en waarden door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwalitatief
Beschermde soorten	Uitvoerbaarheid Omgevingsplan, betreft: Effecten op beschermde soorten, mogelijkheid overtreding verbodsbepalingen door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwalitatief
Beschermde houtopstanden	Uitvoerbaarheid Omgevingsplan, betreft: Effecten op beschermde houtopstanden, mogelijkheid kappen beschermde houtopstanden door mogelijk gemaakte ontwikkelingen	Kwalitatief
Biodiversiteit	Uitvoerbaarheid Omgevingsplan betreft: Effecten op rode lijst soorten, effecten op mogelijk ecosysteem herstel	Kwalitatief

De bovenstaande beoordelingskaders komen in dit hoofdstuk achtereenvolgens aan bod. Hiermee wordt een volledig beeld gevormd van relevante effecten op natuurwaarden en de uitvoerbaarheid van het Omgevingsplan op het gebied van de natuurwetgeving.

5.2 Ontwikkelingen en te verwachten effecten

De ontwikkelingen die het nieuwe Omgevingsplan mogelijk maakt, en een mogelijk effect op de natuurwaarden hebben zijn:

- Uitbreiding bebouwing binnen bestaande bouwvlakken
- Kleinschalig recreatief medegebruik
- Mestbewerking indien de mest afkomstig is van het eigen bedrijf
- Kleinschalige ontwikkelingen zoals het plaatsen van lichtmasten, beheer en onderhoud

Daarnaast vinden er ook nog andere ontwikkelingen plaats in deelgebied 5. Vanuit de GroenBlauwe Gebiedsgerichte Aanpak wordt het landelijke gebied getransformeerd. Dit gebeurt door in en bij natuurgebieden oplossingen te zoeken voor een sterkere natuur met voldoende water en een goede kwaliteit in combinatie met een goede bodem en de toekomst van de landbouw. Hierbij wordt er gewerkt bij verschillende natuurgebieden in heel Brabant. Zo ook bij de Strabrechtse Heide. Om de natuurwaarden van de Strabrechtse Heide te herstellen is het vooral nodig om de stikstofdepositie te verminderen. In 2024 wordt een visie opgesteld. In dit project liggen kansen voor de natuur in deelgebied 5.

Vanuit het waterschap Aa en Maas wordt er gewerkt aan de Slievense Loop en 't Aa-dal Zuid. Bij de Slievense Loop worden er maatregelen genomen om overlast van vervuild water te verkleinen. Door het verminderen van overlast zal gelijktijdig ook de impact van vervuild water op het ecosysteem afnemen. Binnen 't Aa-dal Zuid wil het waterschap de verschillende functies van het gebied, waaronder natuur, landbouw, recreatie en water, elkaar laten versterken. Binnen beide projecten liggen kansen voor de natuur van deelgebied 5.

Type effecten

Effecten op natuur kunnen op verschillende manieren optreden. De typen effecten zijn te verdelen in fysieke en niet-fysieke effecten. Hieronder zijn de typen effecten benoemd die kunnen optreden ten gevolge van de eerdergenoemde ontwikkelingsruimte die het Omgevingsplan biedt. Op deze onderdelen is in de ecologische effectbeoordeling getoetst aan de relevante wetgeving: Omgevingswet (Natura 2000-gebieden en beschermde soorten) en provinciaal beschermde gebieden, zoals het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Directe effecten

- Oppervlakteverlies en versnippering
- Verandering populatiedynamiek en verandering soortensamenstelling
- Kap of snoei van vegetatie
- Aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen/essentieel leefgebied soorten

Indirecte effecten (externe werking)

- Verontreiniging
- Effecten op het watersysteem: vernatting of verdroging
- Verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring
- Verzuring of vermesting ten gevolge van stikstofuitstoot veehouderijen (emissies uit stallen en emissies t.g.v. aanwending en bewerking van mest) en t.g.v. verkeer en mobiele werktuigen

5.3 Huidige natuurwaarden en autonome ontwikkeling

De natuurwaarden binnen deelgebied 5 van het buitengebied Someren zijn voornamelijk afhankelijk van de bos- en natuurgebieden, maar ook van landschapselementen en bebouwing in het agrarisch gebied. Er zijn natuurwaarden aanwezig die zijn beschermd door de Omgevingswet onder soortbescherming respectievelijk gebiedsbescherming.

In het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. Daarnaast liggen er ook meerdere Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied:

- De Grootte Peel
- Weerter- en Budelerbergen & Ringselven
- Deurnse Peel & Mariapeel
- Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux
- Sarsven en De Banen
- Leudal

5.3.1 Autonome ontwikkeling biodiversiteit

Bij de beschrijvingen van de natuurwaarden is geen nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. De achtergrond daarvan wordt hieronder toegelicht. Uit de Balans van de Leefomgeving 2020 [PBL, 2020¹⁹] blijkt dat de Nederlandse natuur zich langzaam herstelt, maar dat dit vooralsnog onvoldoende is om gestelde doelen binnen Europa te behalen. Dit gemiddelde beeld van herstel wordt echter sterk gekleurd door de toename van algemenere soorten. Voor veel zeldzame soorten is sprake van een aanhoudende teruggang. Met name soorten die hoge eisen stellen aan de kwaliteit van het leefgebied en soorten die kenmerkend zijn voor het agrarisch landschap nemen in veel gevallen nog steeds sterk af. Deze negatieve trend valt onder andere te verklaren doordat ruimtelijke en milieucondities nog onvoldoende zijn voor herstel. Door aanhoudende verdroging, vermesting, verzuring en een gebrek aan ruimtelijke samenhang blijft sprake van een verslechtering van de biodiversiteit.

Wetgeving

Er mag van worden uitgegaan dat de gebieds- en soortenbescherming in het kader van de Omgevingswet, behoud en ontwikkeling van het NNN en andere ruimtelijke beschermingsregimes een belangrijke bijdrage leveren aan het remmen van de achteruitgang van biodiversiteit. Dat er desondanks toch nog steeds sprake is van een vervlakking van de biodiversiteit hangt, zoals hiervoor omschreven, dus vooral samen met een onvoldoende verbetering van duurzame ruimtelijke en milieucondities. Hoewel de milieucondities de laatste decennia wel verbeterd zijn, is momenteel sprake van een afvlakking van de snelheid van verbetering. Op korte termijn zullen

daardoor de gestelde doelen voor duurzame milieucondities voor behoud van biodiversiteit nog niet gehaald worden.

Hoewel er veel onzekerheid is over de doelstellingen in de tijd, geldt wel dat de ambities voor het realiseren van het NNN grotendeels intact blijven. In het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn heeft Nederland zich verder verplicht om zorg te dragen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden. Ook voor veel Europees en nationaal bedreigde soorten geldt dat sprake blijft van een passende bescherming via de Omgevingswet, waar het gaat om bijvoorbeeld ruimtelijke ingrepen zowel binnen als buiten natuurgebieden.

Inpassing in ruimtelijk beleid en toetsing

Beïnvloeding van milieucondities hangt veelal samen met langlopende beleidsambities en ontwikkelingen op landelijke of zelfs internationale schaal. Deze worden niet wezenlijk beïnvloed door het ruimtelijke ordeningsspoor op lokale schaal, en blijven hier verder buiten beschouwing. Vanuit het perspectief van het Omgevingsplan hanteren we daarom als uitgangspunt dat de autonome ontwikkeling van natuurwaarden op basis van geldend beleid en geldende wetgeving minimaal neutraal zal (moeten) zijn. Dit betekent concreet dat we de autonome ontwikkeling gelijk stellen aan de huidige situatie. Bij de beschrijvingen van de natuurwaarden voor het buitengebied van Someren deelgebied 5 is daarom geen nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de huidige situatie en de autonome ontwikkeling.

5.3.2 Natura 2000-gebieden

De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 3.85 Bkl van de Omgevingswet. Daarbij is onder meer ruime aandacht besteed aan mogelijkheden in relatie tot de milieukwaliteit binnen het Natura 2000-areaal (met name stikstofdepositie).

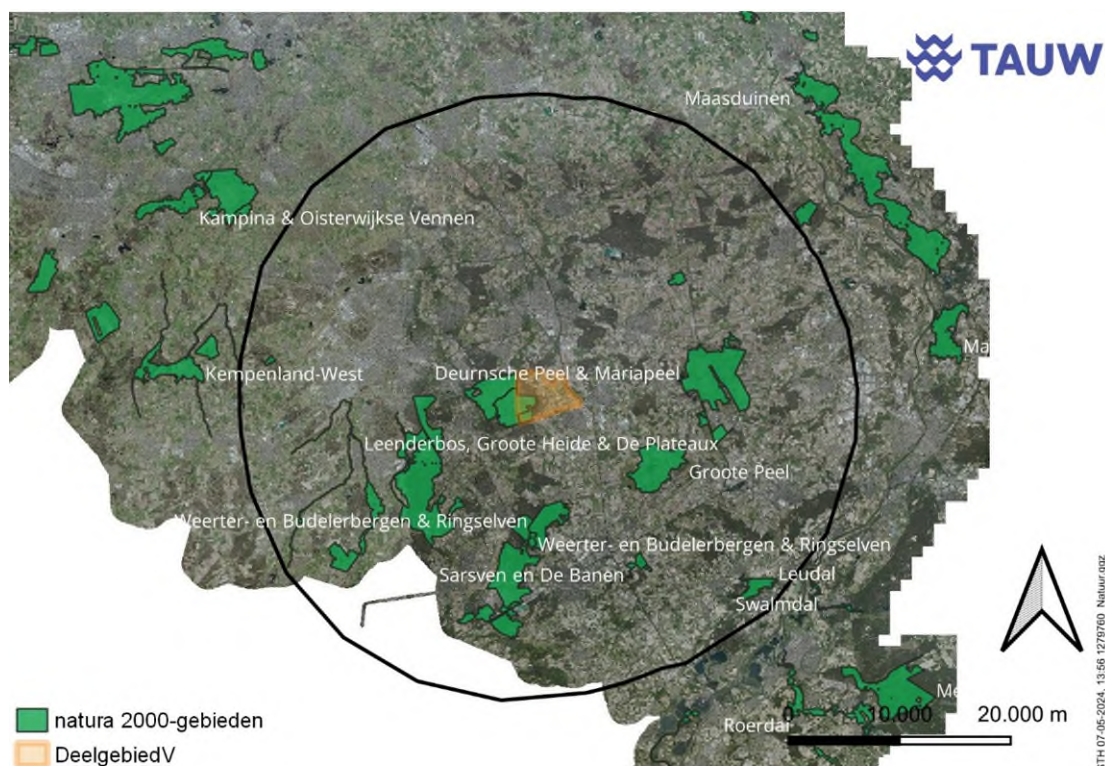
In ruime omgeving van de gemeente liggen diverse gebieden die zijn beschermd onder de Omgevingswet. Dit zijn Natura 2000-gebieden (zie tabel 5.2 en figuur 5.1) in zowel binnen- als buitenland. Effecten op gebieden tot op circa 25 km afstand van deelgebied 5 worden meegenomen in de beoordeling. Effecten van verstoring door licht, geluid en optische verstoring op deze afstand zijn uitgesloten. Daarnaast worden effecten van stikstof op een grotere afstand dan 25 kilometer niet meegenomen in AERIUS.

De gebiedsbeschrijving en de beschrijving van de doelen per gebied zijn opgenomen in bijlage 3.

Tabel 5.2 Nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Per gebied is de minimale tussengelegen afstand (indicatief) weergegeven tot deelgebied 5 van het buitengebied van Someren (VR = Vogelrichtlijn; HR = Habitatrichtlijn).

Natura 2000-gebied	Type gebied	Stikstofgevoelig	Afstand (km)
Strabrechtse Heide & Beuven	VR + HR	Ja	0
Groote Peel	VR + HR	Ja	6,5
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	VR + HR	Ja	7
Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	VR + HR	Ja	7,5

Natura 2000-gebied	Type gebied	Stikstofgevoelig	Afstand (km)
Deurnse Peel & Mariapeel	VR + HR	Ja	9
Sarsven en De Banen	HR	Ja	15
Leudal	HR	Ja	21

Figuur 5.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

5.3.3 Gebiedsbescherming - provinciaal beleid

Naast de bepalingen van de Omgevingswet gelden door de provincie Noord-Brabant in de omgevingsverordening vastgelegde (aanvullende) beschermingsregels voor natuurgebieden die deel uitmaken van provinciaal beschermde gebieden zoals het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie Noord-Brabant stelt regels ten aanzien van:

- Het Natuurnetwerk Brabant (NNB; de provinciale invulling van het NNN)
- De Ecologische Verbindingszones (EVZ)
- Natte Natuurparels
- De zogenaamde 'attentiezone waterhuishouding'
- Werkingsgebied 'behoud en herstel van watersystemen'
- De Groenblauwe Waarden

In het plangebied liggen wel delen van het Natuurnetwerk Brabant (onderdeel van het NNN) en andere provinciaal beschermde gebieden zoals EVZ, de groenblauwe mantel, natte natuurparels, attentiezones waterhuishouding en werkingsgebieden in het kader van behoud en herstel van watersystemen.

In de navolgende paragrafen is het provinciaal beleid per relevant gebiedstype toegelicht.

NNB - Natuurnetwerk Brabant

Alle grotere natuurgebieden, ook de gebieden die niet zijn aangemerkt als Natura 2000-gebied, zijn in Nederland planologisch beschermd. Deze gebieden maken deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), het samenhangende netwerk van natuurgebieden in Nederland. Het beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in het NNN het 'nee, tenzij'-regime. Ruimtelijke ingrepen in het NNN met negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Een dergelijk project kan alleen doorgaan, als er geen reële alternatieven mogelijk zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren. Dit houdt in dat het optreden van negatieve effecten wordt voorkomen of beperkt door aanvullende maatregelen te treffen. Bij overblijvende negatieve effecten is compensatie de laatste stap om de optredende schade te herstellen [ministerie van LNV, 2007].

Het Omgevingsplan dient regels te stellen betreft het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de 'ecologische waarden en kenmerken' van het Natuurnetwerk Brabant. De 'wezenlijke waarden en kenmerken' zijn de natuurbeheertypen die zijn vastgesteld in de beheertypen- en ambitiekaart van het Natuurbeheerplan [provincie Noord-Brabant, 2024]. Ontwikkelingen dienen niet alleen te worden getoetst op directe effecten, maar ook op indirecte effecten (externe werking), met uitzondering van verspreiding van stoffen door de lucht of water. Negatieve effecten moeten waar mogelijk worden beperkt. Overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.

Binnen het plangebied liggen verschillende NNN-gebieden. Het gaat hier voornamelijk om natuurterreinen langs de Kleine Aa en om bossen en natuurterreinen als onderdeel van de Strabrechtse Heide en de bijbehorende vencomplexen. Het plangebied is onderdeel van regio 'De Peel' (Provincie Noord-Brabant, 2024). Kenmerkend voor de regio zijn hoogteverschillen en de invloed van kwel. Binnen het gebied ligt de focus op de zandgronden. De agrarische natuurwaarden zijn door ontwatering en verkaveling onder druk gezet. Het doel is dan ook om via randenbeheer en dooradering, doelsoorten van zowel droge als natte omstandigheden terug te winnen, of indien nog aanwezig te versterken. Ook wordt er gekeken naar manieren om water in het gebied langer vast te houden.

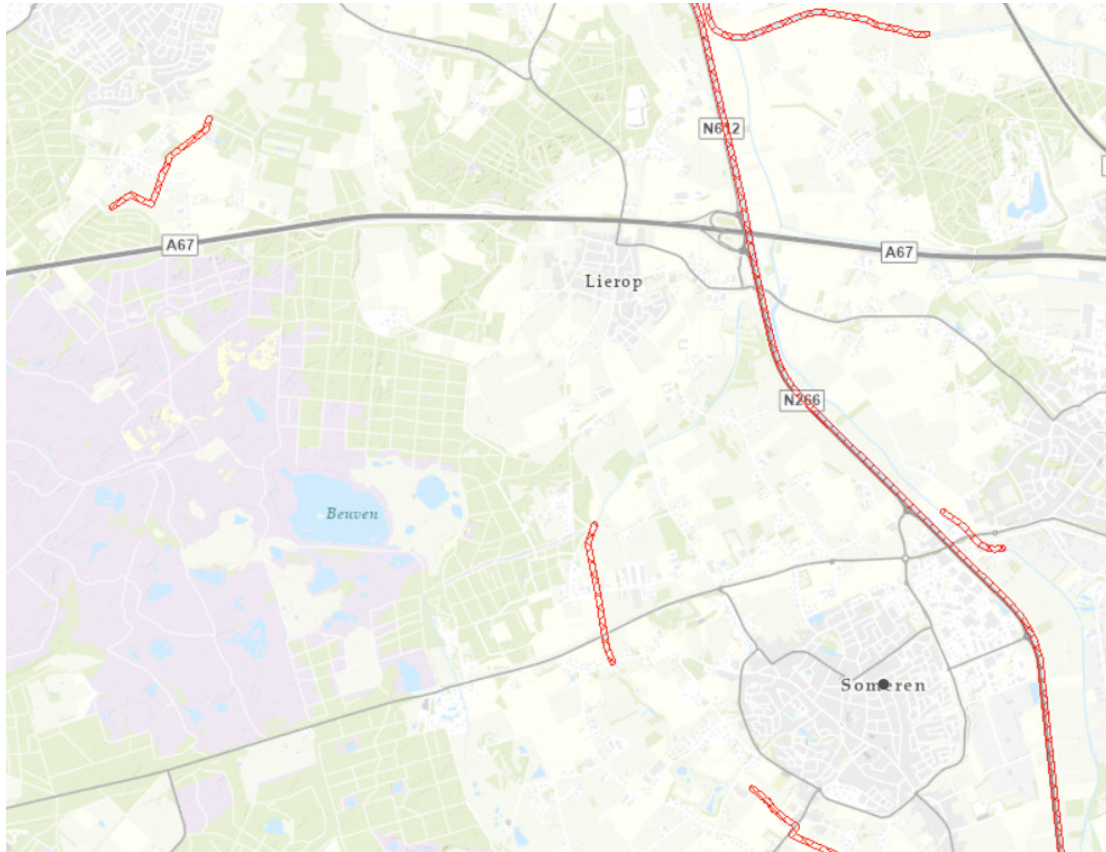
In het plangebied zijn verschillende gebieden aangewezen als NNB; onderdeel van het NNN. Het gros van de gebieden is onderdeel van Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. Belangrijke beheertypen hierbinnen zijn Vochtige Heide (N06.04), Droge heide (N07.01) en

Zwakgebufferd ven (N06.05) en Droog bos met productie (N16.03). Rondom de Kleine Aa liggen verschillende landbouwgronden die al wel begrensd zijn als NNN, maar op dit moment nog bestaan uit landbouwgronden die nog omgezet moeten worden naar natuur (N00.01). Ook ligt hier rivier- en beekbegeleidend bos (N14.01) en Hoog- en laagveenbos (N14.02). Verspreid in het plangebied liggen ook verschillende bosjes met beheertype Vochtig bos met productie (N16.04) of Droog bos met productie (N16.03).

EVZ - Ecologische Verbindingszones

Het Omgevingsplan moet regels opstellen om te voorkomen dat het gebied minder geschikt wordt voor de realisatie, het behoud en het beheer van Ecologische Verbindingszones. Hierbij is het vooral van belang regels te stellen die bebouwing en grote oppervlakteverharding in het gebied beperken.

Binnen het plangebied liggen 2 Ecologische Verbindingszones (figuur 5.2). Deze verbindingzones zijn bedoeld om verschillende natuurgebieden met elkaar te verbinden, zodat soorten van het ene gebied naar het andere gebied kunnen verplaatsen. De verbindingzones binnen het plangebied zijn een deel van De kleine Aa aan de zuidkant en Zuid-Willemsvaart – Zuid aan de oostkant van het plangebied. De EVZ's vormen een essentiële bouwsteen van het NNB en functioneren als migratieroutes voor soorten. De Zuid-Willemsvaart en De Kleine Aa zijn naar verwachting vooral van ecologische waarde voor vissen, vleermuizen, otter en bever die deze watergang (kunnen) gebruiken om te migreren. Daarnaast zijn er verschillende soorten ongewervelden en landzoogdieren die profiteren van de EVZ.

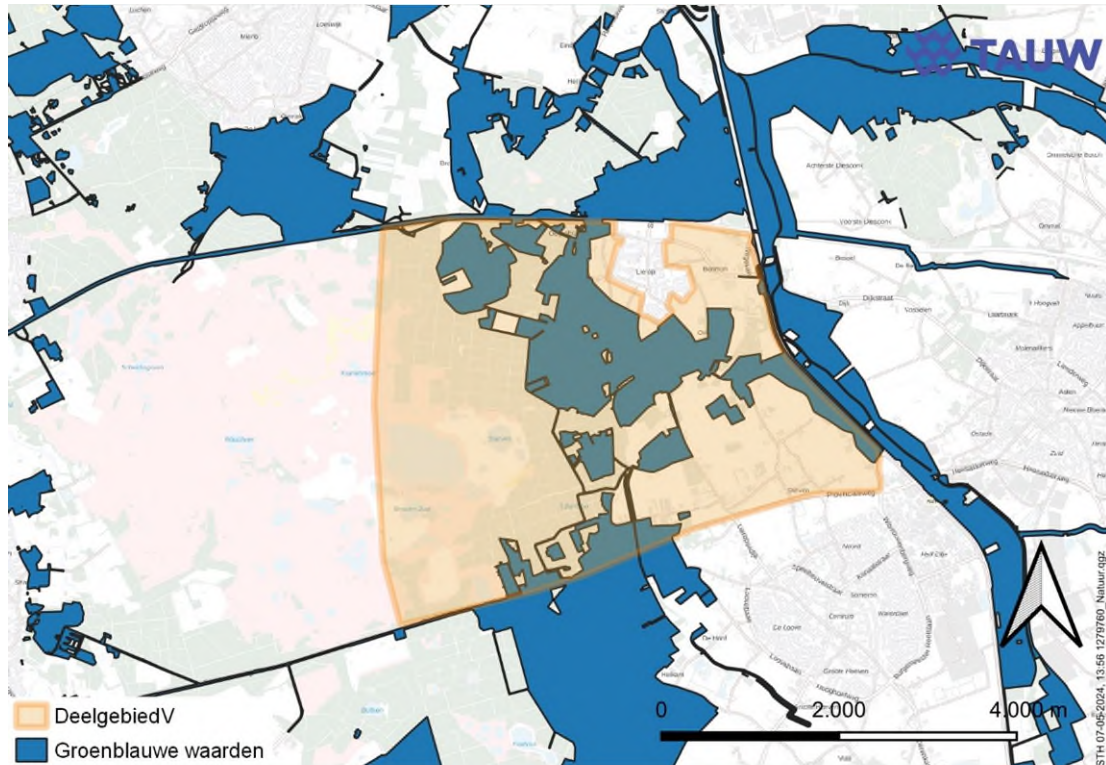

Figuur 5.2 Ecologische verbindingzones in de omgeving van het plangebied

Groenblauwe waarden

Binnen de Groenblauwe waarden mag geen omgevingsplan worden vastgesteld dat negatieve effecten heeft op het behoud, het herstel of de duurzame ontwikkeling van het bodem- en watersysteem en de ecologische kenmerken en waarden die daarmee samenhangen (Omgevingsverordening, artikel 5.46).

Grote delen van het plangebied welke niet zijn begrensd als NNB zijn wel opgenomen in de Groenblauwe Waarden (figuur 5.3). Het betreft hoofdzakelijk agrarische gebieden grenzend aan het Natura 2000 en NNB.

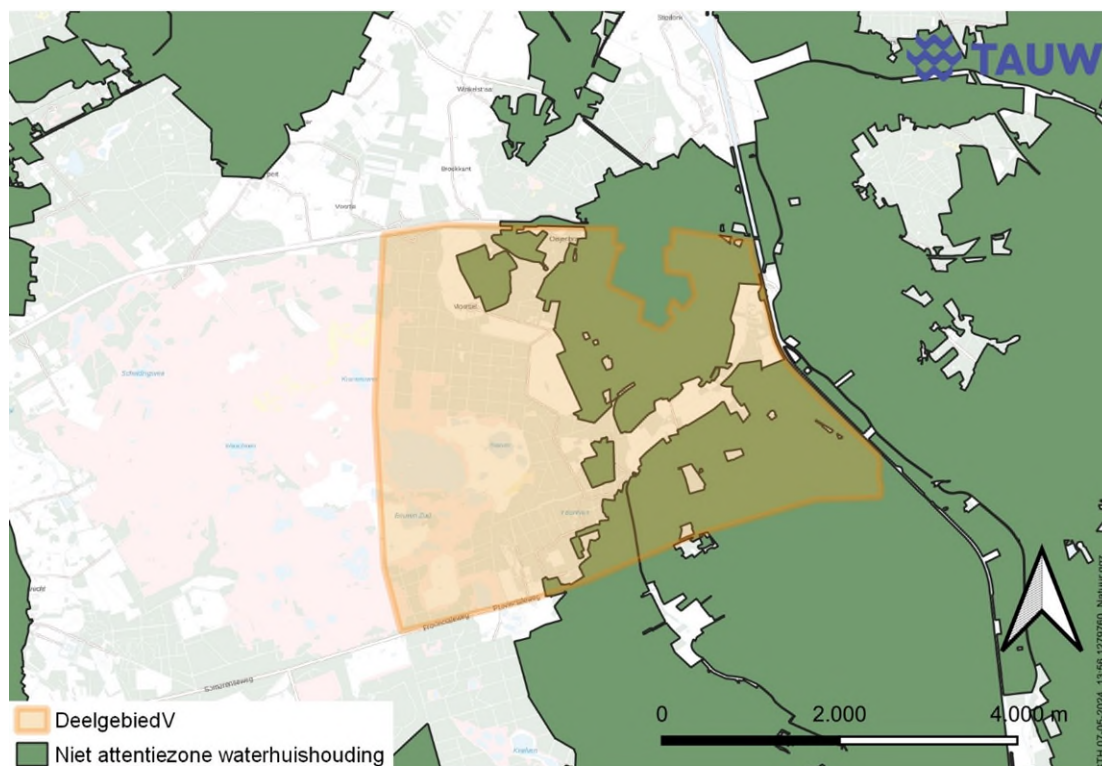

Figuur 5.3 Gebieden aangewezen als Groenblauwe waarden in de omgeving van het plangebied

Attentiezone waterhuishouding

Binnen de attentiezone waterhuishouding gelden strengere regels met betrekking tot wateronttrekking. Een omgevingsplan ter plaatse van Attentiezone waterhuishouding strekt tot de bescherming van de waterhuishouding en sluit functies en activiteiten uit die een negatief effect hebben op de hydrologische instandhoudingsdoelen van het Natuurnetwerk Brabant. Als een omgevingsplan hier niet aan voldoet kan het niet worden vastgesteld.

Het Natura 2000-gebied aan de westkant van het plangebied is aangewezen als Attentiezone Waterhuishouding (figuur 5.4). Bovendien zijn alle onderdelen van het NNB ook aangewezen als Attentiezone Waterhuishouding.

Figuur 5.4 Weergave van de gebieden die niet aangewezen zijn als attentiezone waterhuishouding

Natte Natuurparels

Natte natuurparels zijn de waterafhankelijke delen van het NNB die behoren tot een samenhangend complex van natuurgebieden die sterk afhankelijk zijn van hoge grondwaterstanden of kwel. Ook wordt hier gewerkt ingezet op verbetering van de waterkwaliteit.

Het Natura 2000-gebied is ook begrensd als Natte Natuurparel. Dit gebied is bovendien ook begrensd als NNB.

Werkingsgebied 'Behoud en herstel watersystemen'

In deze gebieden is het beleid vanuit een regionaal belang gericht op behoud, verbetering en herstel van het natuurlijke watersysteem. Het gaat om:

- Waterlopen met de functie waternatuur
- (Natte) ecologische verbindingzones
- Gebieden die in de reconstructie- en gebiedsplannen zijn aangeduid als 'ruimte voor beek- en kreekherstel'

Binnen de gebieden zijn of worden maatregelen uitgevoerd op het gebied van natuurontwikkelingen, zoals het laten hermeanderen van beken, het aanleggen van plasdraszones en het herstel van kwel. Binnen de gebieden gelden beperkingen voor functies en activiteiten die het realiseren van watersysteemherstel belemmeren of onnodig kostbaar maken.

In zijn algemeenheid is er sprake van een zone van 25 m rondom een waterloop. Het werkingsgebied behoud en herstel van watersystemen overlapt voor een deel met het Natuur Netwerk Brabant - ecologische verbindingzone (NNB-evz) en de groenblauwe mantel. Binnen behoud en herstel van watersystemen zijn dan aanvullend, specifieke regels gesteld ter bescherming van het belang, zoals het ophogen van gronden.

5.3.4 Beschermde soorten

De Omgevingswet beschermt in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar soms ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. Er worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

- **Vogels:** Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Wettelijk kader: artikel 11.37 Bal. Ze zijn Europees beschermd via de Vogelrichtlijn (1979)
- **Dieren en planten:** Het gaat hier om inheemse dieren en planten, die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn (1992) en/of de verdragen van Bern en Bonn (1979). Wettelijk kader: artikel 11.46 Bal
- **Nationaal beschermde soorten:** Het gaat hier om soorten die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn of de verdragen van Bern en Bonn vallen. Wettelijk kader: artikel 11.54 Bal. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een verbodsbepaling. Tabel 5.1 geeft een samenvatting van de verbodspalingen. Ze voorzien in de bescherming van verblijfplaatsen en de bescherming tegen verstorende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Brabant kan een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verlenen waarmee het bevoegd gezag ondanks die verbodsbepalingen tóch toestemming geeft voor een bepaald project. Dit kan alleen wanneer er sprake is van een geldend wettelijk belang, er geen reële alternatieven zijn en er geen effect is op de staat van instandhouding van beschermde soorten. Wettelijk kader bij de verlening van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), en dan in het bijzonder de artikelen 8.74j, 8.74k en 8.74l voor respectievelijk vogels, andere Europeesrechtelijk beschermde soorten en nationaal beschermde soorten.

Tabel 5.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming. VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrichtlijn. Cijfers verwijzen naar de wetsartikelen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

Beschermingsregime	Vogels - VR	Dieren – HR/Bonn/Bern	Planten – HR/Bonn/Bern	Dieren - nationaal	Planten - nationaal
Verbodsbepaling					
Dieren of planten:					
Doden of vangen	11.37.1.a	11.46.1 a		11.54.1.a	
Storen/verstoren	11.37.1.d (tenzij 11.37.3)	11.46.1 b			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			11.46.1.e		11.54.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	11.39.1	11.47.1.b	11.47.1.b		
Nesten, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	11.37.1.b				

Beschadigen of vernielen rustplaatsen (alleen HR en nationaal: of (vaste) voortplantingsplaatsen) Eieren:	11.37.1.b	11.46.1.d		11.54.1.b	
Vernielen (alleen VR en nationaal: of beschadigen)	11.37.1.b	11.46.1.c		11.54.1.c	
Rapen	11.37.1.c	11.46.1.c			
Onder zich hebben	11.37.1.c				

In tabel 5.4 is weergegeven welke beschermde soorten en vogelnesten van de Omgevingswet kunnen voorkomen in het plangebied. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen soorten waarvoor het agrarisch gebied belangrijk is als leefgebied en soorten die zich in hun verspreiding vooral beperken tot de bos- en natuurgebieden. Dit onderscheid is gemaakt, omdat het Omgevingsplan vooral ontwikkelingsruimte biedt in het agrarisch gebied. Het belang van het agrarisch leefgebied voor de verwachte soorten is in de navolgende alinea's nader toegelicht.

Soortgroep	Soort
Amfibieën	Alpenwatersalamander
	Heikikker
	Kamsalamander
	Poelkikker
	Rugstreepad
Dagvlinders	Bruine eikenpage
	Gentiaanblauwtje
	Grote vos
	Grote weerschijnvlinder
	Iepenpage
	Kleine ijsvogelvlinder
	Kommavlinder
	Spiegeldikkopje
	Teunisbloempijlstaart
Veldparelmoervlinder	
Grondgebonden zoogdieren	Bever
	Bunzing
	Boommarter
	Das
	Eekhoorn
	Hermelijn
	Otter
	Steenmarter
Waterspitsmuis	
Wezel	

Soortgroep	Soort
	Wild zwijn
Kevers	Vermiljoenkever
	Vliegend hert
Libellen	Beekrombout
	Bosbeekjuffer
	Gevlekte glanslibel
	Gevlekte witsnuitlibel
	Speerwaterjuffer
Reptielen	Hazelworm
	Levendbarende hagedis
	Zandhagedis
Vaatplanten	Drijvende waterweegbree
	Wilde ridderspoor
Vissen	Grote modderkruiper
Vleermuizen	Baardvleermuis
	Franjestaart
	Gewone dwergvleermuis
	Gewone grootoorvleermuis
	Grijze grootoorvleermuis
	Kleine dwergvleermuis
	Laatvlieger
	Meervleermuis
	Rosse vleermuis
	Ruige dwergvleermuis
	Tweekleurige vleermuis
	Watervleermuis
Vogels	Boomvalk
	Buizerd
	Gierzwaluw
	Grote gele kwikstaart
	Havik
	Huismus
	Kerkuil
	Ooievaar
	Ransuil
	Roek
	Slechtvalk
	Sperwer
	Steenuil
	Wespendief

Amfibieën

Soorten zoals alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander en poelkikker komen, behalve in natuurgebieden, soms ook voor in het agrarisch gebied. Hierbij worden sloten, poelen en overhoeken als leefgebied gebruikt. Daarnaast kan de rugstreeppad voorkomen in het agrarisch buitengebied. Deze soort bevolkt relatief makkelijk tijdelijke habitats, met name wanneer sprake is van ondiepe wateren en vergraven zandige terreinen zoals bij braakliggende bouwterreinen.

Dagvlinders

Kleine ijsvogelvlinder komt voor in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen. De waardplant is wilde kamperfoelie. Spiegeldikkopje komt voor in vochtige ruigten langs bospaden en bosranden, open bossen en hoogvenen. Bruine eikenpage is zeer zeldzaam, maar komt voor in bosranden met zomereik of eikenhakhout. Grote vos komt vooral voor in bosrijke omgevingen met voldoende overwinteringsplekken als holle bomen of stapels hout. De soort gebruikt iep, zoete kers en bepaalde wilgensoorten als waardplant. Grote weerschijnvlinder komt voor in vochtige loofbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. Kleine ijsvogelvlinder en grote vos komen mogelijk verspreid in de agrarische delen van het plangebied voor. De overige soorten zijn niet te verwachten in het agrarische gebied.

Grondgebonden zoogdieren

Een aantal grondgebonden zoogdieren kan voorkomen in het agrarisch gebied, waaronder bunzing, boomarter, das, eekhoorn, hermelijn, steenarter en wezel. Steenarter heeft onder meer verblijfplaatsen in gebouwen zoals agrarische schuurtjes. Bunzing, hermelijn en wezel hebben een scala aan verblijfplaatsen in holen zoals oude konijnen- of muizenholen, of onder boomwortels, maar ook oude gebouwen en schuren. Ze foerageren vaak op randzones tussen bos en agrarisch gebied en maken gebruik van lijnelementen zoals watergangen en structuren met voldoende dekking als houtwallen. Boomarter en eekhoorn hebben verblijfplaatsen in bomen, maar foerageren hierbij ook in het agrarisch gebied. Das maakt verblijfplaatsen in vergraafbare grond, vaak in niet-verstoorde delen van bosschages, maar ook op de rand van agrarische percelen. De das foerageert ook in het agrarisch gebied. Bever kan voorkomen in het gebied in de nabijheid van waterlichamen. Vaste rust- en verblijfplaatsen worden niet verwacht op of direct rondom bestaande bouwvlakken van veehouderijen.

Wild zwijn leeft in voedselrijke bossen (zowel gemengd bos als loofbos). Foerageren doen wilde zwijnen ook op agrarische percelen aan de randen van een bos. Waterspitsmuis komt voor in schone wateren, met voldoende onderwater- en oevervegetatie. Daarnaast moet er voldoende schuilmogelijkheden in de buurt van de oever aanwezig zijn. De soort kan daarom in watergangen nabij agrarische percelen voorkomen. De otter leeft in diverse soorten wateren met een goede dekking op de oever en rust. De soort kan in dergelijke wateren ook nabij agrarische percelen leven of deze passeren, maar komt normaliter voor in natuurgebieden en natuurlijke wateren.

Kevers

De vermiljoenkever komt voor in vochtige bossen, houtwallen en lanen met bomen en dikke takken die recentelijk zijn doodgegaan. De soort is niet te verwachten in de open delen van het

agrarische gebied. Aangezien de soort niet erg kritisch is ten aanzien van de boomsoort is het voorkomen nabij bomenrij en lanen niet uitgesloten.

Libellen

Gevlekte glanslibel komt voor in sterk verlande vennen, petgaten en in moerasbossen. Gevlekte witsnuitlibel komt voor in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen. Bosbeekjuffer komt voor in bovenlopen van beschaduwde en zuurstofrijke beken die gekenmerkt worden door een natuurlijke morfologie. Beekrombout komt voor in grotere alsook kleinere rivieren en in kanalen. De soorten zijn niet te verwachten in het agrarische gebied.

Vaatplanten

In het agrarisch gebied kunnen (zwaarder) beschermde vaatplanten voorkomen. Drijvende waterweegbree is een vrij zeldzame soort, maar komt in Noord-Brabant verspreid voor. De soort komt voor in natuurgebieden (vennen en laaglandbeken), maar incidenteel ook in sloten en beken in het agrarisch gebied.

Vissen

Grote modderkruiper kan incidenteel voorkomen in waterlopen in het agrarisch gebied, meestal in de wat bredere watergangen met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie.

Vleermuizen

Diverse vleermuissoorten kunnen voorkomen in het agrarisch buitengebied. Een deel van deze soorten maakt gebruik van bebouwing als rust- en verblijfplaats. Andere soorten gebruiken bomen als rust- en verblijfplaats. Daarnaast kunnen alle genoemde soorten gebruik maken van bijvoorbeeld bomenrijen en wateren in het agrarisch gebied als vliegrouete of als foerageergebied.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

In het agrarisch buitengebied kunnen een aantal vogelsoorten broeden waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Zo broedt de kerkuil in grotere schuren, de steenuil in grotere schuren en oude knotwilgen en de huismus en gierzwaluw in en onder dakbedekking. Boomvalk, buizerd, havik, roek, sperwer en ransuil broeden in hogere bomen, zoals in houtwallen in het agrarisch gebied. Ooievaar broedt in oude bomen of op palen nabij agrarische percelen of bosterreinen. Slechtvalk broedt op hoge gebouwen en objecten zoals hoogspanningsmasten. Grote gele kwikstaart broedt bij stromend water in nissen van bruggen en muren of tussen boomwortels in de oever. Wespandief wordt in Nederland vooral als doortrekker waargenomen, maar lokaal wordt in grotere bosgebieden ook gebroed. De soort is in Nederland aanwezig in de periode mei tot en met oktober.

Reptielen

Levendbarende hagedis komt voor in structuurrijke weg- en spoorbermen, heideterreinen, veen en halfopen bosranden met ruigten.

Rode lijst soorten

Binnen het plangebied bevinden zich ook vele soorten die op de rode lijst staan. Clusters van deze soorten bevinden zich voornamelijk binnen het Natura 2000-gebied en de bosjes die als NNN aangewezen zijn.

5.3.5 Beschermde houtopstanden

Bomenrijen langer dan 20 bomen en houtopstanden groter dan 10 are zijn beschermd, met enkele uitzonderingen. Dit heeft als doel het totale bosoppervlakte in Nederland te behouden. De wet verbiedt het vellen van een houtopstand buiten de bebouwde kom, buiten erven of tuinen zonder voorafgaande melding, uitzonderingen daargelaten. Daarnaast kent de wet een plicht tot herbeplanting.

Deelgebied 5 bevat diverse houtopstanden groter dan 10 are, waarvan het overgrote deel is bestemd als natuur binnen het Natura 2000-gebied en/of NNB. Daarnaast bevat het agrarische gebied enkele een houtopstand groter dan 10 are en veel bomenrijen langer dan 20 bomen waarvan de natuurwaarden zijn beschermd op basis van een enkelbestemming 'bos', enkelbestemming 'natuur' en/of dubbelbestemming 'waarde-ecologie'.

5.3.6 Biodiversiteit

Op 17 juni 2024 heeft de (Europese) Raad van ministers ingestemd met de Europese Natuurherstelverordening. Deze verordening is aanvullende op de Europese Habitatrichtlijn en beoogt de achteruitgang van biodiversiteit te stoppen. Om deze achteruitgang te stoppen wordt van de lidstaten een reeks maatregelen gevraagd. Voorbeelden zijn het voorkomen van verslechtering van natuur binnen en buiten de Natura 2000-gebieden (in de vorm van een inspanningsverplichting) en maatregelen ter bevordering van biodiversiteit in stedelijk gebied, landbouw- en bosecosystemen en in riviersystemen. In 2030 moeten, volgens het oorspronkelijke voorstel voor de Natuurherstelverordening uit 2022, in 20% van de ecosystemen die moeten worden hersteld maatregelen getroffen zijn (in 2050 is dat 100%). De maatregelen moeten worden uitgewerkt in een Natuurherstelplan per lidstaat.

Binnen deelgebied 5 zijn verschillende natuurtypen aanwezig waarbij herstel in de toekomst de achteruitgang van de biodiversiteit zou kunnen tegengaan.

5.4 Ecologische effectbeoordeling

5.4.1 Effecten Natura 2000-gebieden (Passende beoordeling)

Toetsing

- De toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden betreft een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 3.85 Bkl van de Omgevingswet
- Natura 2000-gebieden zijn getoetst op basis van de instandhoudingsdoelen

De ontwikkelingsmogelijkheden die het omgevingsplan biedt, kunnen van invloed zijn op verschillende typen gevoeligheden van Natura 2000-gebieden. Deze mogelijke effecten zijn

schematisch samengevat in tabel 5.4. In de navolgende alinea's zijn de effecten verder toegelicht. De effecten zijn beoordeeld aan de hand van de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden (zie bijlage 3). Hierbij worden de mogelijke effectcategorieën uit de effectenindicator (Ministerie van EZ, 2016) in combinatie met de ontwikkelingsmogelijkheden uit paragraaf 5.2 behandeld. Op basis van de ontwikkelingsmogelijkheden worden overige effecten op Natura 2000-gebieden, zoals verandering van populatiedynamiek en bewuste veranderen van soortensamenstelling, verontreiniging en hydrologische effecten, niet verwacht.

Ontwikkelingsmogelijkheid	Mogelijk effect	Gevoeligheid		
		Directe effecten Oppervlakteverlies en versnippering	Indirecte effecten Verzuring en vermesting	Verstoring
Bebouwen bestaand bouwvlak (mits verleend)	Verharde oppervlakte	X	-	X
	Toename stikstofdepositie	X	X	-
Intensivering recreatief medegebruik	Verstoring door gebruik	-		X
	Toename betreding	X	-	X
Mestbewerking (mits afkomstig van eigen land)	Toename stikstofdepositie door recreatief verkeer	X	X	-
	Geen*	-	-	-
Kleinschalige ontwikkelingen	Aantasting habitats en verstoring	X	-	X
Mogelijk beïnvloede Natura 2000-gebieden		Strabrechtse Heide & Beuven	Alle nabijgelegen gebieden	Alle nabijgelegen gebieden

*Mestbewerking op en afkomstig van eigen land, leidt eerder tot een afname in stikstofdepositie dan een toename en effecten worden daarom niet verwacht.

Directe effecten

Strabrechtse Heide & Beuven ligt binnen het plangebied. Om deze reden zijn directe effecten als gevolg van het omgevingsplan niet uit te sluiten.

Indirecte effecten (externe werking)

Verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring door bebouwen bouwvlakken
Het Omgevingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk die leiden tot een toename van verstoring van soorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. De ontwikkelingen vinden buiten de beschermde natuurgebieden plaats in gebieden waar in de huidige situatie al menselijk gebruik plaatsvindt. Het Omgevingsplan maakt het bebouwen van agrarische

bouwvlakken mogelijk onder de voorwaarde dat de bescherming van natuurwaarden van aangrenzende bos- en natuurgebieden en/of voor verdroging gevoelige natte natuur- en bosgebieden niet onevenredig worden aangetast. Daarbij worden in het Omgevingsplan eisen gesteld die externe effecten voorkomen. De uitbreidingsmogelijkheden op agrarische bouwvlakken zijn daarnaast van dusdanig lokale aard dat deze niet van wezenlijk invloed zijn op de Natura 2000-gebieden via verstoring door geluid, licht, trilling of optische verstoring.

Verzuring of vermesting t.g.v. stikstofuitstoot veehouderijen en verkeer aantrekkende werking In en nabij het plangebied zijn diverse Natura 2000-gebieden gelegen op korte afstand. Daarom zijn daar effecten te verwachten door veranderingen in de stikstofdepositie. Stikstofdepositie draagt op dit moment sterk bij aan verzuring en vermesting in natuurgebieden. Met name landbouw en verkeer vormen de belangrijkste bronnen van stikstofuitstoot.

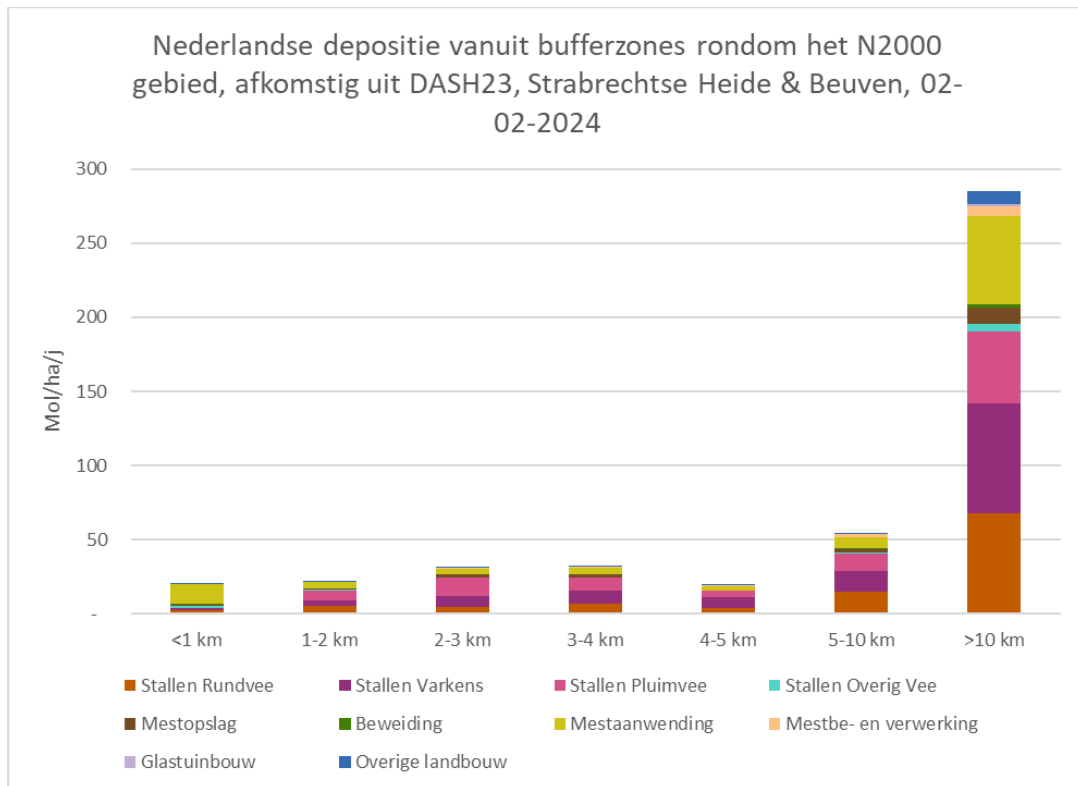
Verzuring en vermesting kunnen worden veroorzaakt door:

- Het houden van vee en de opslag, aanwending en bewerking van mest
- Intensivering van (recreatief) verkeer

Het houden van vee en de opslag, aanwending en bewerking van mest

Het houden van meer dieren op de bestaande bouwvlakken en een toename van de opslag, aanwending en bewerking van mest t.g.v. die toename van het aantal dieren kan leiden tot toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Het omgevingsplan maakt het verder bebouwen van agrarische bouwvlakken mogelijk onder de voorwaarde dat er vooraf dient te worden aangetoond dat er geen sprake is van een significante toename van de ammoniakdepositie in een Natura 2000-gebied t.o.v. de legale en feitelijke situatie ten tijde van vaststelling van het omgevingsplan. Dit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden en de stikstofoverbelasting van die gebieden.

Voor de onderbouwing van deze conclusie van wat betreft de emissies uit stallen wordt verwezen naar hoofdstuk 4. Maar de hiervoor genoemde regel betreft ook de emissies- depositie van stikstof uit andere bronnen, zoals de opslag van mest, de aanwending van mest op agrarische percelen en de bewerking van mest. Dit omdat ook die activiteiten een significante bijdrage hebben of kunnen hebben in de emissie- en depositie van stikstof. Dit blijkt o.a. uit onderstaande grafiek waarin de herkomst van de depositie uit sub-sectoren uit de landbouw is gepresenteerd in kilometer-zones rondom het Natura2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven.

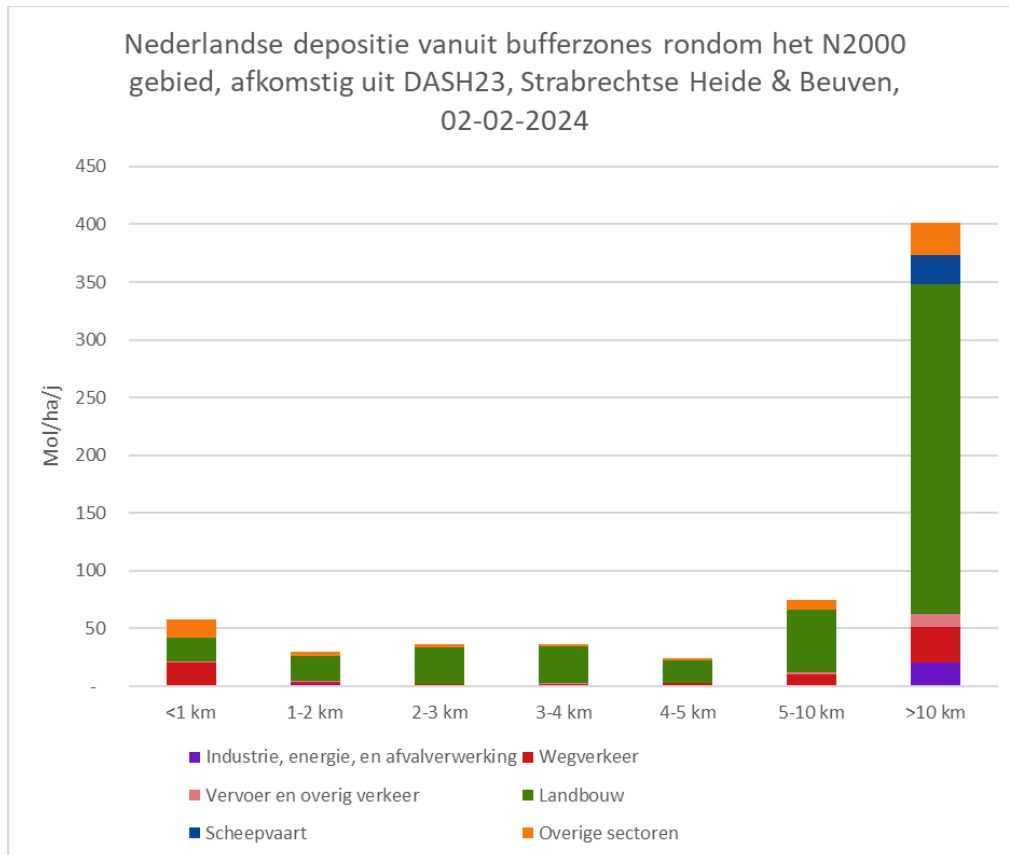

Figuur 5.5 Herkomst depositie vanuit bufferzones per sub-sector uit de landbouw, Strabrechtse Heide & Beuven. Bron: RIVM DASH-bestanden 2023, bewerking kennisconsortium Tauw-Pouderoyen-Tonnaer-WING-WUR in opdracht van de provincie Noord-Brabant

Intensivering recreatief verkeer

Door de uitbreidingsmogelijkheden van recreatief medegebruik kan de recreatiedruk toenemen. Dit kan leiden tot intensivering van recreatief verkeer. Daardoor kan de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied toenemen. (Significant negatieve) effecten op instandhoudingsdoelen door intensivering van recreatief verkeer zijn echter uitgesloten, omdat er sinds 2005 geen toenemende trend in aantal recreatieve overnachtingen in gemeente Someren. De gemeentelijke statistieken laten zien dat het aantal overnachtingen de afgelopen jaren schommelt rond de 90.000 per jaar. Een trend die zou wijzen op een toename tekent zich in deze statistieken niet af. Opgemerkt wordt dat er in 2020 sprake is van een relatief laag aantal overnachtingen van minder dan 50.000 overnachtingen. Dit lijkt toe te schrijven aan de COVID-19 pandemie.

Door de stikstofregeling ook van toepassing te laten zijn op andere dan agrarische functies, zoals recreatie, kan worden geborgd dat het omgevingsplan geen planologische mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen die leiden tot een toename van de emissie- en depositie van stikstof. Uit onderstaand figuur blijkt immers dat ook andere functies dan de landbouw een bijdrage hebben aan de stikstofdepositie op het Natura2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven

Figuur 5.6 Herkomst depositie vanuit bufferzones per sector, Strabrechtse Heide & Beuven. Bron: RIVM DASH-bestanden 2023, bewerking kennisconsortium Tauw-Pouderoyen-Tonnaer-WING-WUR in opdracht van de provincie Noord-Brabant

Verstoring door recreatief medegebruik

Recreatief medegebruik kan leiden tot verstoring door bijvoorbeeld geluid, licht, trilling of optische verstoring. Dit kan op twee manieren:

1. Toename betreding
2. Toename van recreatief verkeer

Toename betreding

Uitbreiding van recreatief medegebruik kan leiden tot betreding in Natura 2000-gebieden. Dit kan kwalificerende soorten verstoren middels geluid, licht, trilling of optische verstoring. Verstoring heeft vooral effect op vogels. Ook kan de betreding leiden tot vertrapping of vervuiling van kwetsbare plantengemeenschappen in kwalificerende habitattypen. Effecten op instandhoudingsdoelen zijn echter uitgesloten omdat:

- Op basis van de trend in het aantal recreatieve overnachtingen tussen 2005 en 2020, wordt geen wezenlijk toename aan recreanten verwacht
- Eventuele toename van recreatiedruk is verwaarloosbaar ten opzichte van het bestaand (recreatief) gebruik

- Het behoud van natuurwaarden is vastgelegd als regel in de bestemmingen van het Natura 2000-gebied binnen de gemeente
- Eventuele toename van recreatiedruk zal zich beperken tot de paden en wegen in de omliggende Natura 2000-gebieden
- De gebieden worden zó beheerd en gezoneerd, dat recreatiedruk niet leidt tot aantasting van kwetsbare natuurwaarden

Toename recreatief verkeer

Toename aan recreatief verkeer kan leiden tot verstoring van kwalificerende soorten (vooral vogels). Effecten op instandhoudingsdoelen zijn echter uitgesloten, omdat:

- De redenen zoals genoemd in de bovenstaande alinea 'toename betreding'

Door de stikstofregeling ook van toepassing te laten zijn op andere dan agrarische functies, zoals recreatie, kan worden geborgd dat het omgevingsplan geen planologische mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen die leiden tot een toename van de emissie- en depositie van stikstof

Conclusie

Het omgevingsplan Buitengebied Someren Deelgebied 5 is wat betreft de bescherming van Natura 2000-gebieden, uitvoerbaar. Via de stikstofgebruiksregel en de naleving daarvan zal er geen sprake kunnen zijn op significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in de directe omgeving. Echter: intensivering van veehouderij-locaties is mogelijk en hierdoor is er een reële kans dat de afname van de stikstofemissies uit stallen vanwege de verplichte verduurzaming van stallen in dit deelgebied deels teniet wordt gedaan door uitbreiding van het aantal dieren. De stikstofemissie op basis van het planalternatief is hoger dan op basis van de MER-referentie. Voor het halen van de doelen m.b.t. stikstofreductie is een (zeer) sterke afname van de emissie van stikstof nodig. Het deels opvullen van bereikte emissiereducties past daar niet bij. In het omgevingsplan zijn er geen regels of mogelijkheden opgenomen die er op gericht zijn stikstofemissies te reduceren en opvulling van bereikte afnames zo veel mogelijk te voorkomen. Gelet op het feit dat het plangebied op korte afstand van een voor stikstof kwetsbaar en -overbelast Natura2000-gebied is de opgave om stikstofemissies blijvend te reduceren extra van belang.

De beschermde natuur- en landschapswaarden zijn voldoende vastgelegd in de Omgevingsplanregels. Verder is, op basis van een set randvoorwaarden voor de te verwachten dynamiek in het gebied, dat, als die randvoorwaarden en de stikstofgebruiksregel gerespecteerd worden, er geen sprake zal zijn significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in de directe omgeving. Dat betekent dat er ook op de gebieden die verder weg liggen geen significant negatief effecten op kunnen treden. Daarnaast worden er geen andere ontwikkelingen mogelijk gemaakt die schadelijk zullen zijn voor Natura 2000-gebieden.

Het uiteindelijk effect van het planalternatief is vanwege het voorkomen van negatieve effecten maar door de bieden van de mogelijkheid om bereikte emissiereducties deels op te vullen ten opzichte van de referentie-MER als 'licht-negatief (0/-)' beoordeeld.

Voor de Passende Boordeling is een vergelijking van het planalternatief met de referentie-natuur relevant. Ten opzichte van de referentie-natuur is het planalternatief "neutraal (0)" beoordeeld.

5.4.2 Effecten gebiedsbescherming - provinciaal beleid

In deze paragraaf is getoetst wat de effecten van het Omgevingsplan zijn op het Natuurnetwerk Nederland / Natuurnetwerk Brabant en overige provinciaal beschermde gebieden. Het Omgevingsplan maakt een aantal ontwikkelingen mogelijk. Dit kan op de volgende manieren van invloed zijn op het NNN en/of overige gebieden:

- Directe effecten door ruimtegebruik (oppervlakteverlies en versnippering)
- Indirecte effecten door verstoring door uitbreidingsmogelijkheden agrarische bedrijven
- Indirecte effecten door mestbewerking
- Indirecte effecten door stikstofdepositie
- Indirecte effecten door vernatting of verdroging
- Overige indirecte effecten door verstoring door geluid, licht, trillingen, optische verstoring of mechanische effecten

Direct effect door ruimtegebruik NNN en Werkingsgebied 'Behoud en herstel watersystemen': bestemming

Het areaal aan NNN en de ecologische Verbindingszones binnen het plangebied zijn als aparte vlakken opgenomen binnen de nieuwe omgevingsplankaart met de enkelbestemming 'Natuur', enkelbestemming 'Bos' en of dubbelbestemming 'Waarde – ecologie' of enkelbestemming 'Water'. Negatieve effecten op het oppervlak NNN en het werkingsgebied 'behoud en herstel watersystemen' zijn zodoende uitgesloten.

Direct effect door ruimtegebruik NNN en Werkingsgebied 'Behoud en herstel watersystemen': uitbreidingsmogelijkheden

Binnen het NNN en het Werkingsgebied 'Behoud en herstel watersystemen' zijn geen uitbreidingen van agrarische bedrijven mogelijk. Evenmin worden andere ontwikkelingen toegestaan die leiden tot een afname in het areaal. Effecten door ruimtegebruik door uitbreidingsmogelijkheden zijn daarom uitgesloten en wordt daarom als 'neutraal' beoordeeld.

Indirecte effecten (verstoring) door uitbreidingsmogelijkheden agrarische bedrijven

Bebouwing van het bestaande bouwvlak kan tijdens de realisatiefase en gebruiksfase extra verstoring in de vorm van geluid, licht en trillingen met zich mee brengen. Eventuele verstoringstoename zal in de meeste gevallen opgaan in de huidige hoeveelheid licht, geluid en trillingen die al op het bouwvlak aanwezig zijn. Daarnaast zal elk voornemen getoetst moeten worden, en maatregelen genomen worden indien eventuele verstoring, en daarmee aantasting

van de ecologische waarden en kenmerken, niet met zekerheid is uit te sluiten. Dit punt vormt daarom geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het omgevingsplan.

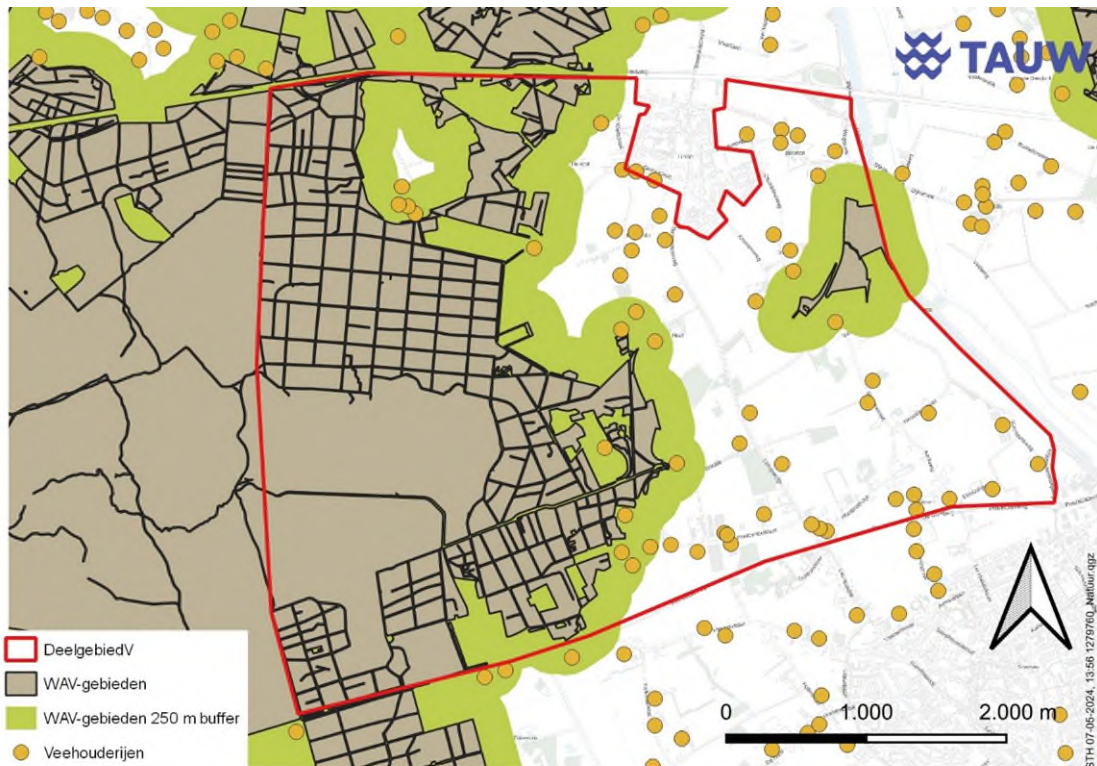
Indirecte effecten door mestbewerking

Voor de mogelijkheid van mestbewerking, mits de mest afkomstig is van een op dezelfde locatie gevestigde veehouderij, zijn voorwaarden gesteld met betrekking tot natuur (milieu en landschap) om aantastingen daarvan uit te sluiten. Daarnaast leidt (snellere) mestbewerking in plaats van langdurige opslag van mest eerder tot een afname van de stikstofemissies (minder vorming van ammoniak). De stikstofgebruiksregel borgt dat er geen sprake mag zijn van een toename. Deze mogelijkheid vormt daarom geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het omgevingsplan.

Indirecte effecten door stikstofdepositie

Zoals in hoofdstuk 4 is uitgewerkt kan in de worst case sprake zijn van een toename van de depositie op de nabij gelegen kwalificerende habitats in Natura 2000-gebieden. Buiten Natura 2000 kunnen ook NNN-gebieden verzurings-/vermestings gevoelige gebieden bevatten. Ondanks dat er vanuit provinciaal beleid geen toetsing noodzakelijk is op externe werking van stoffen die zich via de lucht verspreiden, is dit wel een mogelijk milieueffect. In de figuur 5.4 zijn de gebieden binnen het NNN in het plangebied weergegeven die beschermd werden vanuit de voormalige Wet ammoniak en veehouderij (Wav) vanwege gevoeligheid voor stikstof. Rondom deze gebieden gold een beschermingszone van 250 m waarin geen nieuwe veehouderijen zich kunnen vestigen en waar alleen ontwikkelingen mogelijk zijn als deze, op basis van interne saldering, geen toename van de emissie veroorzaken.

Op basis van de gegevens uit WEB-BVB is vastgesteld dat er geen veehouderijen in deelgebied 5 gevestigd in de voormalige Wav-gebieden (delen van het NNN). Wel zijn er veehouderijen gevestigd in de beschermingszone van 250 m rondom de voormalige Wav-gebieden (zie figuur 5.4).

Figuur 5.4 Ligging van de vanuit de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) beschermde gebieden.

Van de in het plan opgenomen gebruiksregel (het in gebruik nemen van nieuwe dierverblijfplaatsen mag als de emissie/depositie maar niet toeneemt ten opzichte van de referentie situatie, de feitelijke en legale emissie) gaat een generieke bescherming uit die zich verder uitstrekt dan de Natura 2000-gebieden. Door een toename van de emissie/depositie op Natura 2000-gebieden tot strijdig gebruik te verklaren worden verzurende en eutrofiërende effecten door een toename van de stikstofdepositie ook op de stikstofgevoelige NNN-gebieden voorkomen. Maar, net als voor de stikstofdepositie op Natura2000-gebieden is de stikstofemissie en -depositie in het planalternatief hoger dan in de referentie-MER.

In het kader van de stikstofproblematiek diverse maatregelen getroffen om de stikstofdepositie in heel Nederland te verlagen, onder andere door sanering van veehouderijen. Maar deze zijn onderdeel van de autonome ontwikkeling. In het omgevingsplan zijn er geen regels of mogelijkheden opgenomen die er op gericht zijn stikstofemissies te reduceren en opvulling van bereikte afnames zo veel mogelijk te voorkomen. Het planalternatief is daarom voor dit aspect als "licht-negatief (0/-)" beoordeeld.

Indirecte effecten door vernatting of verdroging

Het Omgevingsplan heeft een overwegend conserverend karakter. Grootschalige ingrepen in de waterhuishouding in het gebied, bijvoorbeeld door een toename van waterwinning, worden niet binnen het omgevingsplan mogelijk gemaakt mede door de bestemming als NNN, Groenblauwe

Waarden en Attentiezone waterhuishouding. Mogelijk neemt het verhard oppervlak toe bij uitbreidingen van agrarische bedrijven, maar hiervoor zijn regels opgenomen met betrekking tot bergings- en infiltratievoorzieningen.

Overige indirecte effecten verstoring

De gebieden die zijn aangewezen als NNN hebben tevens een recreatieve (mede)functie. Door de uitbreidingsmogelijkheden van recreatief medegebruik kan de recreatiedruk toenemen. Dit kan leiden tot intensivering van betreding en stikstofdepositie door recreatief verkeer. Dit kan leiden tot aantasting van ecologische waarden en kenmerken van de NNN.

Naar verwachting zal de ontwikkelingsmogelijkheid echter niet op grote schaal worden benut. Er is namelijk geen positieve trend in het aantal recreanten. De gemeentelijke statistieken laten zien dat het aantal overnachtingen de afgelopen 15 jaar schommelt rond de 90.000 per jaar. Een trend die zou wijzen op een toename tekent zich in deze statistieken niet af. Daarom leidt deze regel op dit punt niet tot beperkingen van de uitvoerbaarheid van het Omgevingsplan. Het effect is daarom beoordeeld als 'neutraal'.

Conclusie

Het omgevingsplan heeft de bescherming van het NNN, de zogenaamde 'attentiezone waterhuishouding', Werkingsgebied 'behoud en herstel van watersystemen' en de Groenblauwe Waarden voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. Het plan voorziet niet in een netto toename of afname van provinciaal beschermde gebieden. Er ligt wel een natuurambitie voor natuurontwikkeling, maar deze vindt plaats binnen bestaande grenzen van het NNN. Het effect op provinciaal beschermde gebieden is per saldo als 'neutraal' beoordeeld.

Maar, net als voor de stikstofdepositie op Natura2000-gebieden is de stikstofemissie en -depositie in het planalternatief hoger dan in de referentie-MER. In het omgevingsplan zijn er geen regels of mogelijkheden opgenomen die er op gericht zijn stikstofemissies te reduceren en opvulling van bereikte afnames zo veel mogelijk te voorkomen.

5.4.3 Effecten beschermde soorten

Bij toetsing aan de soortbescherming onder de Omgevingswet wordt doorgaans gekeken naar overtreding van verbodsbepalingen, en de mogelijk hieruit volgende ontheffingsplicht. Bij een omgevingsplan zal hiervan geen sprake zijn. In dit geval wordt bepaald of de ontwikkelingen die het omgevingsplan mogelijk maakt redelijkerwijs uitvoerbaar zijn op dit punt.

Belang van het plangebied als leefgebied

Het leefgebied van zwaardere beschermde soorten die kunnen voorkomen in het plangebied is grofweg onder te verdelen in twee groepen (zie ook paragraaf 5.3.4):

- Bosrijke natuurgebieden en waterrijke gebieden als beekdalen
- Het agrarisch gebied

Grote (bosrijke en waterrijke) natuurgebieden

Effecten op soorten die vooral voorkomen in grote bos- en natuurgebieden worden voorkomen door de beperkende bouw- en gebruiksregels in deze gebieden (bestemming natuur). Hierbinnen worden dusdanig weinig ontwikkelingen mogelijk gemaakt, dat er geen belemmeringen zijn voor de uitvoerbaarheid van het Omgevingsplan. Het effect is daarom beoordeeld als 'neutraal'.

Het agrarisch buitengebied

Bescherming van het leefgebied van soorten die tevens voorkomen in overige delen van het agrarisch gebied is in de omgevingsplanregels slechts beperkt vastgelegd. Dit is ook niet noodzakelijk, want vastgelegd in de Omgevingswet. Ontwikkelingsmogelijkheden die effect kunnen hebben op deze soorten zijn vooral beperkt tot agrarische bouwblokken. Lokaal kunnen de volgende typen werkzaamheden effect hebben op beschermde soorten: bouw- en sloopwerkzaamheden, het kappen van beplanting of het kleinschalig aanpassen van ontwatering. Hoewel door het lokale karakter van deze ontwikkelingen de duurzame instandhouding op gebiedsniveau niet snel in het geding is, kan bij uitvoering wel sprake zijn van een overtreding van verbodsbepalingen Omgevingswet. Hierdoor kan het nodig zijn mitigerende (verzachtende) maatregelen te treffen en te voldoen aan de daaruit volgende ontheffingsplicht. Het effect is daarom beoordeeld als 'neutraal', met inachtneming van het nemen van maatregelen indien nodig.

Uitvoeringspraktijk

De uitvoeringspraktijk van de ontheffingsverlening Omgevingswet leert dat er doorgaans een duidelijke voorkeur is voor het zoveel mogelijk voorkomen of beperken van de negatieve effecten. Dit geldt dan ook als voorwaarde voor het voorkomen van een ontheffingsplicht of het verkrijgen van een ontheffing als dit onverhoopt toch nodig is. Voor alle genoemde beschermde soorten bestaan er in de praktijk (ruime) mogelijkheden om effecten te voorkomen of te minimaliseren (mitigatie) door een passende locatiekeuze, inrichting en uitvoeringstijdstip. Zo nodig kunnen aanvullend ook andere compenserende maatregelen worden getroffen zoals het aanbieden van alternatieve broed- of verblijfgelegenheid (bijvoorbeeld nestkasten) en kan de kwaliteit van het omringende leefgebied worden behouden of zelfs verbeterd (zie tabel 5.5). Dit betekent wel dat bij de aanwezigheid van beschermde soorten een gericht plan en/of werkprotocol opgesteld moet worden, waarbij de aanwezige waarden worden ontzien en het leefgebied wordt ingepast in de ruimtelijke ontwikkeling.

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Vaatplanten	Sporadisch zijn geschikte standplaatsen aanwezig in watergangen	Vernietigen standplaatsen door kleinschalige aanpassingen aan waterhuishouding	Verplaatsen van planten naar geschikte standplaatsen. Conform verschillende door het bevoegd gezag goedgekeurde gedragscodes.

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Boommarter, das, eekhoorn	Verblijfplaatsen in bossen foerageergebied (deels) in agrarische gebieden	Kleinschalige effecten in foerageergebied	Niet nodig, betreft kleinschalige effecten in foerageergebied. Voldoende leefgebied blijft aanwezig en verblijfplaatsen blijven onaangetast.
Steenmarter	Verblijfplaatsen in schuren, kelders en zolders in of nabij het buitengebied	Bij sloop of grootschalige verbouwing kunnen verblijfplaatsen verdwijnen	Ontoegankelijk maken gebouwen of gebruik afweermiddelen op basis van gemeentelijke ontheffing en aanbieden alternatieve verblijfplaatsen
Bunzing, hermelijn, wezel	Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied in bossen, struweel, hagen en andere ruigtes onder andere in agrarische gebieden	Bij rooien van struweel, hagen of andere ruigtes kunnen verblijfplaatsen en essentieel leefgebied verdwijnen	Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen en alternatief leefgebied. Optimalisatie bestand of inrichten nieuw leefgebied.
Boomvalk, buizerd, havik, sperwer, boomvalk	Op en direct rond agrarische bouwvlakken is doorgaans hoog opgaande beplanting aanwezig. Buizerd, havik, sperwer, ransuil en boomvalk kunnen in deze erfbeplanting tot broeden komen.	Bij het kappen van hoge bomen op en langs agrarische bouwvlakken verdwijnt nestgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermd nest.	Aanbieden kunstnest, verplaatsen nesten en soms niet van toepassing mits voldoende bomen en bosschages op en rond deze agrarische bouwvlakken blijven staan. Eventueel aanplanten van bomen en bosschages. Zie ook kennisdocumenten BIJ12
Ransuil	Bosschages en dichte naaldbomen in tuinen zijn geschikt als nestlocatie en rust- en verblijfplaats. Voldoende nesten van zwarte kraai en ekster die als nest van de ransuil kunnen dienen. Uitgestrekt agrarisch	Door het kappen van bomen verdwijnt broedgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermde verblijfplaats.	Aanbieden kunstnest, verplaatsen nesten. Behoud van voldoende bosschages en open landschap om te foerageren. Eventueel aanplanten van bomen in de nabijheid van geschikt foerageergebied.

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Steenuil	<p>gebied biedt voldoende foerageermogelijkheden.</p> <p>Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes voorzien in geschikt foerageergebied.</p>	<p>Zeer gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen door de onlosmakelijke samenhang tussen de vaste verblijfplaats en de functionele leefomgeving (foerageergebied) in de directe omgeving van de vaste verblijfplaats.</p>	<p>Inventariseren van territoria van steenuilen. Plekken waar geen steenuilen zitten of waar gebouwd wordt geschikt maken voor steenuilen in combinatie met het aanbieden van alternatieve vaste verblijfplaatsen (nestkasten). Zie ook kennisdocument BIJ12.</p>
Kerkuil	<p>Het plangebied biedt geschikt leefgebied in de vorm van erven met schuren die in nestgelegenheid voorzien. Boerderijen met bomenrijen, paaltjes, grasland, rommelhoekjes en uitgestrekt agrarisch gebied voorzien in geschikt foerageergebied.</p>	<p>Gevoelig voor ruimtelijke ontwikkelingen. Vergelijkbaar met steenuil maar kerkuil is in staat om foerageergebieden te bereiken die verder van zijn vaste verblijfplaats af liggen.</p>	<p>Inventariseren van territoria van kerkuilen. Op plekken waar geen kerkuilen zitten of waar gebouwd wordt kan een alternatieve vaste verblijfplaats (nestkast) worden aangeboden in een gebouw dat geschikt is als broedlocatie en binnen het bereik van geschikt foerageergebied ligt. Zie ook kennisdocument BIJ12.</p>
Huisemus	<p>Veel type gebouwen (woningen, schuren et cetera) herbergen potentiële verblijfplaatsen.</p>	<p>Bij aantasting verblijfplaatsen (sloop, renovatie, onderhoud woningen) kunnen effecten optreden. Het Omgevingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk.</p>	<p>Inventariseren van verblijfplaatsen en functionele leefomgeving. Mitigerende maatregelen bestaan uit het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen (vogelkasten) en optimaliseren leefgebied. Zie ook kennisdocumenten voor huisemus BIJ12</p>

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
Gierzwaluw	Veel type gebouwen (woningen, schuren et cetera) herbergen potentiële verblijfplaatsen.	Bij aantasting verblijfplaatsen (sloop, renovatie, onderhoud woningen) kunnen effecten optreden. Het Omgevingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk.	Inventariseren van verblijfplaatsen. Mitigerende maatregelen bestaan uit het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen (vogelkasten). Zie ook kennisdocumenten voor gierzwaluw BIJ12
Roek	Bosjes of bomenrijen in agrarisch gebied zijn geschikte locaties voor broedkolonies	Koloniebroeder, daardoor gevoelig voor kap van bomen. Hierdoor kan een hele broedkolonie verdwijnen	Inventariseren broedkolonies. Zo nodig bomen met broedkolonie ontzien, of aanbieden alternatieven nestlocaties. Zie ook soortenstandaard BIJ12
Ooievaar	Bomen of nestpalen op of nabij veehouderijen kunnen als nestlocatie in gebruik zijn en het agrarisch gebied dient als foerageergebied	Door het kappen van bomen verdwijnt broedgelegenheid en mogelijk een jaarrond beschermde verblijfplaats.	Aanbieden kunstnest, verplaatsen nesten. Behoud van voldoende open landschap om te foerageren. Eventueel plaatsen nestpaal in de nabijheid van geschikt foerageergebied.
Vleermuizen	Veel type gebouwen (woningen, schuren et cetera) herbergen potentiële verblijfplaatsen. Daarnaast kunnen de bomen op en om agrarische bouwvlakken een rol spelen als verblijfplaats voor vleermuizen, foerageergebied en als onderdeel van vliegroutes.	Bij aantasting verblijfplaatsen (sloop, renovatie, onderhoud woningen en kap bomen) kunnen effecten optreden. Het Omgevingsplan maakt dat niet rechtstreeks mogelijk. Kap van bomen kan resulteren in aantasting van foerageergebied en vliegroutes.	Gebiedsdekkende inventarisatie. Mitigerende maatregelen bestaan uit het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen (onder andere vleermuiskasten) en behouden, versterken en/of compenseren groenstructuren. Zie ook kennisdocumenten BIJ12
Rugstreeppad	Geschikt leefgebied komt voor in het gehele gebied. Voortplantingswateren	In staat om snel nieuw leefgebied te koloniseren. Bij de beperkte ruimtelijke	Afschermen van werkgebieden zodat

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
	<p>bestaan uit de -kleine- watergangen en ondiepe poelen. Landhabitat kan onder andere bestaan uit schuilplaatsen onder of nabij bebouwing, rommelhoekjes e.d.</p>	<p>ontwikkelingen die het Omgevingsplan toestaat is een kans dat de rugstreeppad het gebied koloniseert, voortzetting van de werkzaamheden is dan in overtreding van de Wnb. Bij vergraven van watergangen kan schade optreden.</p>	<p>kolonisatie wordt voorkomen. Eventueel aanwezige dieren wegvangen en in tijdelijk alternatief habitat (evt. nieuwe watergangen) uit zetten. Bij vergraven van watergangen dient aangrenzend alternatief leefgebied voorhanden te zijn en/of kunnen de watergangen geschikt gehouden blijven. Zie ook kennisdocument BIJ12</p>
<p>Alpenwater-salamander, vinpootsalamander, heikikker, poelkikker, en kamsalamander</p>	<p>Geschikt leefgebied in de vorm van voortplantingswater als watergangen met rijke oever- en onderwatervegetatie en poelen. Landhabitat kan onder andere bestaan uit schuilplaatsen onder stronken hout, holtes in de grond of onder en nabij bebouwing.</p>	<p>Aantasting van voortplantingswater door werkzaamheden aan waterpartijen en aantasting van winterhabitat door aantasten van locaties met geschikt schuilmogelijkheden.</p>	<p>Afschermen van werkgebied zodat amfibieën (in de trektijd) niet worden gedood. Behouden van voldoende leefgebied of creëren van voldoende leefgebied in de directe nabijheid van het huidige leefgebied. Zie ook kennisdocumenten BIJ12</p>
<p>Grote vos en kleine ijsvogelvlinder</p>	<p>Geschikt leefgebied in de vorm van (holle) bomen, stapels hout en wilde kamperfoelie</p>	<p>Aantasting van waardplanten en beschuttingsplekken</p>	<p>Behouden van voldoende leefgebied of creëren van voldoende leefgebied in de directe nabijheid van het huidige leefgebied.</p>
<p>Grote modderkruiper</p>	<p>Geschikt leefgebied is aanwezig in alle deelgebieden. Voortplantingswateren bestaan uit de kleinere en grotere watergangen.</p>	<p>Bij vergraven van watergangen kan schade optreden.</p>	<p>Mitigerende maatregelen bestaan uit het creëren van geschikt alternatief leefgebied (watergangen) en/of geschikt houden van de te vergraven watergang en tijdens uitvoering voorkomen van</p>

Soort	Inschatting geschikt leefgebied	Mogelijke effecten	Mogelijke mitigerende maatregelen
			verwonding en doding van individuen. Zie ook kennisdocument BIJ12

Conclusie

Op basis van de eisen die aan individuele ontwikkelingen worden gesteld en de praktische mogelijkheden om beschermde soorten in te passen in lokale ontwikkelingen, zijn als gevolg van het omgevingsplan geen wezenlijke effecten op beschermde soorten te verwachten door overige ontwikkelingen ('neutraal'). Dit betekent dat ook geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het omgevingsplan aan de orde zijn. Het effect van alle ontwikkelingen tezamen is als 'neutraal' beoordeeld.

5.4.4 Effectbeoordeling beschermde houtopstanden

Het omgevingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde houtopstanden wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen, die voortvloeien uit het nieuwe Omgevingsplan, een effect hebben op beschermde houtopstanden. In dit geval kan door in- en aanpassing van de ontwikkeling overtreding van de wet worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is volgt hieruit een kapmelding en herplantplicht. Vanwege het conserverende karakter van het omgevingsplan en een parallel lopend beleidsspoor onder de Omgevingswet is het effect als 'neutraal' beoordeeld.

5.4.5 Effecten op biodiversiteit

Binnen deelgebied 5 liggen verschillende landschapstypen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen natte landschapstypen/water, voedselarme droge zandgronden en voedselrijke droge zandgronden. Het vast te stellen Omgevingsplan kan effecten hebben op de mogelijkheden tot herstel van deze landschapstypen en de bijbehorende biodiversiteit. Effecten zullen met name veroorzaakt worden door een toename aan nutriënten. De voedselrijke zandgronden zullen weinig beïnvloed worden door een toename aan nutriënten. Voor de voedselarme droge zandgronden en natte zandgronden/wateren zal dit grote effecten kunnen hebben op het systeem, de biodiversiteit en de herstelmogelijkheden.

5.5 Samenvatting

In onderstaande tabel is de beoordeling van de effecten op natuur samengevat. De beoordeling is toegelicht in onderstaande paragrafen.

Tabel 5.6 Beoordeling effecten op natuur, per onderdeel.

Aspect	Beoordelingscriterium	Referentiesituatie	Worst case	Planalternatief (met mitigerende maatregelen en stikstofregeling)
Natuur	Gebiedsbescherming – Natura 2000	0	-	0/-
	Gebiedsbescherming - provinciaal beleid: NNN, Natte Natuurparels, Attentiezone waterhuishouding, Werkingsgebied 'behoud en herstel van watersystemen', de Groenblauwe mantel	0	-	0
	Beschermde soorten	0	-	0
	Beschermde houtopstanden	0	0	0
	Biodiversiteit	0	-	0

Natura 2000-gebieden

In en rondom het omgevingsplangebied liggen verschillende Natura 2000-gebieden. Ontwikkelingsmogelijkheden zoals uitbreiding van agrarische bouwvlakken, leiden in het planalternatief niet tot (significant) negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van habitattypen en soorten. Het omgevingsplan Buitengebied Someren Deelgebied 5 is wat betreft de bescherming van Natura 2000-gebieden, uitvoerbaar. Echter: intensivering van veehouderijlocaties is mogelijk en hierdoor is er een reële kans dat de afname van de stikstofemissies uit stallen vanwege de verplichte verduurzaming van stallen in dit deelgebied deels teniet wordt gedaan door uitbreiding van het aantal dieren. Voor het halen van de doelen m.b.t. stikstofreductie is een (zeer) sterke afname van de emissie van stikstof nodig. Het deels opvullen van bereikte emissiereducties past daar niet bij. Het planalternatief is daarom t.o.v. de referentie MER als 'licht negatief' (0/-) beoordeeld.

Het worstcase alternatief sluit een toename van de emissie en depositie van stikstof ten opzichte van de referentie-natuur niet uit en de emissie- en depositie neemt sterk toe t.o.v. de referentie-MER. Het worstcase alternatief is daarom negatief (-) beoordeeld.

Gebiedsbescherming - provinciaal beleid

Het omgevingsplan heeft de bescherming van het NNN, EVZ, de zogenaamde 'attentiezone waterhuishouding', Werkingsgebied 'behoud en herstel van watersystemen' en de Groenblauwe Waarden voldoende ingepast in de gebiedszonering en de planregels. Het effect op provinciaal beschermde gebieden daarom voor het planalternatief per saldo als neutraal (0) beoordeeld. Maar, net als voor de stikstofdepositie op Natura2000-gebieden geldt ook voor de provinciaal beschermde gebieden dat de stikstofdepositie in het planalternatief hoger dan in de referentiemER. Het worst-case alternatief sluit een sterkere toename van de emissie en depositie van stikstof niet uit en is daarom negatief (-) beoordeeld.

Beschermde soorten

Het onderdeel soortbescherming onder de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van plant- en diersoorten in Nederland. Het Omgevingsplan heeft een conserverend karakter, en maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvan op voorhand een negatief effect op beschermde soorten wordt verwacht. Incidenteel kunnen ruimtelijke ontwikkelingen, die voortvloeien uit het nieuwe Omgevingsplan, een effect hebben op beschermde soorten of de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen hiervan. In dit geval kan in de planning- en uitvoeringsfase overtreding van de wet worden voorkomen. Afhankelijk van de soort(en) en het project, kan dit door te werken met een ecologische gedragscode, het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen, of het aanvragen van een ontheffing. Het effect op beschermde soorten is voor het planalternatief daarom als neutraal (0) beoordeeld.

Beschermde houtopstanden

Vanwege het conserverende karakter van het omgevingsplan en een parallel lopend beleidsspoor onder de Omgevingswet is het effect voor het planalternatief als 'neutraal' (0) beoordeeld.

6 Effecten overige milieuthema's

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten voor de overige milieuthema's. De thema's Landschap, Cultuurhistorie, Archeologie, Geluid, Luchtkwaliteit & gezondheid en Klimaat, Duurzaamheid en Energie komen achtereenvolgens aan de orde.

6.1 Effectenonderzoek

De milieueffecten gaan over het plan- en studiegebied. De reikwijdte van het studiegebied verschilt per milieuaspect. Om de effecten nauwkeurig te kunnen bepalen, is allereerst een duidelijke referentiesituatie vastgelegd. Daarmee is er vergelijkingsmateriaal om te kijken ten opzichte van wat de alternatieven beter of slechter scoren. De referentiesituatie is de huidige situatie samen met de autonome ontwikkeling. Deze zijn al eerder in hoofdstuk 3 (globaal) en hoofdstuk 4 (emissies uit stallen van veehouderijen) beschreven. Dit hoofdstuk licht voor de afzonderlijke milieuaspecten van de meer specifieke referentiesituatie toe.

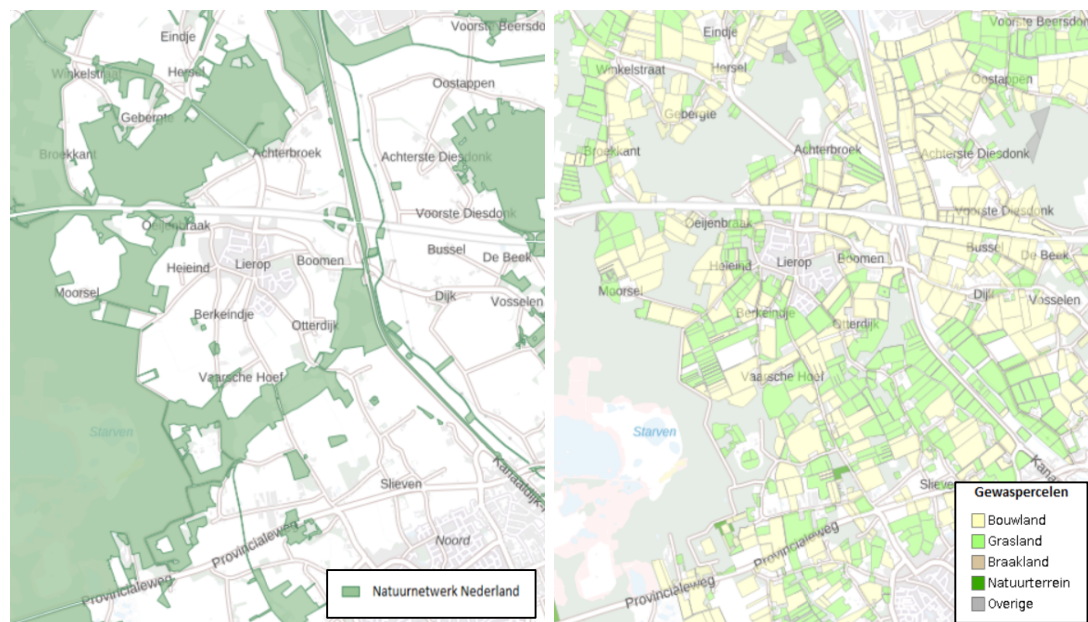
Tabel 6.1 De te beschouwen thema's inclusief beoordelingscriteria

Relevante te beschouwen thema's	Beoordelingscriteria
Water en bodem	Aantasting/verduurzaming waterstructuren, ontstaan knelpunten/oplossingen waterhuishouding
Woon- en leefmilieu	Verslechtering en verbetering niveaus geluid, geur, luchtkwaliteit
Verkeer	Knelpunten binnen verkeersstructuur, onderscheid in (recreatieve en agrarische) verkeersstromen
Gezondheid	Gevolgen uitvoering omgevingsplan voor luchtkwaliteit, geur, geluid en zoönosen, bezien vanuit gezondheidsperspectief Gezondheidsbevordering, bijdrage plan aan doelstellingen m.b.t gezondheidsbevordering (kwalitatieve beoordeling) mede op basis van informatie van de gemeente of regio (bijvoorbeeld doelstellingen van de GGD.
Klimaat en duurzaamheid	Robuustheid plan voor klimaatverandering Bijdrage plan aan duurzaamheidsdoelstellingen (kwalitatieve beoordeling) mede op basis van informatie van de gemeente (bijvoorbeeld de gemeentelijke klimaatstresstest)
Energie	Bijdrage plan aan energieambitie van de gemeente

6.2 Landschap

6.2.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Het landschap binnen de plangrenzen van deelgebied 5 bestaat met name uit Natuurnetwerk Nederland gebied, landbouw en Natura 2000-gebied. Zoals hieronder weergegeven in figuur 6.1 . Het buitengebied van Someren kenmerkt zich door intensieve landbouw. Het gebied is door de jaren heen geleidelijk ontgonnen. De dynamiek in de landbouw is groot. Aan de ene kant willen of moeten boeren vanuit economische overwegingen uitbreiden. Aan de andere kant stoppen veel agrariërs of zoeken neveninkomsten. Kortom wat betreft gebiedsindeling in het buitengebied zijn er een aantal onderdelen die ook raken aan de landschappelijke structuren en -indeling.

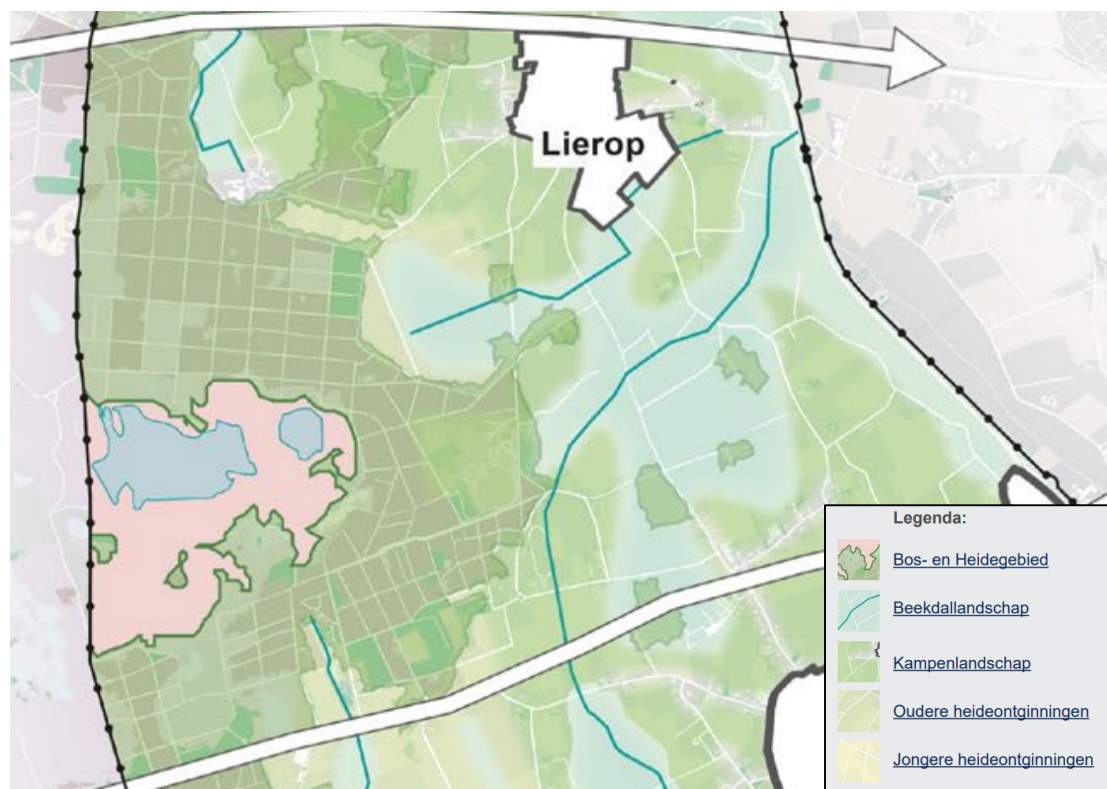
Figuur 6.1 – Rechts: Natuurnetwerk Nederland. Links: Gewaspercelen (Bron: atlasleefomgeving.nl)

Landschapstypen gemeente Someren

In het buitengebied van de gemeente Someren onderscheiden zich meerdere landschapstypen. Een landschapstype is een karakteristieke combinatie van landschapskenmerken en -elementen die in een bepaalde samenhang voorkomen. Someren als geheel ligt in het grotendeels verdwenen hoogveengebied van De Peel. Het landschap bestaat uit grote aaneengesloten boscomplexen en natuurgebieden op hogere gronden, met daartussen de lager gelegen beekdalen van de (Kleine) Dommel, de kleine Aa en de Peelrijt die overwegend van zuid naar noord lopen. Op de overgangen van hoog naar laag concentreerden zich van oorsprong de landbouw en bewoning.

Landschapstypen deelgebied 5

De belangrijkste landschapstypen in het plangebied van deelgebied 5 staan weergegeven op onderstaand figuur 6.2. In het westen van het plangebied ligt een Bos- en Heidegebied. Dit is onderdeel van Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven. Hierbij is het heide gebied omgeven door bosgebied. In het oosten van het plangebied wisselen oudere heideontginningen, beekdal- en kampenlandschappen elkaar af.

Figuur 6.2 - Gebiedsindeling landschap deelgebied 5 buitengebied Someren (Bron: beeldkwaliteitsplan buitengebied Someren 2022)

Kampenlandschap

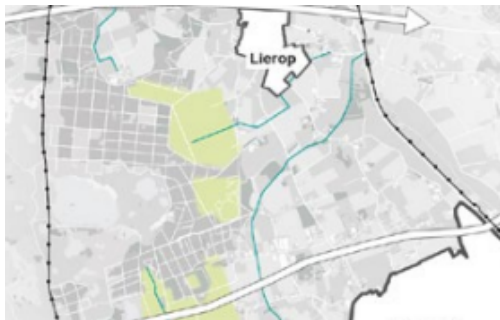
De oostelijke helft van het plangebied bestaat voornamelijk uit het Kampenlandschap, zoals te zien is in figuur 6.3. Dit historische agrarische landschap heeft een onregelmatige structuur. De verkaveling is kleinschalig en op sommige plaatsen grillig van vorm. In de loop der tijd is het landschap meer open geworden. Vroeger waren er veel meer landschapselementen aanwezig, zoals houtsingels en bosjes. Het gebied heeft een gevarieerde mix van groene gebieden en bebouwing.

Figuur 6.3 – Kampenlandschap deelgebied 5 (Bron: beeldkwaliteitsplan buitengebied Someren 2022)

Oudere Heideontginningen

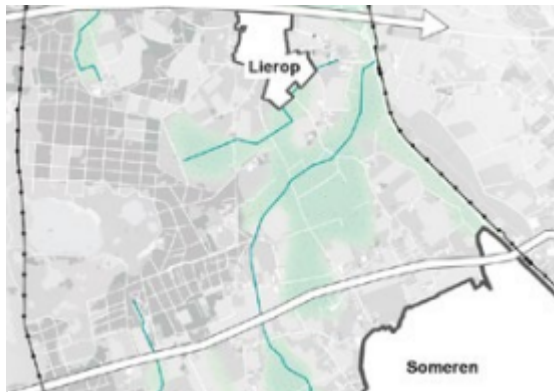
De oudere heideontginningen fungeren als een overgangslandschap tussen de jongere heideontginningen en het kampenlandschap. Deze gebieden werden ontgonnen rond de overgang van de 19e naar de 20e eeuw, gedreven door de vooruitstrevende pioniersgeest van die tijd. Het landschap vertoont minder organische lijnen dan het kampenlandschap en heeft ook een iets grotere schaal. Het karakter van dit landschap is echter duidelijk minder grootschalig en weids dan de rechte ontginningslijnen van de jongere heideontginningen. Weelderige groenstructuren van houtsingels, lanen en bospercelen kenmerken de oudere heideontginningen.

Figuur 6.4 – Oud Heideontginningen deelgebied 5 (Bron: beeldkwaliteitsplan buitengebied Someren 2022)

Beekdallandschap

De beken stromen van zuid naar noord door het deelgebied en vormen als groene aders nog steeds de aanwezige beekdalen. Echter, door de jaren heen zijn veel kenmerkende elementen uit het beekdallandschap verdwenen, waardoor de herkenbaarheid ervan verloren is gegaan. Het Beekdallandschap was oorspronkelijk een laaggelegen, nat en kleinschalig landschap waar traditioneel niet werd gebouwd vanwege de gevoeligheid voor hoogwater. Veel beken in de gemeente Someren zijn in de loop der jaren gekanaliseerd tot rechte sloten en watergangen. In tegenstelling tot vroeger is er nu weinig beplanting te vinden in de beekdalen, maar er zijn nog steeds veel beekbegeleidende bosstructuren aanwezig. Vanwege de beperkte omvang van de beekdalen, horen ook de broekgebieden bij dit landschapstype. Broekgebieden zijn lager gelegen gebieden in een beekdal die regelmatig overstromen en 's winters vaak langere tijd onder water staan.

Figuur 6.5 – Beekdallandschap deelgebied 5 (Bron: beeldkwaliteitsplan buitengebied Someren 2022)

Heide- en boslandschap

De Strabrechtse heide is het belangrijkste onderdeel van het heide- en boslandschap in deelgebied 5. Dit landschap heeft zowel een hoge recreatieve als ecologische waarde. Daarom beschermen verschillende regels, waaronder de Natura 2000-aanduiding dit gebied. Het gebied bestaat uit uitgestrekte natte en droge heidegebieden, met enkele grote vennen die als enclaves in de bossen van Someren liggen. Het behoud van de natuurwaarden en het beheer ervan staan hier centraal. Het beheer streeft naar transformatie van naaldbos naar gemengd loofbos, maar ook de omzetting naar heide of stuifzandgebieden behoort tot de mogelijkheden. Grafheuvels en padenstelsels van zandpaden zijn belangrijke elementen met cultuurhistorische waarden in dit landschap.

*Figuur 6.6 – Heide- en Boslandschap deelgebied 5
(Bron: beeldkwaliteitsplan buitengebied Someren
2022)*

6.2.2 Effecten

Voor het criterium landschap is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het omgevingsplan voor deelgebied 5. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het omgevingsplan is het verder benutten van de bij recht toegekende bouwvlakken en de uitbreiding van de veehouderij. Daarnaast zijn kleinschalige recreatieve ontwikkelingen voor woningen en agrarische bedrijven via een afwijkingsbevoegdheid mogelijk, zoals een minicamping tot 25 kampeermiddelen. Hieronder is beschreven wat de effecten zijn voor de bestaande landschappelijke waarden in het buitengebied van Someren.

Onderdeel van de provinciale richtlijnen voor agrarisch landgebruik vormt de verplichting om een percentage van het agrarisch bouwblok in te zetten voor landschappelijke inpassing. Dit percentage kan verschillen in de te onderscheiden zones extensivering, verweving en landbouwontwikkeling. Het omgevingsplan stelt hiervoor de norm en het Beeldkwaliteitsplan biedt de landschappelijke (ontwerp)kaders voor verdere invulling.

Randvoorwaarden

De bestaande landschapswaarden zijn als volgt beschermd:

- Bestemming 'Agrarisch met landschapswaarden', Hierbij gaat het om de landschappelijke kenmerken van een gebied in de zin van karakteristieke verschijningsvorm, herkenbaarheid/ identiteit en diversiteit (bestaande uit aardkundige, cultuurhistorische, archeologische en visueel-ruimtelijke waarden) afzonderlijk of in onderlinge samenhang te behouden en te versterken. Niet toegestaan op deze bestemming zijn overkappingen, permanente teeltondersteunende voorzieningen, mest- en voerplaten, (sleuf-)silo's, mestopslagsilo's en vergelijkbare voorzieningen.

- Via de aanduidingen 'visueel waardevol - besloten' en 'visueel waardevol - openheid'. Niet toegestaan in gebieden met deze aanduiding zijn tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen.
- Via een omgevingsvergunning wordt getoetst op het effect op landschap
- Aanvullende kwaliteitseisen aangaande de ruimtelijke kwaliteit. Bij het toepassen van de flexibiliteitsbepalingen (afwijken en wijzigen) vindt in alle gevallen een toets plaats aan het beeldkwaliteitsplan Buitengebied 2022. Een nieuwe ontwikkeling moet voldoen aan de uitgangspunten hiervan
 - Voor de ruimtelijke rechten en plichten wordt verwezen naar het betreffende omgevingsplan deelgebied 5
 - De richtlijnen zijn bedoeld om ingrediënten aan te bieden waarmee de voorgestane ontwikkeling tezamen met een goede landschappelijke inpassing tot een integraal ontwerp kunnen worden samengebracht waardoor voldaan kan worden aan de in het omgevingsplan gestelde eisen. De ontwerprichtlijnen vormen het toetsingskader voor alle ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied.

Effectbeschrijving op landschap ten gevolge verdere uitbreiding binnen het bouwvlak

Concentraties van agrarische bedrijven bevinden zich langs de verschillende ontsluitingswegen in het plangebied en komen in ieder landschapstype voor, behalve het bos-en heide landschap. Binnen Beekdallandschap, Oude Heide ontginningen en het Kampenlandschap zullen nieuwe uitbreidingen van agrarische bedrijven het gebied niet wezenlijk veranderen. De agrarische bedrijven liggen in dit plangebied grotendeels buiten de waardevolle open landschappen waardoor de deze niet verder worden aangetast. Daarnaast worden kwaliteitseisen gesteld aan uitbreidingen waardoor er geen verdere achteruitgang van het landschap plaatsvindt en waar mogelijk een versterking plaatsvindt.

Het van oudsher kleinschalige landschap van de beekdalen zal door uitvoering van het omgevingsplan niet negatief worden beïnvloed. In deelgebied 5 geldt dat uitbreiding van bouwvlakken kan leiden tot verdere verstening van het landschap, maar dat de gestelde kwaliteitseisen anderzijds leiden tot het versterken van de landschappelijke structuur en karakteristiek. De kwaliteitsverbetering zal zich in dit landschapstype vooral richten op de kleinschaligheid en de specifieke landschappelijke patronen, waaronder de specifieke erfinrichting en de houtwallenstructuur. Juist deze karakteristiek is door de ruilverkaveling en schaalvergroting in de vorige eeuw aangetast en kan hier mogelijk deels worden hersteld. Aan de ene kant kan het voornemen leiden tot verdere verstening in het landschap, aan de andere kant leiden de gestelde kwaliteitseisen tot verbetering van de landschappelijke karakteristieke structuur. Onder de streep leidt dit tot een neutraal effect (0).

Effectbeschrijving op landschap t.g.v. Nevenfuncties en recreatieve ontwikkelingen

Neven activiteiten en een verbrede landbouw zijn mogelijk in de landschapstypen 'Beekdalen/broekgebieden', 'Kampenlandschap' en 'Oudere Heide-ontginningen' in Jongere Heide-Ontginningen is dit beperkt mogelijk. Extensieve recreatie en toerisme bieden belangrijke kansen voor de agrarische sector en de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied van Someren.

Het buitengebied kent allerlei groene kwaliteiten, die een kwalitatief kader bieden voor een breed scala aan extensieve vormen van recreatie en toerisme. Nevenfuncties en nieuwe recreatieontwikkelingen zijn in afwijking van het omgevingsplan mogelijk. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een minicamping tot 25 kampeermiddelen.

De kleinschalige recreatieve nevenfuncties zoals deze onder voorwaarden mogelijk worden gemaakt in het omgevingsplan leiden niet tot negatieve effecten op de landschappelijke karakteristieken in het gebied. Dit met het oog op de eis dat de ruimtelijke kwaliteit en daarmee de landschappelijke waarden niet onevenredig aangetast mogen worden en waarbij nieuwe ontwikkelingen getoetst worden aan het Beeldkwaliteitsplan. Door de beperkte omvang van recreatieve nevenfuncties en de kwaliteitseisen zoals deze aan landschap en cultuurhistorie worden gesteld, wordt het effect van nieuwe recreatieve ontwikkelingen als neutraal beschouwd (0).

Conclusie effectbeschouwing landschap en mitigerende maatregelen

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in het omgevingsplan deelgebied 5 van Someren niet mogelijk. Het benutten van de nu bij recht toegekende uitbreidingsmogelijkheden binnen bestaande bouwvlakken van agrarische bedrijven, leiden niet tot negatieve effecten op het landschap, aangezien de landschappelijke waarden nadrukkelijk worden beschermd in het omgevingsplan. Dit geldt ook voor nevenfuncties en kleinschalige recreatieve voorzieningen. Ook hier geldt dat nieuwe ontwikkelingen niet mogen leiden tot onevenredige aantasting van het landschap en dienen deze ontwikkelingen te worden getoetst aan het Beeldkwaliteitsplan buitengebied 2022. In het omgevingsplan is expliciet de relatie gelegd met dit beeldkwaliteitsplan, dit om de omgevingskwaliteit te verbeteren en als inspiratie voor toekomstige ontwikkelingen. Wel geldt dat alle mogelijke uitbreidingsmogelijkheden tezamen kunnen leiden tot verdere verdichting van het landschap, een afname van de kleinschaligheid, intensivering van het grondgebruik en afname van de beweiding. Dit kan leiden tot een afname van de ecologische en landschappelijke variëteit.

De landschappelijke inpassing is binnen de bestaande percelen geborgd en er zijn afwegingscriteria in het omgevingsplan geformuleerd voor vergunningaanvraag van activiteiten met een mogelijk effect op de landschappelijke waarden. Vanwege deze borging in het omgevingsplan en de relatie met het Beeldkwaliteitsplan leidt dit tot een neutraal effect op het onderdeel landschap (0).

6.3 Cultuurhistorie en archeologie

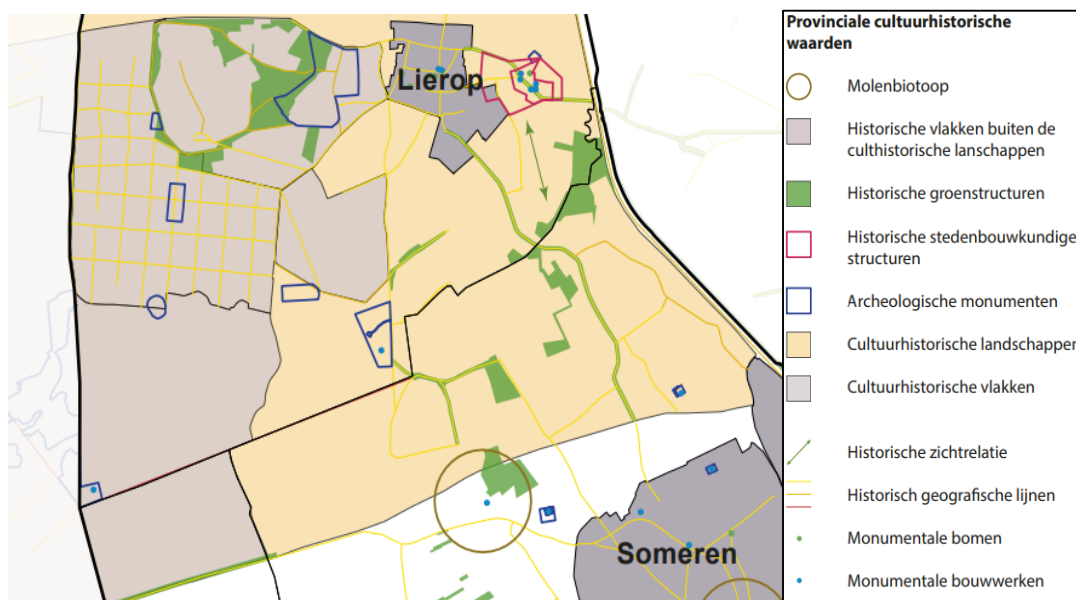
6.3.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Cultuurhistorie is zichtbaar in het landschap. De patronen in het landschap van de verkaveling, van wegen, waterlopen, bebouwing en beplanting laten de geschiedenis van een gebied zien. De patronen die nu nog zichtbaar zijn in het landschap zijn voornamelijk ontstaan door menselijk ingrijpen in het landschap. Deze patronen hebben daarmee een historisch-geografische waarde.

6.3.1.1 Cultuurhistorische waarden

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed definieert cultuurhistorische waarden als: *sporen, objecten, patronen en structuren die zichtbaar of niet zichtbaar onderdeel uitmaken van onze leefomgeving en een beeld geven van een historische situatie of ontwikkeling.*⁴ In veel gevallen zijn deze waarden bepalend voor de identiteit van een plek of gebied. Deze structuren, patronen of elementen weerspiegelen de invloed van de mens op de vorming van het landschap. Dit kunnen landschapselementen zijn, maar ook gebouwde objecten zoals monumenten. Historische-geografie valt hier als discipline onder. De cultuurhistorische waarden in deelgebied 5 zijn weergegeven in figuur 6.6. Vervolgens lichten we de aanwezige cultuurhistorische waarden in het gebied toe.

⁴ Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed 2013. Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening.

Figuur 6.7 – Cultuurhistorische waarden deelgebied 5 (Bron: Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Someren 2022)

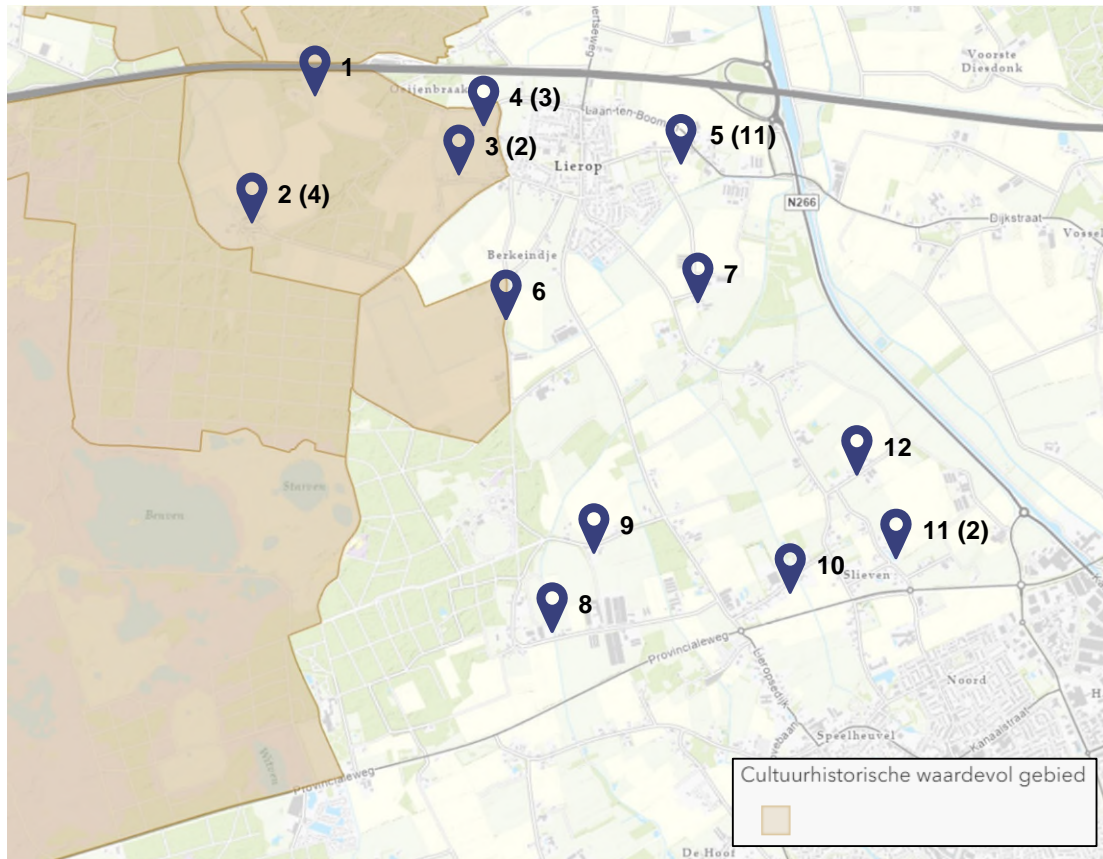
Monumentale bouwwerken.

In het plangebied zijn zeven Rijksmonumenten te vinden. Deze zijn als blauw stippen aangeduid in figuur 6.7. Het gaat hierbij om twee terreinen met urnenvelden of nederzetting. In het buurtschap Boomen, ten oosten van Lierop bevinden zich vijf boerderijen die zijn aangeduid als Rijksmonument. Naast deze Rijksmonumenten zijn er enkele panden in het plangebied aangeduid op de cultuurhistorische waardenkaart van de Provincie Noord-Brabant als waardevol binnen het Monumenten Inventarisatie Project (MIP). Deze zijn weergegeven op tabel 6.2

Tabel 6.2 MIP monumenten binnen plangrenzen deelgebied 5

Nummer	Adres	Type	Bouwperiode
1	Oeijenbraak 4 , Lierop	Kortgevelboerderij	18 ^e eeuw
2	Moorsel 1 , Lierop	Kortgevelboerderij	19 ^e eeuw
	Moorsel 3 , Lierop	Langgevelboerderij	19 ^e eeuw
	Moorsel 7 , Lierop	Langgevelboerderij	19 ^e eeuw
	Moorsel 9 , Lierop	Langgevelboerderij	-
3	Heieind 10 , Lierop	Langgevelboerderij	18 ^e /19 ^e eeuw
	Heieind 18 , Lierop	Langgevelboerderij	18 ^e /19 ^e eeuw
4	Hoolstraat 6 , Lierop	Langgevelboerderij	Circa 1900
	De Wertstraat 17 , Lierop	Langgevelboerderij	18 ^e /19 ^e eeuw
	De Wertstraat 20 , Lierop	Langgevelboerderij	18 ^e /19 ^e eeuw
5	Laan ten Boomen 11	Langgevelboerderij	Circa 1930
	Laan ten Boomen 30	Langgevelboerderij	Circa 1910

<i>Nummer</i>	<i>Adres</i>	<i>Type</i>	<i>Bouwperiode</i>
	Laan ten Boomen 31	Langgevelboerderij	19 ^e eeuw
	Laan ten Boomen 37	Langgevelboerderij	19 ^e eeuw
	Laan ten Boomen 38	Langgevelboerderij	18 ^e /19 ^e eeuw
	Laan ten Boomen 41	Langgevelboerderij	19 ^e eeuw
	Heesvensstraat 21	Langgevelboerderij	1888
	Heesvensstraat 22	Langgevelboerderij	19 ^e eeuw
	Heesvensstraat 26	Woonhuis; Bedrijfsgebouwe	Circa 1900
	Otterdijkseweg 3	Langgevelboerderij	Circa 1925
6	Vaarsehoefweg 3 , Lierop	Langgevelboerderij	1837
7	Otterdijk 7 , Lierop	Langgevelboerderij	19 ^e eeuw
8	Hoijsersstraat 8 , Someren	Langgevelboerderij	1930
9	Heesterdijk 13 , Someren	Langgevelboerderij	18 ^e /19 ^e eeuw
10	Houtbroekdijk 15 , Someren	Kortgevelboerderij	1764
11	Elenburgweg 7 , Someren	Langgevelboerderij	Circa 1867
	Kerkweg 21 , Someren	Langgevelboerderij	Circa 1870
12	Heiveldsestraat 9 , Someren	Langgevelboerderij	19 ^e /20 ^e eeuw

Figuur 6.8 - Uitsnede Cultuurhistorische Waardenkaart deelgebied 5 Someren (Bron: cultuurhistorische waardenkaart provincie Noord Brabant)

Lijnen van hoge en redelijk hoge waarden

Zoals zichtbaar in figuur 6.7 liggen er binnen het plangebied van deelgebied 5 verschillende lijnelementen met cultuurhistorisch (redelijk) hoge waarde.

Cultuurhistorisch landschap Peelrand

De regio Peelrand is een licht golvend oud en gevarieerd dekzandlandschap dat als een halve cirkel rond het voormalige veengebied van de Peel ligt. Door het westelijk gedeelte loopt de Peelrandbreuk. Hier vindt nog steeds beweging plaats en de breuklijn is nog altijd zichtbaar als een hoogteverschil van een paar meter. Hierlangs komt wijst aan de oppervlakte, een vorm van kwel. Deze gronden vormen de bron van de bovenlopen van de rivier de Aa. Het westelijke gedeelte van de Peelrand bestaat uit het open beeklandschap van de Aa. De Peelrand is een oud en divers zandlandschap ingevuld met een lint aan agrarische nederzettingen, akkercomplexen, weilanden en bossen. Het westelijke gedeelte van de Peelrand is na de Tweede Wereldoorlog sterk verstedelijkt. Hier liggen grote plaatsen als Helmond, Deurne, Uden, Oss, Gemert, Heesch en Someren.

Cultuurhistorisch waardevolle gebieden

In figuur 6.8 is te zien dat er vier cultuurhistorisch waardevolle gebieden in het plangebied liggen. In figuur 6.7 zijn deze aangeduid als historische vlakken buiten de cultuurhistorische landschappen. Het gaat hier om Akkercomplex Moorselse Akkers, Jonge heidebebossing Lieropsche Heide en Blauwe Kei, Jonge ontginning Meerven en de Strabrechtse Heide.

- *Moorselse Akkers*

Het gebied van de Moorselse akkers kenmerkt zich door door verschillende landschapselementen. De beekloop bij Moorsel, de open akkers tussen Moorsel en Oeijenbraak met een bolle ligging en een esdek, de (hout)wallen en gefixeerd stuifzand, en het kleinschalige cultuurlandschap van Heieineind vormen samen het landschap van dit gebied. Daarnaast zijn er ook (langgevel)boerderijen die dateren uit de periode 1840-1940.

De oorsprong van Moorsel gaat terug naar waarschijnlijk een ontginning door de abdij van Postel in de twaalfde eeuw. In 1840 bestond het gebied uit een kleinschalig cultuurlandschap met graslanden langs een beekje dat van Moorsel naar de Broekkamp stroomde, en een groot akkercomplex tussen Moorsel en Oeijenbraak. Aan de oostkant bevonden zich heidevelden en bospercelen die de Moorselse akkers scheidde van de Lieropse buurtschap Heieind. Hoewel er veranderingen hebben plaatsgevonden in de percelering, is deze indeling nog steeds herkenbaar. In het gebied zijn ook wallen en met beplanting gefixeerd stuifzand te vinden. Daarnaast bevinden zich in het gebied de buurtschappen Moorsel, Oeijenbraak en Heieind, met oude (langgevel)boerderijen. Bij de ruilverkaveling in de jaren 70 is de percelering deels gewijzigd.

Het gebied van de Moorselse akkers staat in samenhang met de akkercomplexen bij Hersel, de jonge heidebebossingen in het gebied Lieropsche Heide en Blauwe Kei, de Strabrechtsche Heide en de jonge ontginning in het Meerven. Deze samenhang zorgt voor een gevarieerd landschap met diverse natuurlijke en historische elementen.

- *Jonge heidebebossing Lieropsche Heide en Blauwe Kei*

Het gebied bestaat uit vroegere heidevelden en stuifzanden die in de eerste helft van de twintigste eeuw zijn ingeplant met bos overwegend bestaande uit productiebossen met naaldhout. De voornamelijk rechthoekige bospercelen worden gescheiden door zandpaden die in een rationeel patroon zijn aangelegd. Het gebied is verkaveld en ontgonnen in de periode 1930-1945, maar deels ook al eerder. Het oude patroon van schapenpaden en verbindingswegen tussen de buurtschappen aan de rand van de heide is bij de ontginning verloren gegaan. Tussen de buurtschap Moorsel en het Kranenmeer in de Strabrechtsche Heide ligt een reeks langgerekte stuifduinen op en langs het tracé van de oude landweg tussen Lierop en Heeze. Het gebied kent een samenhang met de Strabrechtsche Heide, met de akkercomplexen bij Moorsel en met de jonge ontginning De Weijer.

- *Jonge ontginning Meerven*

Het gebied bestaat uit een jonge ontginning in het drooggelegde Meerven. Het bestaat uit smalle strookvormige percelen, voornamelijk in gebruik als grasland. De smalle percelen en de vele

sloten duiden op flinke kwel. In het oosten gaat het gebied over in het oude cultuurland van Vaarsche Hoef en Berkeind. De Hoefweg is de grens tussen beide landschappelijke eenheden. Het ven is drooggelegd en ontgonnen in 1920. De fijnmazige structuur van ontwateringsloten dateert overwegend uit de periode 1940-1950. Midden door het voormalige ven is een waterloop gegraven waarop alle sloten afwateren. Het gebied kent een samenhang met de jonge heidebebossingen in het gebied Lieropsche Heide en met de Strabrechtsche Heide, waar niet drooggelegde vennen voorkomen.

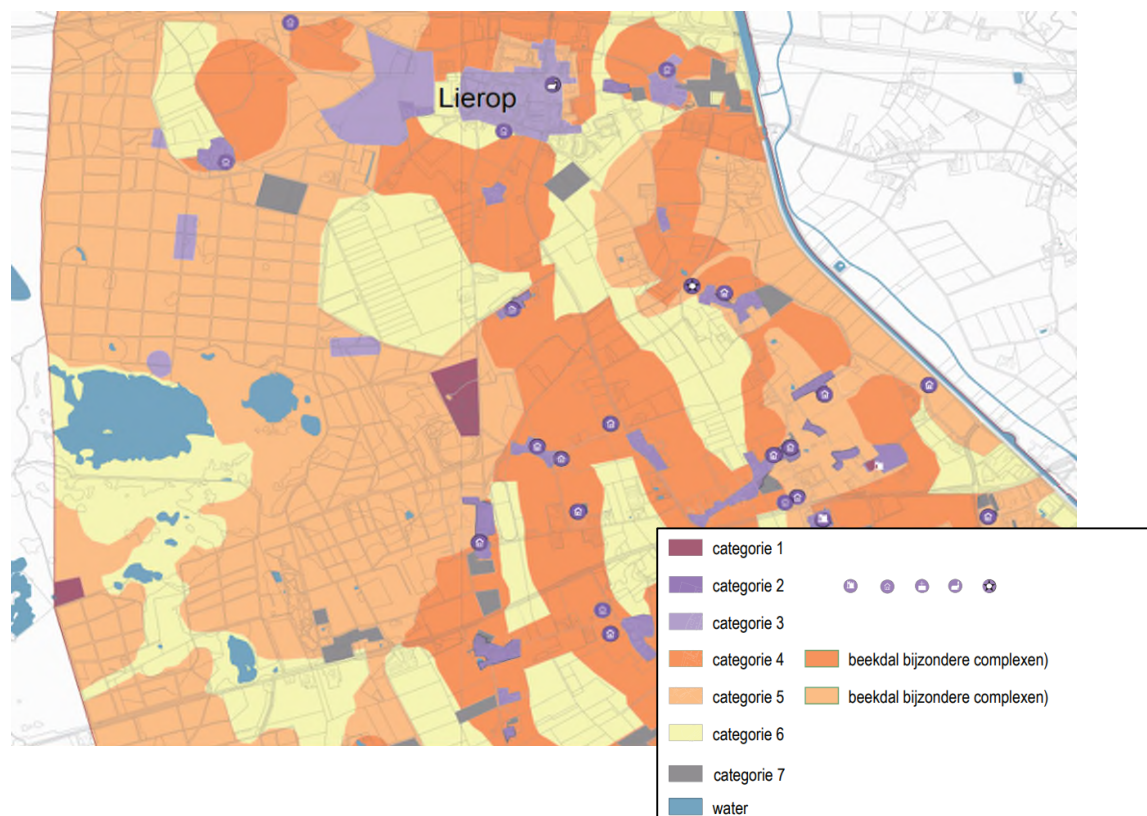
- *Strabrechtse Heide.*

De Strabrechtse Heide is een uitgestrekt heidegebied met een groot aantal vennen, waaronder het grote Beuven (vroeger Bauven geheten), het Waschven, het Henneven, het Grafven en het Kranenmeer. Verder is er in het gebied een dicht patroon van - deels oude - zandpaden. Op een aantal plekken, zoals ten westen van het Grafven liggen (resten van) greppels en wallen van vroegere eigendomsgrenzen en van mislukte ontginningen in de vorm van grote blokvormige percelen uit de periode 1880-1920. Verspreid in het gebied komen jeneverbessen voor. Plaatselijk vindt spontane opslag van berken en dennen plaats. Het gebied kent een samenhang met het landgoed kasteel Heeze, met het beekdal van de Kleine Dommel of Rul en met de omliggende jonge heidebebossingen en ontginningen in de gebieden Braakhuizensche Heide, Blauwe Kei en Lieropsche Heide, De Weijer en Meerven en met de akkercomplexen bij Moorsel. Een aanzienlijk deel van het gebied is nog in beheer bij de gemeente Someren.

6.3.1.2 Archeologische waarden

Archeologische waarden zijn sporen en vondsten van menselijk handelen in het verleden die in de bodem zijn achtergebleven, bijvoorbeeld potscherven, resten van voedselbereiding, graven, maar ook verkleuringen in de grond die duiden op bewoning of infrastructuur. Deze waarden zijn verdeeld in verwachtingswaarden en vastgestelde archeologische waarden (vindplaatsen). De archeologische verwachtingswaarde is een indicatie voor het aantreffen van archeologische resten in dat gebied. Locaties waar mensen zich in het verleden vestigden en werkten (vaak hoger gelegen, vruchtbare gebieden) hebben doorgaans een hogere verwachting op archeologische vindplaatsen dan gebieden waar in het verleden geen mensen hebben gewoond. Bij bekende waarden gaat het om archeologische vindplaatsen of terreinen die in eerdere onderzoeken zijn ontdekt en dus als bekende waarden zijn aangegeven.⁵

Figuur 6.9 geeft een uitsnede van de gemeentelijke archeologiekaart van Someren weer. In deelgebied 5 van het buitengebied van Someren komen alle beleidscategorieën voor. Gebieden met categorie 4 tot en met 6 beslaan het grootste oppervlakte van deelgebied 5. Hieronder staat de toelichting bij de verschillende categorieën.

Figuur 6.9 – Uitsnede gemeentelijke archeologiekaart Someren deelgebied 5 (Bron: gemeentelijke archeologiekaart Someren)

⁵ Kennisbank monumenten beschikbaar via: <https://kennisbank.monumentengemeenten.nl/cultuur-en-bouwhistorische-waarden/cultuurhistorische-waarden/>

Categorie 1: Wettelijk beschermde archeologische monument. Geen bodemvestorende activiteiten toegestaan, tenzij een vergunning verlening vooraf van de minister van OCW. Bij de gemeentelijke monumenten: vergunningaanvraag bij de gemeente.

Categorie 2: Gebieden van zeer hoge archeologische waarde. Onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 100m².

Categorie 3: Gebieden van hoge archeologische waarde. Onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 250m².

Categorie 4: Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting. Onderzoeksplicht bij een bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 250m².

Categorie 5: Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting. Onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van 2500m².

Categorie 6: Gebieden met een lage archeologische verwachting. Geen onderzoeksplicht.

Categorie 7: Gebieden zonder een archeologische verwachting of archeologisch vrijgegeven. Geen onderzoeksplicht.

6.3.2 Effecten

Voor de criteria cultuurhistorie en archeologie is een kwalitatieve beoordeling gedaan op de effecten van het omgevingsplan deelgebied 5. De ontwikkelmogelijkheid met de grootst mogelijke impact in het omgevingsplan is de verdere verdichting binnen agrarische bouwvlakken. Hierna is beschreven wat de effecten zijn voor de bestaande cultuurhistorische en archeologische waarden in het plangebied.

In het omgevingsplan deelgebied 5 zijn deze waarden als volgt beschermd:

- Dubbelbestemming 'Archeologie' deze gronden zijn mede bestemd voor instandhouding en bescherming van oudheidkundig waardevolle elementen en terreinen
- Dubbelbestemming 'Cultuurhistorie' waarmee specifieke cultuurhistorisch waardevolle locaties beschermd worden
- Via een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) wordt getoetst op archeologie
- Aanvullende kwaliteitseisen. Zo moet er worden aangetoond dat er geen onevenredige aantasting van de ruimtelijke kwaliteit plaatsvindt, waaronder de archeologische en cultuurhistorische waarden

Cultuurhistorie

De effecten voor het onderdeel cultuurhistorie (historische-geografie en bouwhistorische panden) zullen licht negatief dan wel neutraal zijn, aangezien het mede de eis van de gemeente is dat nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan het behoud dan wel het herstel van cultuurhistorische waarden. Voor het ontwikkelen van kleinschalige recreatieve- of nevenfuncties is het daarnaast mogelijk de initiatiefnemer om een landschaps- of inpassingsplan te vragen. Door verdere versterking van het landschap als gevolg van schaalvergroting in de landbouw is er de kans aanwezig dat kleine specifieke landschapselementen, bijvoorbeeld beplanting in specifieke gevallen in het geding komen. Over het algemeen zijn cultuurhistorische waarden (onder andere door het beeldkwaliteitsplan) in voldoende mate beschermd in het voorliggende omgevingsplan buitengebied. Voor de uitbreidingen binnen de bestaande bouwvlakken is het zeer aan te raden om rekening te houden met de kenmerkende historische lijnen in het gebied. De tussen liggende kenmerkende open vlakken zullen verder gaan verdichten. Het karakter van het historisch ontginningslandschap zal hierdoor plaatselijk gedeeltelijk verdwijnen. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de redelijk tot hoge waarde van de historische lijnen en historisch groen in het gebied. Echter, in het omgevingsplan is er aandacht voor inpassing in het historisch landschap. Hierbij wordt in het omgevingsplan opgemerkt dat het niet voldoende is om alleen de voorwaarden op te nemen in een vergunning, daarom worden er ook voorwaardelijke verplichtingen opgenomen. Ook wat betreft waardevolle groenstructuren is een functieaanduiding op verbeelding met een kapverbod voor groenstructuren in het omgevingsplan opgenomen. De cultuurhistorische elementen zijn via de voorliggende regels afdoende beschermd daarmee is een neutraal effect te verwachten (0)

Archeologie

De archeologische waarden en verwachtingswaarden zijn opgenomen in de nota archeologiebeleid van de gemeente Someren. Het plangebied kent onderdelen variërende van een archeologisch hoge- middelhoge en lage verwachtingswaarde.

Ten aanzien van de uitbreiding van bestaande bedrijven binnen het bestaande bouwvlak is er een kleine kans op aantasting van archeologische waarden. In het omgevingsplan is echter een aanlegvergunningstelsel (omgevingsvergunning) opgenomen voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde, inclusief de verplichting tot archeologisch onderzoek.

Daardoor is de kans op aantasting van archeologische waarden zoveel mogelijk beperkt binnen de mogelijkheden die het omgevingsplan biedt. Aantasting van archeologische waarden is aldus niet aannemelijk. De te beschermen waarden zijn opgenomen in de Nota archeologiebeleid van de gemeente Someren en geregeld in dit omgevingsplan. Hiermee is behoud van archeologische gebieden en cultuurhistorische structuren voldoende geborgd in het voorliggende plan. Het effect wordt als neutraal beschouwd (0).

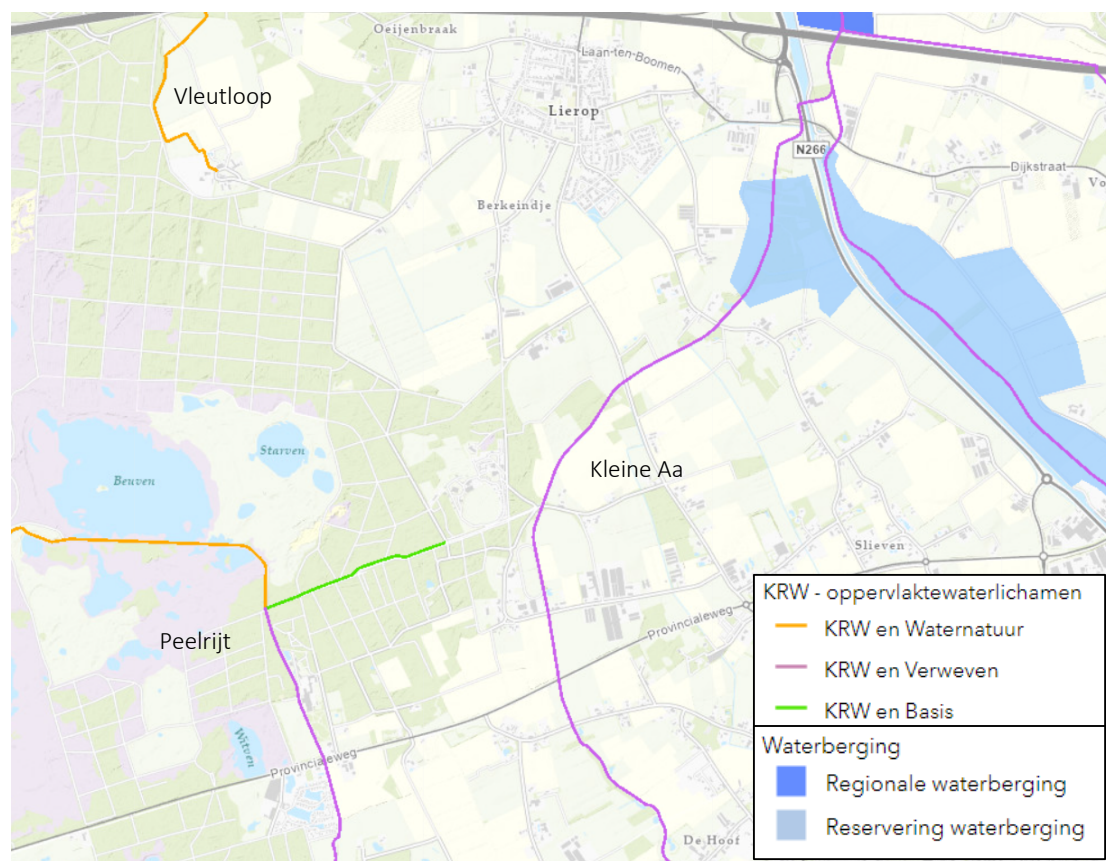
6.4 Water en bodem

6.4.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Water

Oppervlakte- en grondwaterlichamen

In onderstaande figuur 6.9 staan de oppervlaktewaterlichamen en het grondwaterlichaam binnen het plangebied van deelgebied 5. De oppervlaktewaterlichamen in of nabij het plangebied die onder de Kader Richtlijn Water vallen, zijn de Vleutloop, de Kleine Aa en de Peelrijt. Het grondwaterlichaam dat onder de gemeente Someren en onder het plangebied ligt, zijn de grondwaterlichamen Zand Maas en Maas Slenk diep. Verder liggen er in het westen van het plangebied verschillende vennen. Hiervan zijn de Beuven, de Starven en de Witven de grootste.

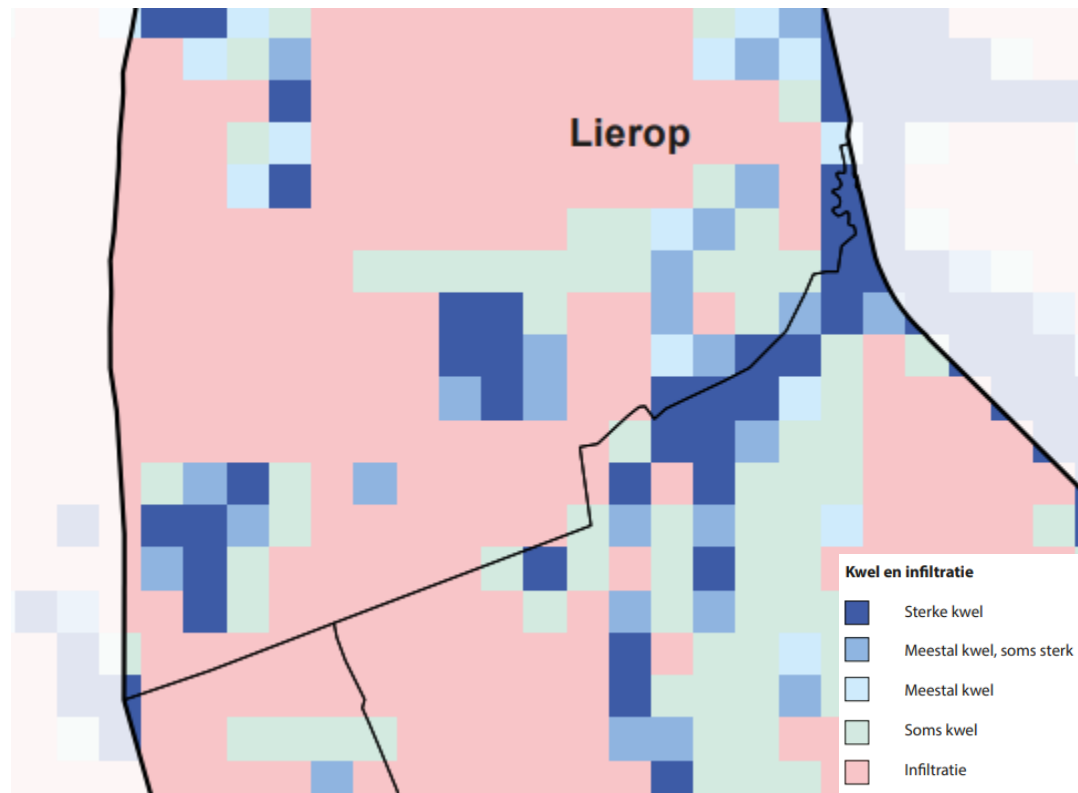
Figuur 6.10 - KRW grondwaterlichamen in Someren plangebied deelgebied 5 (Bron: Kaartbank provincie Noord Brabant)

Waterbergings- en waterwinningsgebieden

In het oosten van het plangebied is een gebied aangeduid als reservering voor waterberging, zoals weergegeven in figuur 6.9. Ten noordoosten van het plangebied ligt regionale waterberging. Verder ligt het uiterst zuidwestelijke deel van de gemeente Someren een Waterwingegebied en boringsvrije zone. Deze liggen ongeveer 6 kilometer buiten deelgebied 5.

Infiltratie en kwel

In figuur 6.11 zijn de infiltratie en kwel gebieden in het plan gebied weergegeven.

Figuur 6.11 – Kwel en infiltratiegebieden deelgebied 5 Someren (Bron: Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Someren 2022)

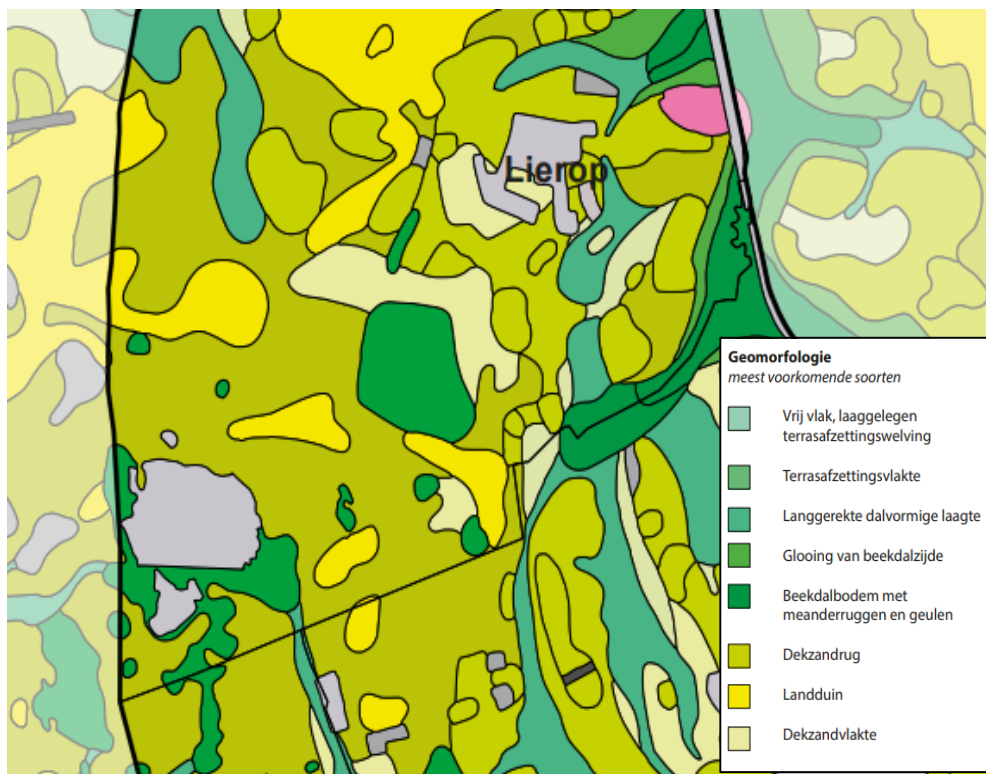
Waterbeheer

Het waterschap Aa en Maas beheert het water in de gemeente Someren. Het plangebied valt binnen het Peelnetwerk. Dit is een regionaal samenwerkingsverband, gericht op het versterken en realiseren van integrale gebiedsontwikkelingen. Ook waterveiligheid is een belangrijk thema van het waterschap Aa en Maas. Er treedt te vaak wateroverlast op, op diverse locaties langs de beken, kanalen en weteringen. Het kunnen omgaan met de gevolgen van klimaatverandering en verdroging blijft een belangrijk agendapunt. In samenwerking met het waterschap, verkent de

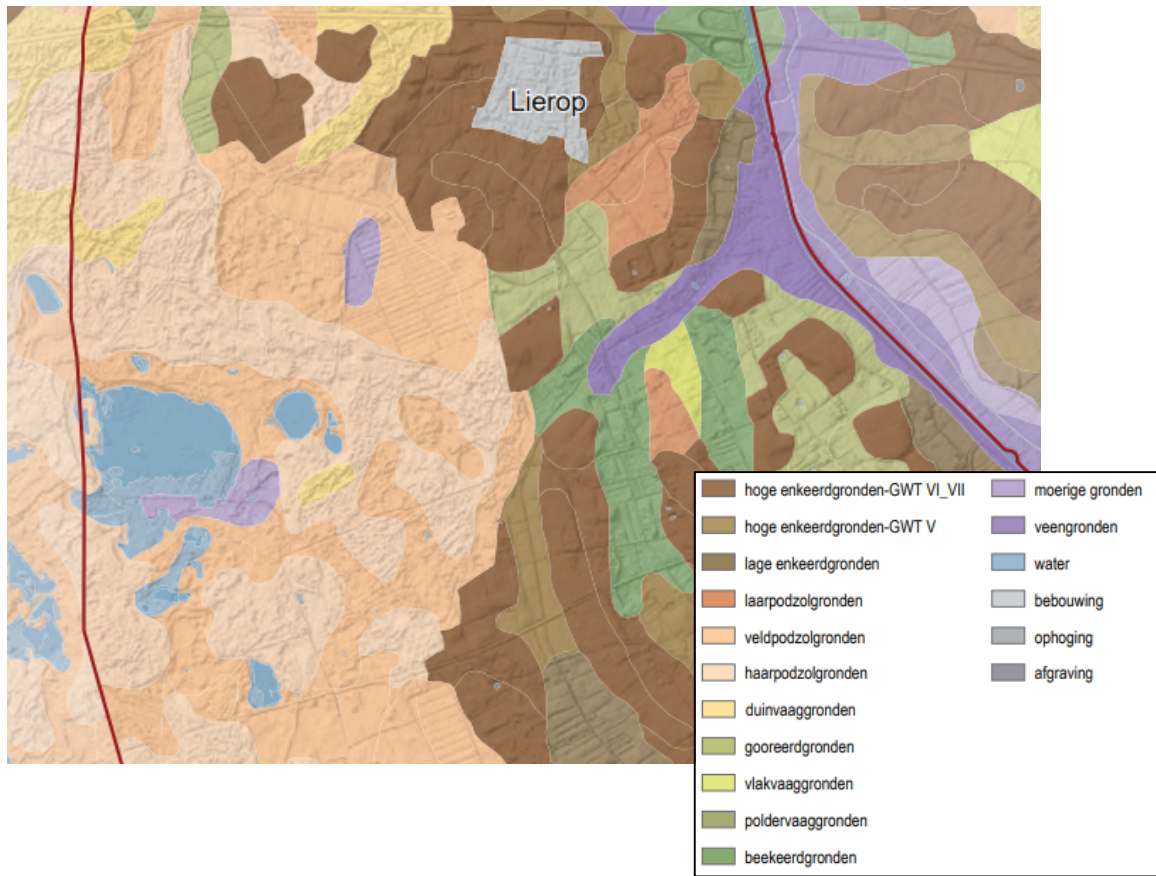
gemeente op welke wijze verdroging, vernatting en verharding op aantrekkelijke wijze leefbaar kunnen blijven.

Bodem

Het plangebied ligt gemiddeld op een hoogte van ongeveer 22 meter boven NAP. De ondergrond van het plangebied kenmerkt zich door verschillende ondergrond en bodemsoorten. Figuur 6.12 geeft de geomorfologie van het plangebied weer. De ondergrond bestaat uit een afwisseling van onder andere dekzandruggen, landduinen, glooiing van beekdalzijden en beekdalbodems. Figuur 6.13 geeft de bodemsoorten in deelgebied 5 weer. Het westen van het plangebied bestaat met name uit verschillende humuspodzolgronden. De bodemsoorten in het westen van het gebied zijn gevarieerder. Hier komen namelijk enkeerdgronden, eerdgronden en vaaggronden voor. Het plan gebied is gelegen op de formatie van Boxtel.

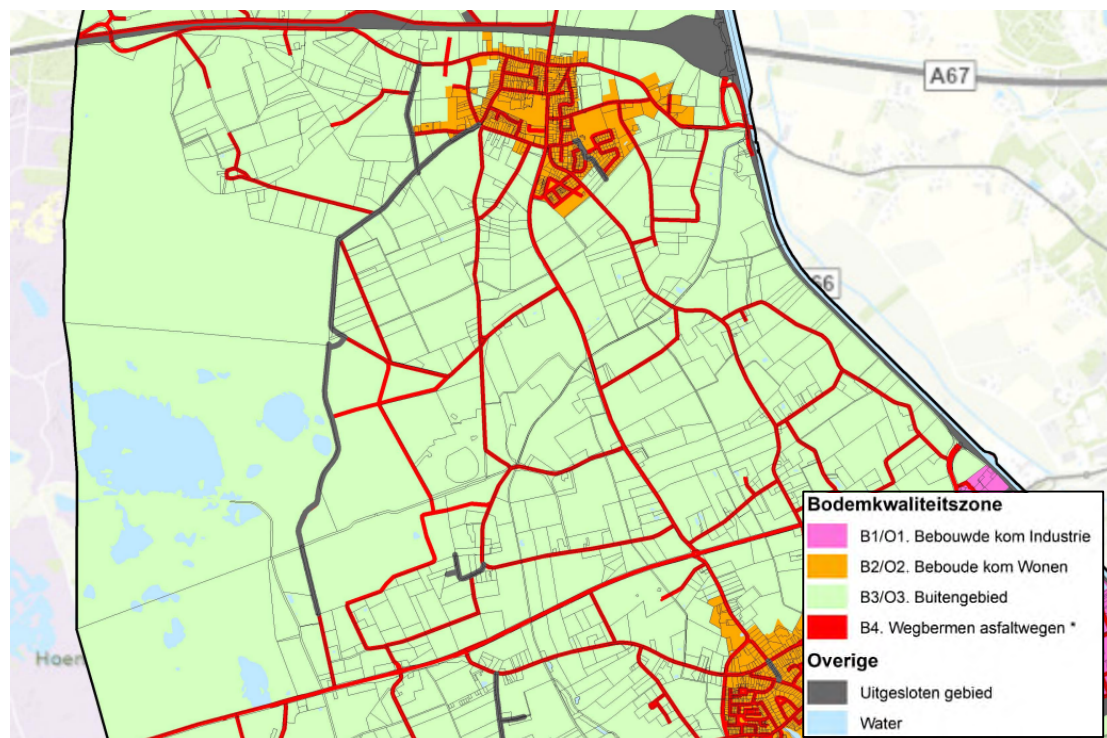
Figuur 6.12 – Geomorfologie deelgebied 5 Someren (Bron: Beeldkwaliteitsplan Buitengebied Someren)

Figuur 6.13 – Bodemsoorten deelgebied 5 Someren (Bron: Archeologiekarta van Someren, kaart 4 bodemkaart)

Bodemkwaliteit

Figuur 6.14. laat de bodemkwaliteitszone kaart van het plangebied zien. Deze kaart geeft vier bodemkwaliteitszones weer. De grijze gebieden zijn de uitgesloten gebieden. Hieronder vallen (voormalige) stortplaatsen, (zinkassen)wegen en waterbodems. Op de kaart is te zien dat er geen voormalige stortplaatsen aanwezig zijn in het plangebied.

Figuur 6.14 – Bodemkwaliteitszonekaart deelgebied 5 Someren (Bron: Bodemkwaliteitskaart en grondwaterkwaliteitskaart gemeente Someren)

6.4.2 Effecten

Waterkwantiteit

De bescherming van het de reservering als waterbergingsgebied is in het omgevingsplan gegarandeerd door de volgende bestemmingen: 'hydrologisch waardevol' deze gronden zijn bestemd voor behoud, herstel en de ontwikkeling van de aanwezige hydrologische waarden. Reservering voor waterbergingsgebied betekent dat dit gebied in de toekomst kan worden aangewezen als waterbergingsgebied. De bestaande watergangen in het plangebied blijven behouden.

Mogelijk neemt het verhard oppervlak toe bij uitbreidingen binnen het plan gebied. In dergelijke gevallen verplichten de planregels tot het verminderen van de belasting van het oppervlaktewater. Maatregelen die daartoe ingezet kunnen worden zijn infiltratie en de opvang van regenwater ten behoeve van de eigen watervoorziening. De werking van dergelijke maatregelen dient verplicht van tevoren te worden getoetst door het waterschap. Zo wordt voorkomen dat een toename van

verhard oppervlak ongewenste effecten kan hebben op de lokale waterhuishouding. Het effect op waterkwantiteit is daarom als neutraal (0) beoordeeld.

Waterkwaliteit

In het plangebied wordt niet voorzien in maatregelen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de waterkwaliteit. De Vleutloop, Peelrijt en de Kleine Aa zijn beschermd onder de Kader richtlijn water en worden als zodanig beschermd en periodiek beheerd. Grondwaterbeschermingsgebied in deelgebied 2 ligt te ver weg van het plangebied, effecten voor de waterkwaliteit in deelgebied 5 zijn uit te sluiten. Er vindt geen uitstoot plaats van (mest-)stoffen naar het oppervlakte- en grondwater mede door het gebruik van vloestofdichte vloeren bij uitbreiding van bestaande bedrijven. Per saldo zal de (grond)waterkwaliteit dus niet verslechteren door toedoen van verzurende stoffen. Het effect op waterkwaliteit is daarom neutraal (0).

Bodem

Bij het opstellen van omgevingsplannen is de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. De bodemfunctieklasse van het plangebied deelgebied 5 is 'Buitengebied'. Dat past goed bij het nieuwe omgevingsplan voor het buitengebied. Het uitgangspunt hierbij is dat aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet (bijvoorbeeld grondwerkzaamheden).

In het gehele plangebied kunnen lichte tot matige verontreinigingen met lood en PAK worden aangetroffen in de toplaag van de bodem. Deze verspreide verontreiniging komt onder andere door het neerslaan van uitlaatgassen van verkeer en industrie en bijvoorbeeld doordat vroeger asladen van kolenkachels geregeld in tuinen werden geleege. Daarnaast is de bodem op, onder en rondom (voormalige) bedrijfslocaties in veel gevallen verontreinigd geraakt door opslag, overslag, morsen, calamiteiten, maar ook door doelbewuste lozingen in het verleden.

In het omgevingsplan worden geen functiewijzigingen bij recht mogelijk gemaakt.

Bodemonderzoek is om deze reden in het kader van het omgevingsplan niet noodzakelijk. In het omgevingsplan worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die bijdragen aan vervuiling van de bodem. Ten aanzien van agrarische activiteiten gelden voorschriften vanuit onder andere het Activiteitenbesluit en het Besluit mestbassins milieubeheer, zoals het toepassen van vloestofdichte vloeren, om bodemverontreiniging te voorkomen. De ontwikkelingen die worden geboden in het omgevingsplan hebben dan ook geen gevolgen voor de bodemkwaliteit ter plaatse. Het effect op de bodemkwaliteit als onderdeel van geomorfologie en bodem wordt als neutraal (0) beoordeeld.

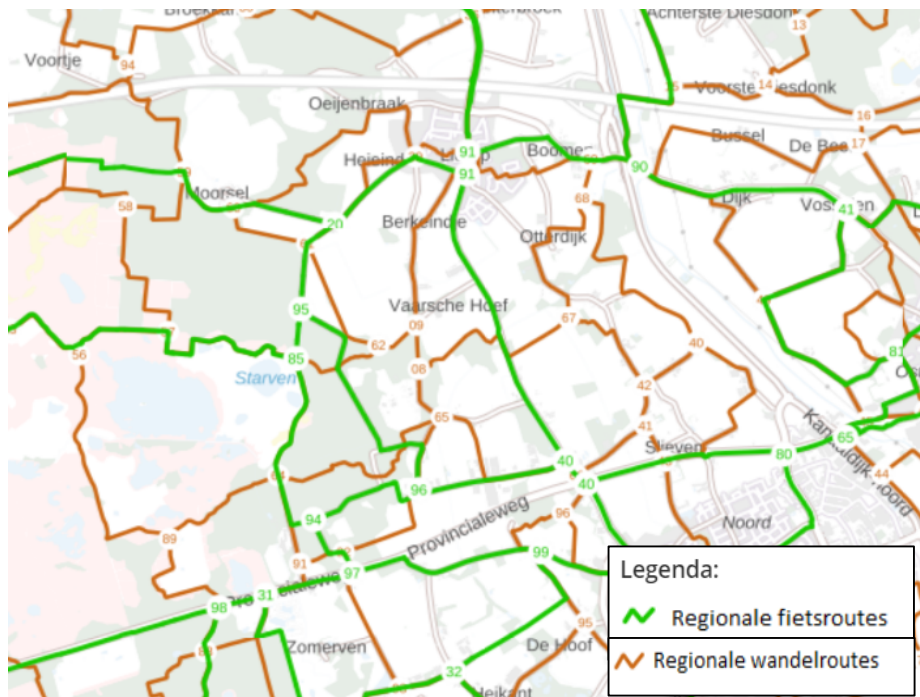
6.5 Verkeer

6.5.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Wegen

Aan de randen van het plangebied lopen drie belangrijke wegen. De A67, de N266 en de provinciale weg bakenen respectievelijk namelijk de noordelijke, oostelijke en zuidelijke zijde af. Binnen in het plangebied is de Lieropse dijk een belangrijke weg. Deze loopt dwars door het plangebied van noord naar zuid. Verder zijn er binnen het plangebied met name ontsluitingswegen van erven die de onderlinge gebieden en kleinere kernen binnen Someren vormen. De ontsluiting voor wegverkeer van en naar de kernen Lierop, Someren en Someren-Eind gebeurt voornamelijk via de aansluiting van de Hersselseweg die verder loopt in de Somerenseweg en Lieropsedijk.

Figuur 6.15 geeft de wandel- en fietspaden binnen het gebied weer. Hier maken zowel de bewoners als toeristen gebruik van. De gemeente ziet interessante mogelijkheden om route gebonden vormen van recreatie te stimuleren en uit te breiden. Door het wandelroutenetwerk en fietsknooppuntensysteem aan te passen, komen mogelijk meer bezoekers naar de kleinschalige en onbekende attractiepunten in de gemeente.

Figuur 6.15 – Regionale fiets- en wandelroutes deelgebied 5 Someren (Bron: atlasleefomgeving.nl)

6.5.2 Effecten

De toename van het aantal verkeersbewegingen als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden (binnen het bouwvlak) van de agrarische bedrijven, die verspreid in Deelgebied 5 van Someren

liggen, is beperkt en zal voor de capaciteit van de lokale wegen niet tot problemen leiden. Dit geldt ook voor de overige ontwikkelingsmogelijkheden.

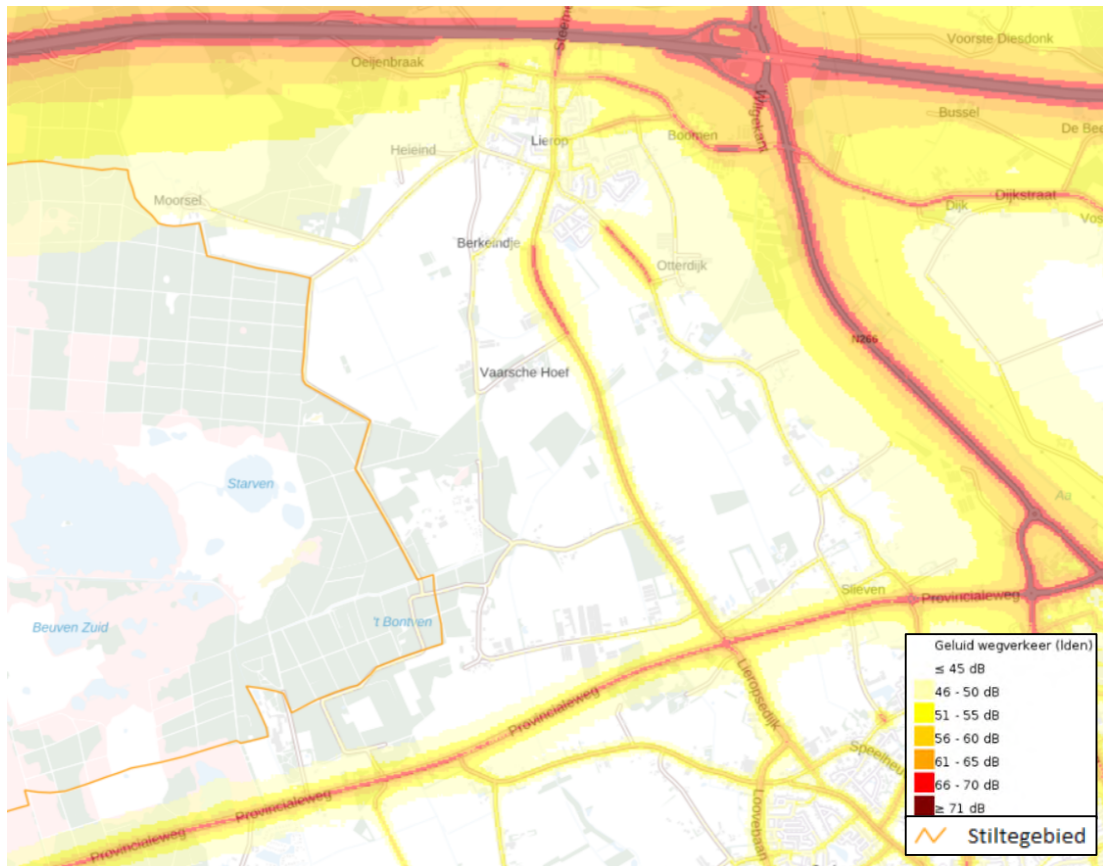
Grootschalige recreatieve voorzieningen worden middels het nieuwe omgevingsplan niet toegestaan in het plangebied. De ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen kan leiden tot een beperkte toename van het aantal verkeersbewegingen. Aangezien het hier in alle gevallen kleinschalige ontwikkelingen betreft, en er geen sprake mag zijn van een onevenredige vergroting van de publieks- en/of verkeersaantrekkende werking, leiden ook deze ontwikkelingsmogelijkheden niet tot negatieve effecten op het verkeerssysteem. Het effect op verkeer wordt als neutraal (0) beoordeeld.

6.6 Woon en Leefmilieu (Geluid, Lucht en Geur)

6.6.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Geluid

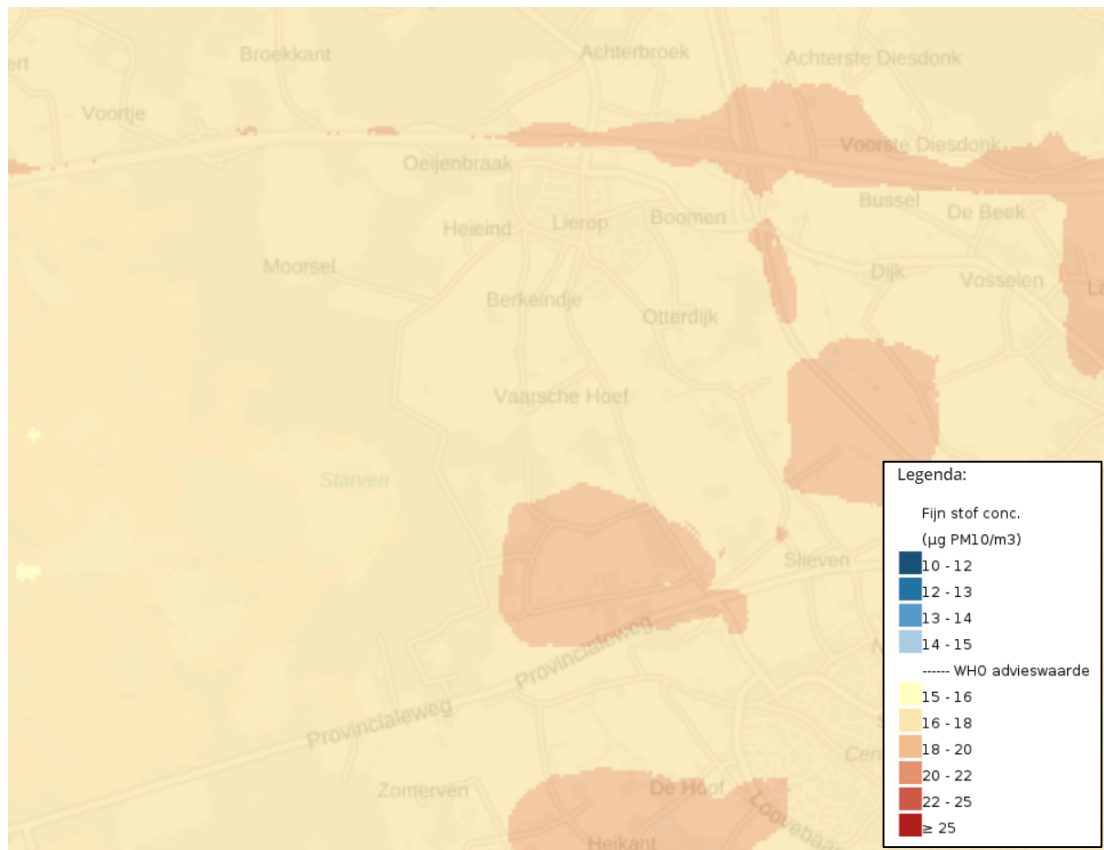
Met name bedrijvigheid, bestemmingsverkeer en doorgaand verkeer veroorzaken geluidsbelasting in deelgebied 5. Voor geluidsbelasting maakt men onderscheid tussen geluid dat afkomstig is van geluidsbronnen binnen de inrichtingsgrenzen (laden en lossen) en geluid dat afkomstig is van verkeer rijdend op de openbare weg. De belangrijkste geluidsbelasting in het plangebied is voornamelijk afkomstig van de provinciale en rijkswegen die in en nabij het plangebied liggen. Dit zijn de N266 en de A67. Verder zorgen de Lieropseweg en de provincialeweg voor geluidbelasting. Het stiltegebied Strabrechtse heide ligt ook gedeeltelijk in het plangebied. In onderstaande figuur 6.16 is de geluidsbelasting door wegverkeer en het stiltegebied in het studiegebied van deelgebied 5 weergegeven.

Figuur 6.16 - Geluidsbelasting door wegverkeer (2019) in gemiddelde decimaal per etmaal (Lden) en stiltegebieden in deelgebied 5 (Bron: Atlas leefomgeving, 2021 geraadpleegd op 26-06-2024)

Lucht

Met name de achtergrondconcentraties NO_2 en PM_{10} bepalen de luchtkwaliteit. In het plangebied zijn hier verschillende bronnen van aanwezig. Veehouderijen en percelen in landbouwkundig gebruik vormen in de huidige situatie een bron van fijnstof, pesticiden en herbiciden. Daarnaast vormen de aanwezige wegen rondom het plangebied een bron van fijnstof. Figuur 6.17 geeft de concentraties fijnstof weer. De achtergrondconcentratie fijn stof is in het plangebied hoger dan de achtergrondconcentratie NO_2 .

Figuur 6.17 - Fijn stof (PM10) concentraties in het plangebied (bron: Atlas Leefomgeving)

Voor fijn stof staan in de Omgevingswet de volgende normen:

- Een jaargemiddelde concentratie fijn stof van maximaal 40 µg/m³
- Een daggemiddelde concentratie fijn stof van 50 µg/m³, die maximaal 35 dagen per jaar mag worden overschreden

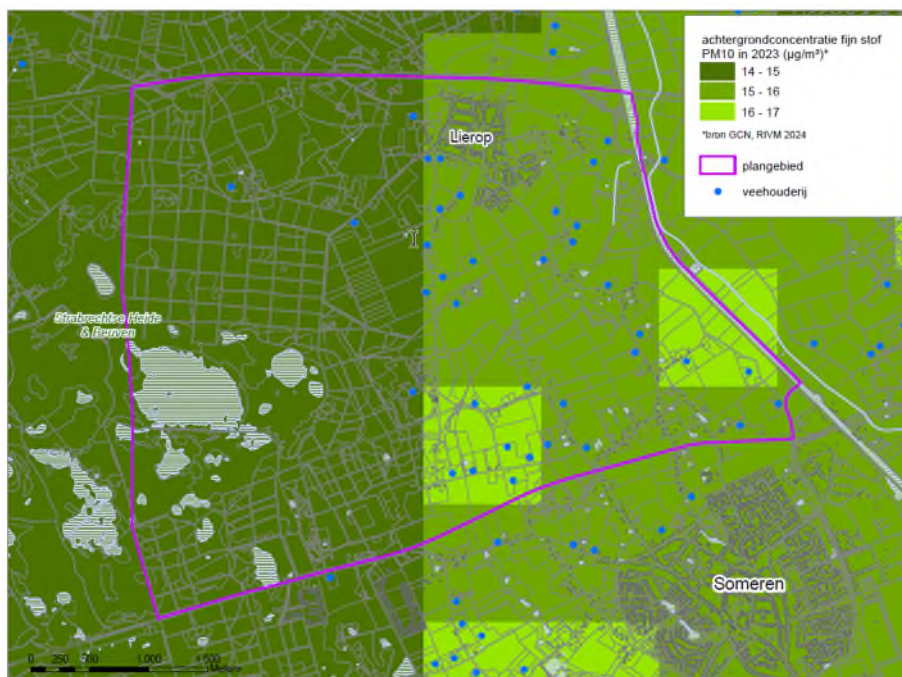
De concentraties in het gebied overschrijden de huidige grenswaarden niet.

Aanscherping normen luchtkwaliteit

De verwachting is dat de grenswaarden over enkele jaren aangescherpt worden. In het eerste voorstel van de Europese Commissie (oktober 2022) staat dat uiterlijk in 2030 de jaargemiddelde concentraties PM_{2,5} en PM₁₀ moeten zijn gedaald naar respectievelijk 10 en 20 µg/m³ (nu nog 25 en 40 µg/m³). Voor NO₂ is een nieuwe waarde voorgesteld van 20 µg/m³ (nu nog 40 µg/m³). Naar verwachting volgt in de loop van 2024, waarna de lidstaten het definitief besluit moeten implementeren in de nationale regelgeving.

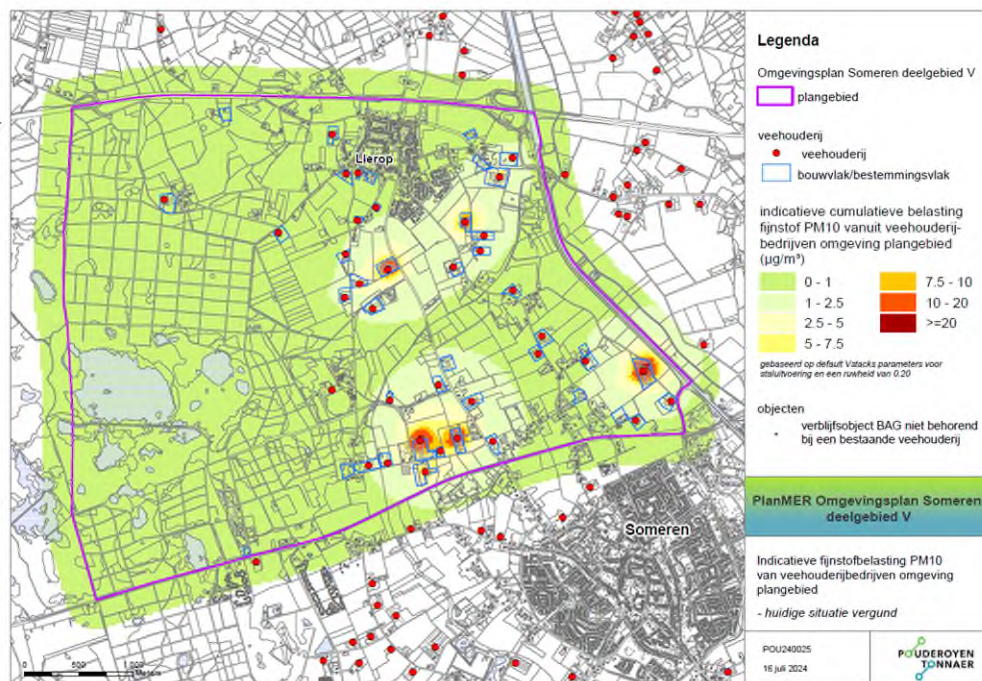
De (concept) aangescherpte Europese normen komen overeen met de gezondheidkundige advieswaarden van de WHO uit 2005. In de 2021 heeft de WHO aangescherpte gezondheidkundige advieswaarden gepubliceerd. Voor PM_{2,5} en PM₁₀ zijn deze WHO-2021 advieswaarden respectievelijk 5 µg/m³ en 10 µg/m³. Voor NO₂ is de WHO-2021 advieswaarde 10 µg/m³ (alle waarden betreffen jaargemiddelde concentratie)

Voor de ontwikkelingen in het gebied is waarschijnlijk op kortere termijn een aangescherpte norm voor de jaargemiddelde concentratie PM₁₀ maatgevend (nu 40 µg/m³, over enkele jaren waarschijnlijk maximaal 20 µg/m³). De huidige jaargemiddelde concentratie overschrijdt deze aangescherpte norm "gemiddeld" niet (zie onderstaande afbeelding, bron Grootschalige Concentratiekaart RIVM, 2024), maar bij hoge piekconcentraties van lokale bronnen, zoals stallen van pluimveebedrijven, is een overschrijding van de aangescherpte norm niet uit te sluiten. De achtergrondconcentratie PM₁₀ is hoger dan de WHO-2021-advieswaarde voor de jaargemiddelde concentratie PM₁₀ van 10 µg/m³.

In figuur 6.18 is een berekening weergegeven van de huidige piek concentraties fijn stof (PM10) uit stallen van veehouderijen. Op korte afstand van bouwvlakken van pluimveehouderijen is er sprake van een hogere concentratie van de fijn stof (PM10). Uitgaande van een gemiddelde achtergrondconcentratie van circa 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ is er bij een lokale (extra) concentratie van 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ sprake van een overschrijding van de (waarschijnlijk) aangescherpte norm van 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Daar kan, uitgaande van de huidige vergunde situatie en de aanscherping van de norm, sprake van zijn.

Er is bij een dergelijke concentraties geen sprake van een overschrijding van de nu geldende normen (gemiddelde jaarconcentratie en aantal overschrijdingsdagen). Op basis van vuistregels is een gemiddelde jaarconcentratie van ruim 31 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ maatgevend voor normoverschrijdingen van het aantal overschrijdingsdagen. Die waarde wordt op basis van onderstaande indicatieve berekening niet of nagenoeg niet bereikt buiten de bouwvlakken van de pluimveehouderijen.

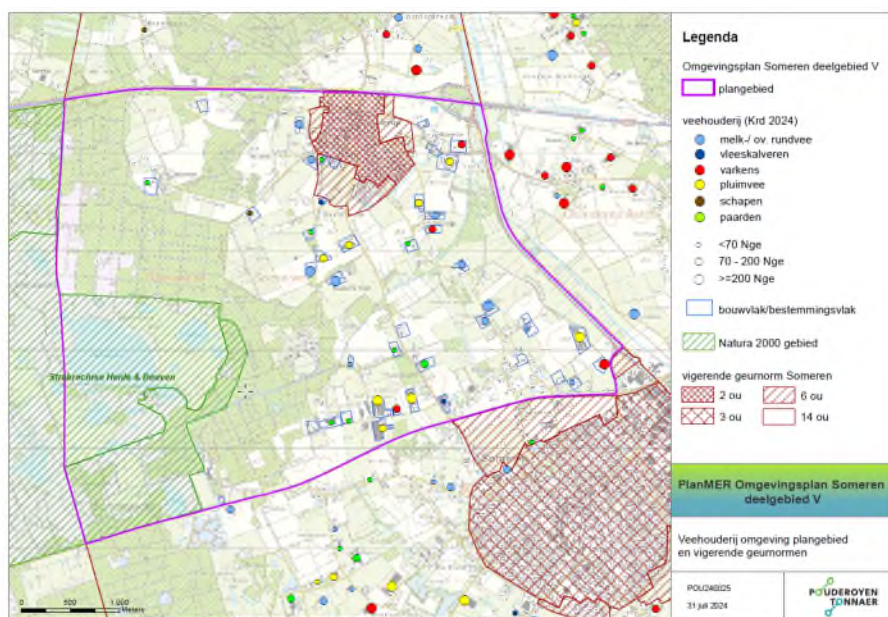

Figuur 6.18 Indicatieve fijnstof (PM10) van stallen van veehouderijen, huidige vergunde situatie (exclusief bijdrage andere bronnen)

Geur

De regelgeving inzake geurhinder van veehouderijen is/was vastgesteld in de Wet geurhinder en veehouderij (verder Wgv) en het Activiteitenbesluit. Bij de introductie van de Omgevingswet zijn de regels overgeheveld naar het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft elke gemeente een omgevingsplan met regels die eerst in de rijksregels stonden. Gemeenten kunnen via het vaststellen van afwijkende geurnormen en –afstanden eigen keuzen maken waarbij ze wel de instructieregels uit het Bkl moeten volgen.

Geurverordeningen met afwijkende geurnormen en -afstanden die door gemeenten zijn vastgelegd onder de Wgv, maken onderdeel uit van het tijdelijk omgevingsplan. De gemeente Someren heeft in 2030 een gemeentelijke geurverordening vastgesteld voor het hele gemeentelijke grondgebied. Voor geurgevoelige objecten is de maximale waarde voor de geurbelasting van een individuele veehouderij met dieren waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld 14 ouE/m³ betreft. Voor de bebouwde kom en een overgangszone gelden strengere waarden: 2 ouE/m³ voor de kern Lierop, 3 ouE/m³ voor de kern Someren en 6 ouE/m³ voor overgangszones rond Lierop en Someren. Zie afbeelding 6.19.

Figuur 6.19 Huidige geurnormen (voorgrondbelasting) gemeente Someren

De landelijke regelgeving kent diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld, zoals varkens, pluimvee, vleeskalveren en geiten. Daarnaast kent de wet diercategorieën, zoals melkrundvee en paarden, waarvoor een vaste afstand geldt tussen de stal en een geurgevoelig object c.q. geurgevoelig gebouw, zoals een woonhuis. De vaste afstand die in acht moet worden genomen voor bijvoorbeeld melkveehouderijen is 50 meter voor een geurgevoelig object in het buitengebied en 100 meter voor een geurgevoelig object in de bebouwde kom.

De normstelling voor geurhinder (te berekenen als de achtergrondbelasting) is ook uit te drukken in OU/m³ op basis van de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij. De in het buitengebied van de gemeente Someren nagestreefde maximale cumulatieve geurbelasting van 28 OU/m³ komt overeen met 25 % hinder volgens die handreiking. De door de gemeente in de bebouwde kom nagestreefde cumulatieve geurbelasting van 10 OU/m³ komt volgens die handreiking overeen met 12 % hinder.

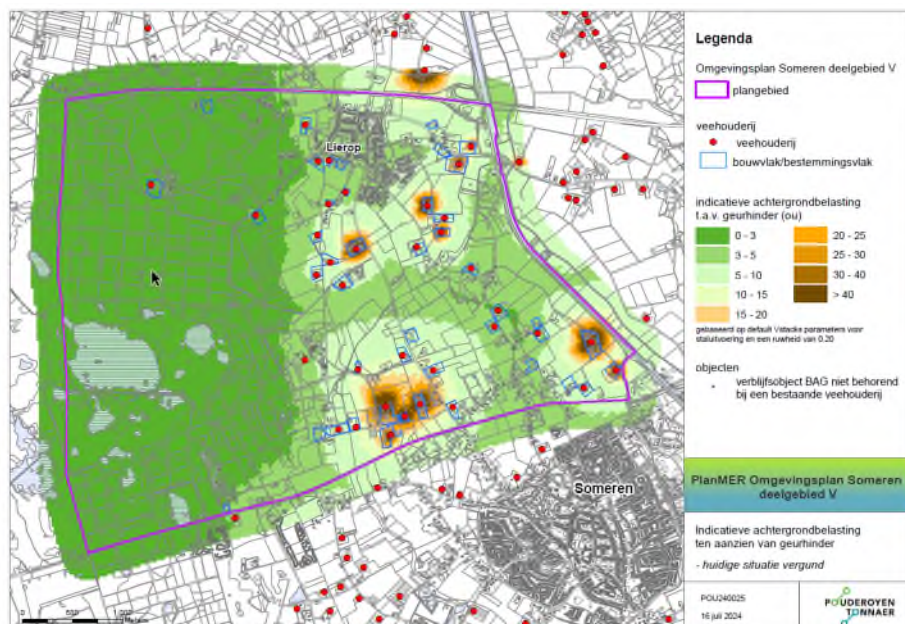
Gezondheidskundige advieswaarden geur uit stallen

Onderzoek GGD en IRAS naar de relatie tussen geurbelasting en kans op hinder Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten in 2014 de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg. Deze resultaten bevestigen volgens de GGD signalen dat er bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan op basis van de Handreiking Wgv (Wet geurhinder veehouderij) te verwachten zou zijn. Uitgaande van dezelfde hinderpercentages komt de GGD op veel scherpere waarden t.a.v. de voor- en achtergrondbelasting. De GGD adviseert, uitgaande van een maximaal hinderpercentage van 12% voor de bebouwde kom en 20% in het buitengebied, uit te gaan van een maximale geurbelasting van 5 Ou (bebouwde kom) respectievelijk 10 Ou (buitengebied). Dit betreft de cumulatieve geurbelasting (= achtergrondbelasting). Voor de geurbelasting van een individuele veehouderij (=voorgrondbelasting) adviseert de GGD uit te gaan van maximaal 2 Ou voor de bebouwde kom en maximaal 5 Ou voor het buitengebied.

In het onderstaande figuur is de achtergrondbelasting weergegeven zoals die is berekend voor de huidige (vergunde) situatie. Deze kaart geeft de berekende cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen weer van alle veehouderijen in- en rondom het plangebied.

Rondom de intensieve veehouderijen sprake is van een verhoogde geurbelasting. Op de bouwblokken en op korte afstand daarvan bij enkele veehouderijen is de berekende cumulatieve geurbelasting hoger dan de maximale waarde zoals de gemeente te hanteert (28 OU/m³). Voor het grootste deel van het buitengebied is de berekende geurbelasting lager. In de kern Lierop is de berekende cumulatieve geurbelasting lager dan de maximale waarde die de gemeente hanteert voor de bebouwde kom (10 OU/m³).

In een groot deel van het buitengebied is de cumulatieve geurbelasting hoger dan de gezondheidskundige advieswaarde voor het buitengebied (10 OU/m³). In de bebouwde kom van Lierop is er in de noordelijke- en oostelijk randen van de kern sprake van een cumulatieve geurbelasting die hoger is dan de gezondheidskundige advieswaarde voor de bebouwde kom (5 OU/m³).

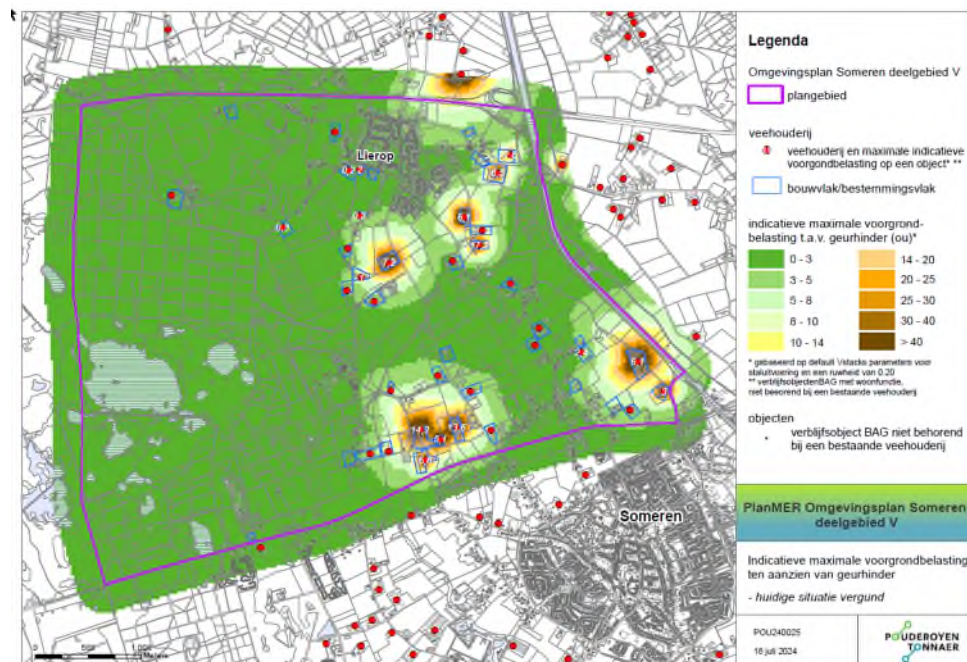

Figuur 6.20 Berekende indicatieve achtergrondbelasting (cumulatieve geurbelasting uit stallen veehouderijen), huidige vergunde situatie

Provinciale regels maximale achtergrondbelasting

In de provinciale omgevingsverordening van Noord-Brabant zijn o.a. regels m.b.t. de maximale achtergrondbelasting opgenomen die gelden bij ruimtelijke ontwikkeling van veehouderijen. Dit zijn zogenaamde rechtstreeks werkende regels, zodat deze bij iedere nieuwe aanvraag voor een omgevingsvergunning betrokken moeten worden. De kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten in het buitengebied moet niet meer dan 20% bedragen, tenzij er - als blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voorgenomen percentages - maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage compenseert. De geurnorm is door de provincie opgenomen in de provinciale omgevingsverordening om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. Bij ontwikkelingen van veehouderijen die gepaard gaan met uitbreiding van stallen, de provinciale norm m.b.t. achtergrondbelasting (maximaal hinderpercentage 20%) vaak maatgevender dan de voorgrondnorm van de gemeente Someren in het buitengebied (14 OU/m³, maximaal hinderpercentage 25%). De GGD stelt op basis van onderzoeken die zij heeft verricht in samenwerking met de Universiteit van Utrecht blijkt dat een hinderpercentage van 20% overeenkomt met maximaal 10 OU/m³ achtergrondbelasting.

Onderstaande kaart bevat een berekening van de indicatieve voorgrondbelasting (maximale individuele geurbelasting) per veehouderij, voor veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor). Ook op basis van de registratie van de vergunde situatie in het KRD (geraadpleegd in juli 2024).

Figuur 6.21 Berekende indicatieve voorgrondbelasting (individuele geurbelasting per veehouderij), huidige vergunde situatie

Uit de kaart met de indicatieve maximale voorgrond geurbelasting blijkt dat er voor de meeste veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor) geen sprake is van een overschrijding van de gemeentelijke voorgrond geurnorm van 14 OU/m³. Wel is er in zones rondom veehouderijen sprake van een overschrijding van de gezondheidskundige advieswaarde m.b.t. de voorgrondbelasting (5 OU/m³ voor het buitengebied).

De gemeentelijke normen t.a.v. de voor- en achtergrondbelasting bieden voor de meeste veehouderijen in het plangebied ruimte voor een toename van de geuremissie- en geurbelasting. De provinciale normen m.b.t. de maximale achtergrondbelasting zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen van (intensieve) veehouderijen (in het plangebied pluimvee- en varkensbedrijven) veelal eerder maatgevend dan de gemeentelijke normen t.a.v. de voor- en achtergrondbelasting.

Opgemerkt wordt dat de input voor de berekeningen gebaseerd is op de generieke aannames vanuit het gebiedsmodel voor wat betreft de eigenschappen van de gebouwen, de emissiepunten en dergelijke. De rekenresultaten geven daarom een indicatie van de achtergrondwaardes in (en om) het plangebied. De uitkomsten zijn daarom niet geschikt voor het beoordelen van de situatie ten behoeve van een eventuele vergunningaanvraag voor een individuele veehouderij of een nieuw voor geurhinder gevoelig gebouw.

6.6.2 Effecten

Geluid

In het omgevingsplan is Geluid direct afkomstig van de agrarische bedrijven gereguleerd en valt onder de noemer industrielawaai. Door middel van geluidgrenswaarden, afgestemd op de aard van de omgeving, wordt voorkomen dat ondervonden hinder bij geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen en scholen) te hoog wordt. Een aantal bedrijven ligt in de autonome situatie op ruime afstand van geluidgevoelige bestemmingen. Omdat er geen bedrijfsverplaatsingen zijn voorzien zijn er dus geen effecten te verwachten voor het aspect geluid. Voor eventuele bedrijfsuitbreidingen blijven in principe dezelfde geluidgrenswaarden (en daarmee het invloedsgebied van geluid) van toepassing. Daardoor kan het wel noodzakelijk zijn dat geluid-reducerende voorzieningen aan de geluidbronnen getroffen worden om hieraan te kunnen voldoen.

Geluid als gevolg van wegverkeer, waaronder het verkeer van en naar de agrarische bedrijven, valt ook onder de Omgevingswet. Uit de verkeersparagraaf blijkt dat de toename van het aantal verkeersbewegingen door toedoen van het nieuwe omgevingsplan naar verwachting niet merkbaar zal zijn met betrekking tot de hinderbeleving vanuit het wegverkeerslawaai. Het effect voor geluid is neutraal (0).

Luchtkwaliteit

Op basis van de worst case die in hoofdstuk 4 is beschreven (maximale benutting van de bij recht toegekende bouwvlakken) en de mogelijkheid dat veehouderijen omschakelen naar een pluimveehouderij, is er de kans op een sterke toename van de emissies- en concentraties fijn stof. Van de fijn stof-emissies uit stallen wordt 96,5% veroorzaakt door emissies uit de stallen van de pluimveebedrijven. Omschakeling naar pluimveebedrijven en intensivering van bestaande pluimveebedrijven is een mogelijkheid/onderdeel van het worst-case alternatief. Dit zal leiden tot een sterke toename van de concentratie PM10. Lokaal kan dat leiden tot extra overschrijdingen van concentratie van de WHO-advieswaarde voor PM10 uit 2005, totdat deze advieswaarden geïmplementeerd zijn in de nationale regelgeving. De WHO-2021 advieswaarde voor de jaargemiddelde concentratie PM10 wordt nu al overschreden en zal bij omschakeling naar pluimveehouderijen en intensivering van bestaande pluimveehouderijen extra worden overschreden.

De huidige grenswaarden ten aanzien van fijn stof sluiten op gebiedsniveau een dergelijke toename niet uit. Maar bij hoge piekconcentraties uit stallen van pluimveebedrijven, is een overschrijding van deze norm niet uit te sluiten. Met uitzondering van mogelijk enkele pluimveehouderijen in het plangebied geldt dat de huidige normen m.b.t. luchtkwaliteit een toename van de emissie - en concentratie van fijn stof niet onmogelijk maken.

Het worstcase-alternatief is 'negatief' (-) beoordeeld vanwege de mogelijkheid voor toename van de emissies van fijn stof: geen toets aan toename t.o.v. feitelijke ammoniakemissie en daarom milieuruimte voor extra fijn stof emissies. Omschakeling naar pluimveehouderijen (die veel meer fijn stof emissie kennen als melkrundvee- en varkensbedrijven) is mogelijk en het benutten van die mogelijkheden is uitgangspunt van het worstcase-alternatief. Net zoals het opvullen van latente

ruimte in vergunningen en intensivering (extra stallen) van de ruimte op de bouwvlakken van bestaande pluimveebedrijven. Dit maakt dat in het worstcase-alternatief de luchtkwaliteit aanzienlijk kan verslechteren, binnen de huidige grenswaarden die nog veel ruimte bieden voor verslechtering van de luchtkwaliteit.

Omdat de stikstofregeling een toename van de ammoniakemissie ten opzichte van de feitelijke situatie niet mogelijk maakt, is het planalternatief minder negatief beoordeeld dan het worstcase-alternatief. De mogelijke toename van de fijn stof emissie is in het planalternatief minder groot en minder waarschijnlijk, maar is wel mogelijk. De trendmatige ontwikkeling van de veehouderij in Someren tussen 2000 en 2024 laat zien dat de emissie van fijn stof uit stallen van veehouderijen per saldo niet is gedaald, terwijl het aantal locaties en de emissie van ammoniak uit stallen wel sterk is afgenomen. De milieuregelgeving voor fijn stof uit stallen is minder strikt dan de regelgeving voor de emissie van ammoniak uit stallen.

In het omgevingsplan zijn er geen regels of mogelijkheden opgenomen die er op gericht zijn stikstofemissies te reduceren of om significante toenames van de emissie en concentratie van fijn stof te voorkomen. Dit is wel mogelijk, bijvoorbeeld door omschakeling naar pluimveehouderijen niet toe te staan in het omgevingsplan. Ook kan de gemeente bij nieuwe woningen of uitbreidingen van woningen strengere omgevingswaarden opnemen, zoals advieswaarden van de WHO die nog niet zijn verwerkt in de landelijke omgevingswaarden voor luchtkwaliteit.

De verwachte aanscherping van de Europese en landelijke normen voor luchtkwaliteit (vooral PM10 is relevant voor dit omgevingsplan) beperkt de milieuruimte voor toename van de fijn stof emissies- en concentratie, maar ook bij die aangescherpte normen is een verslechtering van de luchtkwaliteit niet uit te sluiten. Het planalternatief is daarom beoordeeld als 'licht negatief' (0/-) vanwege het feit dat een toename van de fijn stof emissies bij intensivering binnen de bouwvlakken, vooral bij pluimveebedrijven, binnen het ammoniakemissieplafond, mogelijk is.

Geur

Op basis van de worst case die in hoofdstuk 4 is beschreven (maximale benutting van de bij recht toegekende bouwvlakken) en de mogelijkheid dat veehouderijen omschakelen naar een varkens- of pluimveehouderij, is er de kans op een toename van de geuremissies uit stallen van veehouderijen, de geurbelasting voor omliggende woningen en de kans op hinder door geur. De provinciale normen t.a.v. de achtergrondbelasting voorkomen extra toename boven een achtergrondbelasting van 20 Ou en zorgen dat er bij bestaande overschrijdingen van die waarde bij (door)ontwikkeling van intensieve veehouderijen een afname van geurbelasting moet plaatsvinden. Extra / nieuwe overschrijdingen van de gemeentelijke normen t.a.v. de voor- en achtergrondbelasting zijn ook in het worst-case alternatief daarom niet mogelijk. Toch is het worst-case alternatief beoordeeld als 'negatief' (-) ten opzichte van de referentie-MER omdat er bij de worstcase-ontwikkelingen sprake zal zijn van extra / nieuwe overschrijdingen van de gezondheidkundige advieswaarden t.a.v. de voor- en achtergrondbelasting. De gemeentelijke en provinciale normen sluiten een dergelijke toename van de overschrijding van de

gezondheidskundige advieswaarden niet uit. Vooral de gemeentelijke normen bieden veel ruimte voor die toenames.

Omdat de stikstofregeling een toename van de ammoniakemissie ten opzichte van de feitelijke situatie niet mogelijk maakt, is het planalternatief minder negatief beoordeeld dan het worstcase-alternatief. De mogelijke toename van de geuremissie is in het planalternatief veel minder groot, maar kan wel optreden. De trendmatige ontwikkeling van de veehouderij in Someren tussen 2000 en 2024 laat zien dat de emissie van geur uit stallen van veehouderijen minder sterk is afgenomen dan de emissie van ammoniak uit stallen.

De provinciale normen t.a.v. de achtergrondbelasting voorkomen extra toename boven een achtergrondbelasting van 20 Ou en zorgen dat er bij bestaande overschrijdingen van die waarde bij (door)ontwikkeling van intensieve veehouderijen een afname van geurbelasting moet plaatsvinden. Toch is het planalternatief beoordeeld als 'licht negatief' (0/-) ten opzichte van de referentie-MER omdat er bij de invulling van het planalternatief sprake zal zijn van extra / nieuwe overschrijdingen van de gezondheidskundige advieswaarden t.a.v. de voor- en achtergrondbelasting.

In het omgevingsplan zijn er geen regels of mogelijkheden opgenomen die er op gericht zijn bestaande hogere geurbelasting / overschrijdingen te reduceren of om significatie toenames van de geurbelasting boven gezondheidskundige advieswaarden (maar binnen de huidige normen) te voorkomen. Dit is wel mogelijk, bijvoorbeeld door omschakeling naar varkens- en pluimveehouderijen niet toe te staan in het omgevingsplan. Of door de gemeentelijke geurnormen aan te scherpen of de gemeentelijke toetswaarden bij nieuwe woningen of uitbreidingen van woningen aan te scherpen.

Het planalternatief is beoordeeld als 'licht negatief' (0/-) vanwege het feit dat een toename van de geuremissies en de geurbelasting voor omliggende woningen bij intensivering binnen de bouwvlakken, vooral bij varkens- pluimveebedrijven, binnen het ammoniakemissieplafond, mogelijk is.

6.7 Gezondheid (bevordering)

6.7.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Gezondheid

Ontwikkelingen in veehouderij, maar vooral de al lang lopende schaalvergroting en in het bijzonder de ontwikkeling in de richting van megastallen, hebben geleid tot discussies onder omwonenden over de gezondheidsrisico's van de intensieve veehouderij/niet-grondgebonden veehouderij door de verspreiding van zoönosen. Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren op mensen. Door de verschillende griepuitbraken, de Q-koorts uitbraken in het verleden, die samenhangen met het intensief houden

van melkgeiten, en de ontdekking van resistente MRSA-bacterie in de veehouderijketen enige jaren geleden, is deze discussie in een stroomversnelling gekomen.

De bedrijfsvoering van het merendeel van de veehouderijen is er in de huidige situatie nog niet op gericht om verspreiding van zoönosen te voorkomen. Ook bestaat er nog veel onduidelijkheid met betrekking tot de verspreidingsmechanismen en de kritische factoren die de kans op verspreiding succesvol kunnen beperken.

Onderzoek veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO)

In de zomer van 2016 bracht het RIVM een eerste onderzoek Veehouderij en gezondheid omwonenden uit (RIVM Rapport 2016-0058, 2016). Dit onderzoek had zich beperkt tot Noord-Brabant en Noord-Limburg. Om te weten te komen of er in andere regio's ook een verband te vinden is tussen gezondheid en veehouderij, is het onderzoek nu ook uitgevoerd in gebieden in de provincies Gelderland, Utrecht en Overijssel. Ook in deze regio's zien de onderzoekers het extra risico op longontsteking rond geitenhouderijen, in meerdere jaren achter elkaar en ook met verschillende manieren van onderzoek. Daarom gaan de onderzoekers ervan uit dat in het algemeen geldt dat mensen die rond geitenhouderijen wonen iets vaker longontsteking krijgen dan mensen die rond andere veehouderijen wonen en mensen die niet bij een veehouderij in de buurt wonen. Voor geitenhouderijen geldt daarom vanuit de provincie een rechtstreeks werkend (vooralsnog tijdelijk) verbod op nieuwvestiging en uitbreiding.

Gedurende de planperiode zal sprake zijn van een behoorlijke dynamiek in de agrarische sector. Veel van de kleinere bedrijven zullen stoppen. Dat betekent dat veel van de mogelijke bronnen van zoönosen zullen verdwijnen en de afstand tussen de bedrijven toe zal nemen. Daarnaast zal er op de groeiende bedrijven sprake zijn van een toenemende schaalgrote. In potentie is dat een risicofactor: hoe meer dieren er op een korte afstand bij elkaar zijn, des te groter het risico op een uitbraak. Bij het bouwen van nieuwe stallen is er echter ruimte voor proces-geïntegreerde maatregelen die de kans op verspreiding kunnen verkleinen. Het is dus de verwachting dat door de dynamiek in de sector het aantal bronnen af zal nemen, er weliswaar sprake zal zijn van een zekere schaalvergroting op de groeiende bedrijven, maar dat de moderne bedrijfsvoering er zoveel mogelijk op gericht is om het risico van uitbraken te voorkomen.

GGD advies

Het beoordelen van een wens tot bedrijfsuitbreiding kan niet goed op basis van een generieke set voorschriften plaatsvinden. Elke casus dient op basis van een eigen risicoanalyse te worden beoordeeld. De GGD (in Brabant) adviseert om daarbij rekening te houden met de onderstaande elementen.

- Een minimumafstand van 250 m aanhouden tussen een veehouderij en woningen; deze afstand is vooral belangrijk bij nieuwe woningen, wijken (of nieuwe bedrijven)
- Het is ongewenst dat bepaalde combinaties van diersoorten op één bedrijf voorkomen - Geen varkens en pluimvee op één bedrijf
 - Geen rundvee en kleine herkauwers zoals geiten en schapen samen
 - Geen geiten en schapen samen tenzij er een gescheiden bedrijfsvoering is
 - Rundvee en varkens kunnen wel samen, als er sprake is van een gescheiden bedrijfsvoering

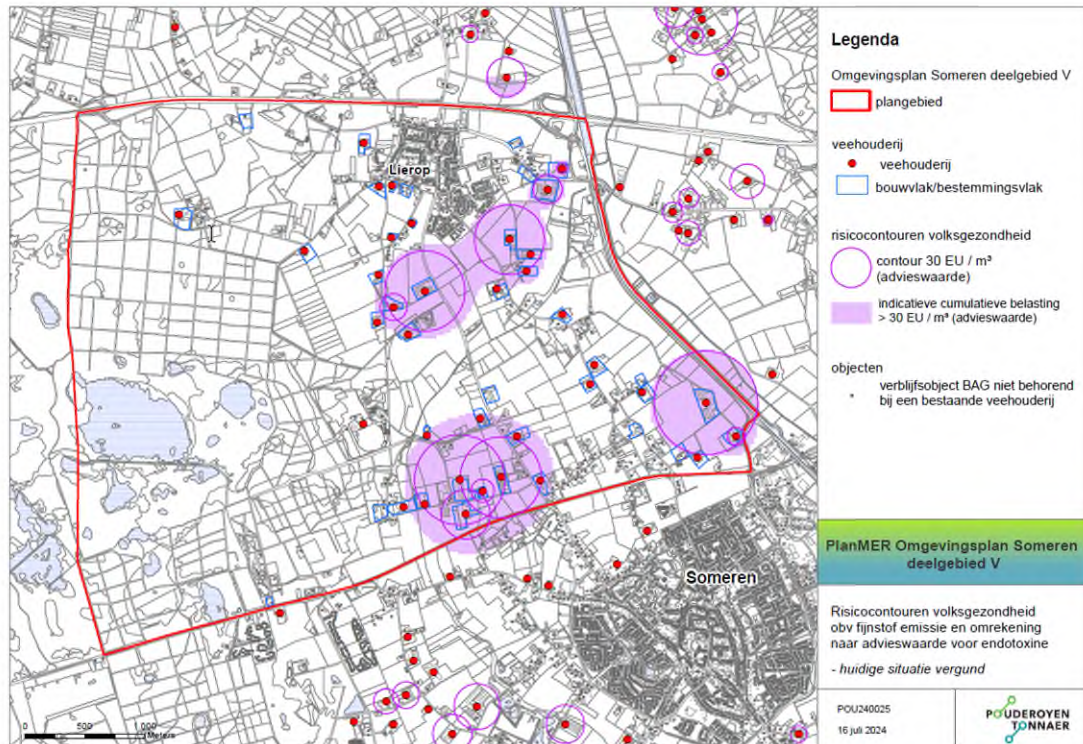
Endotoxine

De blootstelling aan stoffen uit de veehouderij kunnen leiden tot negatieve gezondheidseffecten. Volgens de Gezondheidsraad is endotoxine een goede indicator voor de blootstelling van omwonenden van veehouderijen aan stoffen uit stallen die een negatieve invloed hebben op de luchtwegen. Daarom is in de 'Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid' de blootstelling aan endotoxine en de advieswaarde van de Gezondheidsraad als insteek gekozen. Het endotoxine toetsingskader biedt de mogelijkheid om bij de vergunningverlening aan veehouderijen uit voorzorg bescherming te bieden aan omwonenden.

Het toetsingskader haakt in op de lopende ontwikkeling van het landelijke Endotoxine toetsingskader en maakt gebruik van de daaruit voortkomende onderzoeksresultaten. Op basis van de verkregen nieuwe kennis en wetenschappelijke inzichten is met het Endotoxine toetsingskader per locatie en voor iedere individuele varkens- of pluimveehouderij in Nederland te bepalen of de endotoxineblootstelling naar de omgeving te hoog zal zijn of niet. Te hoog betekent in deze dat de blootstelling hoger is dan de advieswaarde van 30 EU/m³ van de Gezondheidsraad.

Wanneer uit de toetsing van een vergunningsaanvraag dan wel milieumelding blijkt dat sprake is van een overschrijding van de advieswaarde, dan gaat de gemeente of provincie het gesprek (dialogoog) aan met de veehouder. Daarin wordt de problematiek en de ontstane situatie besproken. Vervolgens worden de mogelijkheden verkend om de aanvraag aan te passen tot standstil of emissiereductie is bereikt. Ook kan worden nagegaan of schriftelijk instemming met uitstel op de besluitvorming op de vergunningaanvraag mogelijk is. Afhankelijk van de uitkomst van de dialogoog besluit het bestuur van de gemeente of provincie hoe het verder moet met de vergunningsaanvraag. Het is aan het bestuur om de keuze te maken, elke keuze heeft juridische aspecten tot gevolg.

In onderstaande afbeelding is de indicatieve concentratie van endotoxinen t.g.v. de emissies van fijn stof uit stallen weergegeven. Rondom enkele pluimveehouderijen is er sprake van een overschrijding van de advieswaarde van 30 EU/m³ van de Gezondheidsraad

Figuur 6.22 Berekende indicatieve concentratie endotoxinen uit stallen (individueel en cumulatief), huidige vergunde situatie

Naast het traject van de vergunningen kan de 'Notitie handelingsperspectieven' ook in het kader van de ruimtelijke ordening worden toegepast. Voor uitbreidingen van pluimvee of varkenshouderijen geldt dezelfde handelwijze als voor de vergunningsaanvragen van dit type bedrijven. Bij woningbouwontwikkelingen kan ook de toetsing plaatsvinden aan de advieswaarde van de Gezondheidsraad voor endotoxine.

Uitgangspunt is dat de gemeenten en provincie, totdat er een landelijk toetsingskader beschikbaar komt, willen voorkomen dat nieuwe of grotere gezondheidsrisico's voor omwonenden ontstaan. Anders gezegd, gemeenten en provincie willen uit voorzorg voorkomen dat door lopende en nieuwe vergunningsaanvragen en milieumeldingen de endotoxine advieswaarde van de Gezondheidsraad wordt overschreden en daar waar deze al is overschreden er wordt voorkomen dat de overschrijding toeneemt. Dit betekent dat bij de vergunningverlening of bij milieumeldingen een standstil van de emissie fijnstof endotoxine gewenst is en bij voorkeur een reductie van de emissies wordt bereikt.

Zo lang er geen landelijk toetsingskader is voor endotoxine zitten er risico's aan elke keuze die gemaakt wordt. Dit betreffen zowel risico's voor de agrarische ondernemers als voor de bescherming van omwonenden. De risico's zijn zowel in financiële, maatschappelijke als juridische zin. Om die redenen is de doelstelling van het handelingsperspectief om op vrijwillige basis te handelen. Als met toepassing van de dialoog er uit vrijwilligheid niet minimaal een standstil wordt bereikt, zal de aanvraag aan het college van B&W worden voorgelegd voor de definitieve besluitvorming. Bij minimaal een standstil kan de aanvraag op basis van de mandaatregeling op ambtelijk niveau worden afgerond.

Op dit moment wordt al gehandeld conform het handelingsperspectief. De ODZOB adviseert de gemeente op basis van de aangevraagde vergunningen, toets aan de adviesgrenswaarde van de Gezondheidsraad en maakt inzichtelijk wat de gevolgen zijn van de vergunningsaanvraag. Met deze informatie voert de gemeente ambtelijk de dialoog met de agrarische ondernemer en verzoekt de gemeente om de aanvraag aan te passen zodat minimaal een standstil wordt gerealiseerd. De ondernemer krijgt daarna de gelegenheid om zich te beraden op de situatie, in de praktijk vraagt de gemeente namelijk om minder dieren aan te vragen of een andere staltechniek toe te passen.

Gezondheidsbevordering

Vanwege de Omgevingswet wordt nagedacht over hoe de inrichting van de leefomgeving kan bijdragen aan een gezonde(re) leefstijl. Een concreet voorbeeld hiervan is de werkgroep Ruimtelijke Ordening van GGD GHOR Nederland. Deze werkgroep heeft verschillende werksessies gehad samen met het RIVM en regionale GGD 's. De uitkomst van de werksessies is een set van kernwaarden die leidend kunnen zijn voor de inrichting van een gezonde leefomgeving. De gemeente Someren wil gezondheidsbevordering en de daarvoor benodigde inrichting van de leefomgeving een plek geven in de omgevingsvisie.

In de huidige situatie onderkent de gemeente Someren dat er met betrekking tot alcohol en drugs een probleem is in de gemeente. Er is, onder andere, binnen de ambitie notitie 'aanpak alcohol en drugs' beleid om dit aan te pakken. Dit vraagt echter om een cultuuromslag en is een proces met een lange adem. De GGD Brabant-Zuid-Oost heeft een afdeling Gezondheidsbevordering. Regelmatig onderzoekt deze afdeling de staat van de gezondheid in de regio. Daarnaast ondersteunen de regionale GGD-afdelingen gemeentes bij het vormen van beleid voor gezondheidsbevordering. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het delen van basis- en onderzoeksgegevens, het aansluiten bij lokale uitgangspunten rondom gezondheid en het gezamenlijk ontwikkelen van projecten met als doelstelling een gezonde leefstijl. De Brabantse Omgevings Scan (BrOS) is hier een goed voorbeeld van; data over de leefomgeving wordt hierin gekoppeld aan de gezondheidsbeleving van inwoners. De data is digitaal inzichtelijk in cijfers en op de kaart via: www.brabantscan.nl/bros. Vanuit de regionale GGD is er dus beleid met betrekking tot gezondheidsbevordering. Hoewel, dit meer relevant is voor stedelijke gebieden, is het goed een aantal punten met betrekking tot gezondheidsbevordering in het buitengebied te noemen.

De Herselse heide en bossen

De gemeente Someren schrijft in de Structuurvisie Someren 2028 dat gelet op het gezondheidsbelang goede sportvoorzieningen een basisvoorwaarde zijn. Mochten er zich in de periode tot aan 2028 wijzigingen voltrekken met een ruimtelijke component dan is het ruimtelijk belang ondergeschikt aan het sportbelang. De gemeente noemt de Herselse Bossen als bijzonder sportterrein waar een positieve planologische bestemming wenselijk is.

In de structuurvisie Someren 2028 wordt de voormalige stortplaats de Herselse heide genoemd als locatie waar in aanvulling op bestaande mountainbike routes in de Somerse bossen een mountainbike en of BMX parcours kan worden aangelegd. Door een grondophoging vanwege de doelstelling om natuur- en boswaarden te versterken, komt dit mooi samen met het voornemen de mountainbike routes uit te breiden.

Beleidsnota niet agrarische functies in het buitengebied

De beleidsnota voor niet agrarische functies in het buitengebied is hier een koppelkans. In de beleidsnota wordt de problematiek rondom voormalige agrarische bedrijfsgebouwen (VAB's) verbonden met de vraag welke functies wenselijk worden geacht in het buitengebied. Het doel is "een aantrekkelijk, groen en landelijk buitengebied dat in combinatie met een vitale dorpskern ervoor zorgt dat aan iedere inwoner en bezoeker een prettige fysieke en sociale leefomgeving wordt geboden. Hierbij is er een duidelijke scheiding tussen het stedelijk gebied en het buitengebied en wordt gestreefd naar zo min mogelijk leegstand van VAB's. Duurzaamheid is hierbij het kernwoord." Duurzaamheid in brede zin behelst: people, planet & profit. Een prettige fysieke en sociale leefomgeving voor alle inwoners kan ook betekenen dat de gelegenheid wordt geboden in of nabij vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen om te bewegen of waar een gezonde levensstijl wordt gestimuleerd vanuit regionale of lokale beleidsprogramma's.

6.7.2 Effecten

Endotoxinen

De kaart met de concentratie endotoxinen en de emissies van fijn stof uit stallen, laat zien dat er bij omschakeling naar pluimveebedrijven (mogelijk in het worstcase alternatief) en bij intensivering op bouwvlakken van bestaande pluimveebedrijven (worstcase- en planalternatief) een toename van de fijn stof- en endotoxinen concentratie mogelijk is.

Het worstcase-alternatief is 'negatief' (-) beoordeeld vanwege de mogelijkheid voor toename van de concentratie endotoxinen: geen toets aan toename t.o.v. feitelijke ammoniakemissie en daarom milieuruimte voor extra fijn stof emissies. Omschakeling naar pluimveehouderijen (die veel meer fijn stof emissie kennen als melkrundvee- en varkensbedrijven) is mogelijk en het benutten van die mogelijkheden is uitgangspunt van het worstcase-alternatief.

Het planalternatief is beoordeeld als 'licht negatief' (0/-) vanwege het feit dat een toename van de fijn stof emissies bij intensivering binnen de bouwvlakken, vooral bij pluimveebedrijven, binnen het ammoniakemissieplafond, mogelijk is. Omdat de stikstofregeling een toename van de ammoniakemissie ten opzichte van de feitelijke situatie niet mogelijk maakt, is het planalternatief

minder negatief beoordeeld dan het worstcase-alternatief. De mogelijke toename van de fijn stof emissie is in het planalternatief minder groot en minder waarschijnlijk, maar is wel mogelijk.

Gezondheidsbevordering

Hoewel gezondheidsbevordering slechts in beperkte mate een relevant beleidsthema is voor het buitengebied zijn er mogelijkheden om een gezonde levensstijl te stimuleren. Het versterken van het recreatieve netwerk van fiets- en wandelpaden kan gebruikt worden voor beweging niet alleen van recreanten maar juist ook van inwoners. Het verbinden van een opgave voor natuur en het realiseren van mountainbikeroutes is een mooi voorbeeld van het uitbreiden van het netwerk van fietspaden en daarmee van gezondheidsbevordering. Wellicht zijn (VAB's) plekken waar in of nabij bewoners de mogelijkheid wordt geboden te bewegen of waar een gezonde(re) levenswijze wordt gepromoot vanuit gemeentelijke of regionale beleidsprogramma's. Er is echter geen direct effect van het plan op het thema gezondheidsbevordering want als men de volledige ambitie wil bereiken dan is alleen het aanleggen van fietspaden niet voldoende. Het effect van het plan wordt beoordeeld als neutraal (0).

6.8 Klimaat en duurzaamheid

6.8.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

Klimaat

Het is onzeker hoe het toekomstige klimaat er precies uit ziet. Op basis van de wereldwijde temperatuurstijging heeft het KNMI vier klimaatscenario's ontwikkeld voor Nederland. In de hoge uitstootscenario's (aangeduid met hoofdletter 'H') neemt de uitstoot sterk toe tot 2080 en daarna vlakkt deze af. De mondiale opwarming rond 2100 is dan 4,9°C¹ voor de beste schatting van klimaatgevoeligheid. In het lage uitstootscenario (aangeduid met hoofdletter 'L') verminderd de uitstoot snel en worden broeikasgassen verwijderd uit de atmosfeer. De mondiale opwarming rond 2100 is dan 1,7°C. Verdere opwarming betekent hoe dan ook dat de Nederlandse zomers droger en de winters natter worden. Dit is verwerkt in twee uitkomsten. De eerste is een 'nat' scenario (aangeduid met de letter 'n') waarin de winters sterk vernatten en de zomers licht verdrogen. De tweede een 'droog' scenario (aangeduid met de letter 'd') waarin de winters licht vernatten en de zomers sterk verdrogen. Samen geven de scenario's de hoekpunten weer waarbinnen klimaatverandering waarschijnlijk zal plaatsvinden. Figuur 6.23 geeft deze scenario's grafisch weer.

KNMI, 2023

Figuur 6.23 – KNMI klimaatscenario's 2023 (Bron: KNMI'23 klimaatscenario's)

Gemeentelijk klimaatbeleid: Onweerstaanbaar Someren

De gemeente Someren heeft samen met de waterschappen Aa & Maas en De Dommel de handen ineengeslagen om Someren klimaatbestendiger en daarmee 'onweerstaanbaar' te maken. Hiervoor is het programma Onweerstaanbaar Someren in het leven geroepen. Gezamenlijk zoeken inwoners, agrariërs en andere partijen naar oplossingen voor klimaatknelpunten in het landschap. Hiervoor is de eerste stap gezet met de Klimaatagenda 2030. Hierin staat een heldere ambitie en aanpak voor een klimaatbestendiger Someren. Met klimaatagenda 2030 slaan de gemeente, de Waterschappen Aa en Maas en de Dommel, ZLTO Someren, IVN, WOCOM, Bosgroep Zuid en Staatsbosbeheer, de provincie Noord-Brabant en de Rabobank de handen ineen om Someren weerbaar te maken tegen droogte, hevige regenval en hittestress. Het klimaat verandert en dit vraagt om het stellen van eisen aan de openbare ruimte.

De doelen die zijn opgenomen in de klimaatagenda 2030 zijn overzichtelijk samengevat in het factsheet 'Onweerstaanbaar Someren'. In 2030:

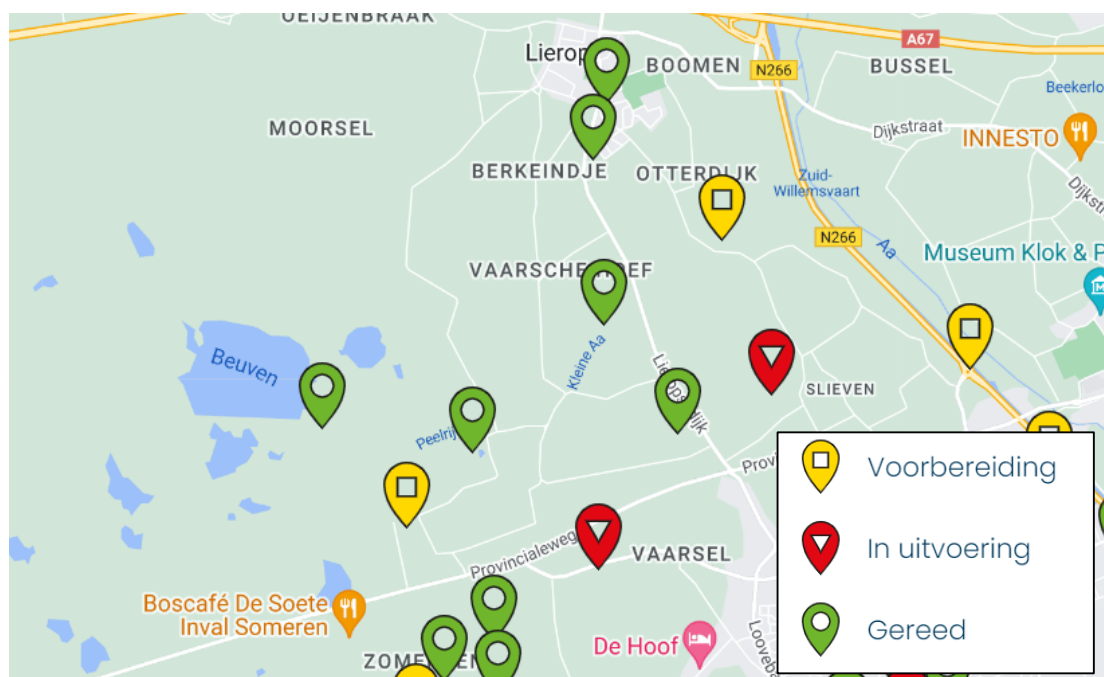
- Hebben we samen onze leefomgeving klimaatbestendiger gemaakt
- Klimaatbestendig bouwen/inrichten is de standaard
- Weten we op detailniveau hitte/droogte/water risico's

- Zijn er richtlijnen en beleidsregels voor klimaatadaptatie
- Hebben we alle mogelijkheden (binnen kaders) benut
- Zijn de projecten uit het uitvoeringsprogramma uitgevoerd
- Zijn we aangesloten bij regionale en landelijke agenda's

Het klimaatprogramma werkt op basis van de principes 'samen', 'adaptatie', 'water' en de agendapunten 'risicodialogen', 'waterkwaliteit', 'hitte' en '(burger)initiatief'.

Gemeentelijk klimaatbeleid: Onweerstaanbaar Someren deelgebied 5

Als onderdeel van de gemeentelijke projectenbundel 'Onweerstaanbaar Someren' vinden er in deelgebied 5 verschillende projecten plaats. Figuur 6.24 geeft een overzicht van deze projecten.

Figuur 6.24 – Projecten onweerstaanbaar Someren deelgebied 5 (Bron: onweerstaanbaarsomeren.nl)

Hittestress (meer tropische dagen/nachten)

Het aantal warme in Nederland neemt de komende jaren verder toe. Bij temperaturen boven 25 °C kan dit gevolgen hebben voor de gezondheid van kwetsbare groepen zoals ouderen en jonge kinderen. Als de temperatuur in de buurt van 30 °C komt, lopen ook andere groepen risico op gezondheidsklachten wanneer zij zich intensief inspannen of langere tijd onbeschermd in de zon bevinden.⁶ De kwetsbaarheid van de gemeente Someren voor het aspect hitte is in navolging van de klimaatstresstest van Arcadis bekeken aan de hand van het aantal tropische nachten en hittestress door warme nachten.

⁶ Klimaatstresstest gemeente Someren 083940075 A - Datum: 26 oktober 2020 (Veldmaat & van der Aa, 2020)

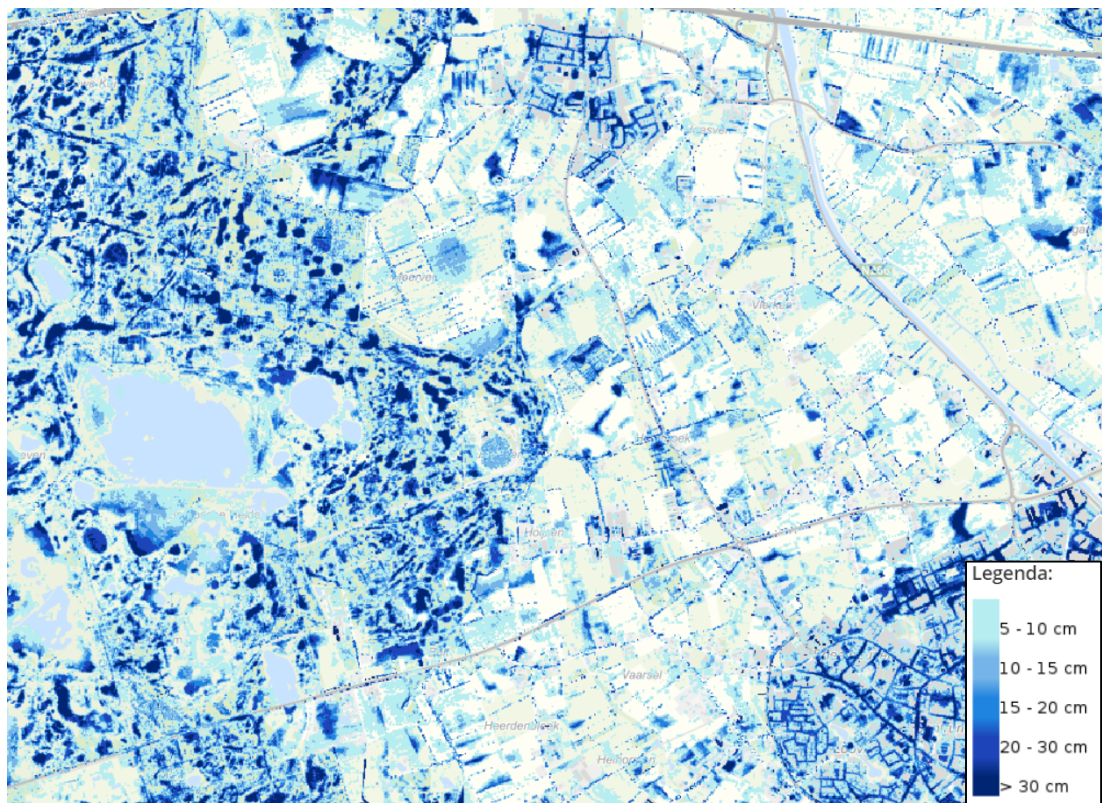
Afgaande op de KNMI-klimaatsscenario's kan het aantal zomerse dagen in 2050 zijn verdubbeld. Het aantal tropische dagen neemt mogelijk nog sterker toe. De jaarextremen zullen ook sterk toenemen: de temperatuur op de heetste dag van het jaar zal in 2050 1,3 tot 3,7 graden hoger liggen dan nu het geval is. Het aantal tropische nachten per jaar ligt momenteel rond enkele dagen per jaar voor de kernen van gemeente Someren. In 2050 zal dit in het meest extreme geval zijn gestegen tot meer dan 2 weken per jaar. De ruimtelijke kenmerken van bebouwde gebieden (veel verharding, weinig groen) dragen hier in grote mate aan bij.

Hittestress voor vee

Gezien de voornaamste functie van veehouderijen binnen het plangebied 5, komt hittestress voor vee hier kort aan de orde. Hittestress bij runderen kan leiden tot minder voedselopname waardoor het gewicht afneemt en de productie van zuivel of vlees afneemt terwijl de kans op longproblemen toeneemt. Hittestress is ook van invloed op het geboortegewicht van jongvee en de vruchtbaarheid van koeien. Een hoge luchtvochtigheid én hitte zorgt daarnaast voor een grotere kans op schimmelvorming op gras. De effecten van hittestress gelden ook voor varkenshouderijen. Zeker, omdat deze voornamelijk binnen in stallen leven. Daarbij zorgt een hoge luchtvochtigheid voor een grotere kans op virusoverdracht bij varkens. Bovendien neemt de ammoniakemissie onder invloed van hitte verder toe. Concluderend leidt dit tot hogere kosten voor de boeren. Met name voor de intensieve veeteelt is dit een negatief effect.

Wateroverlast

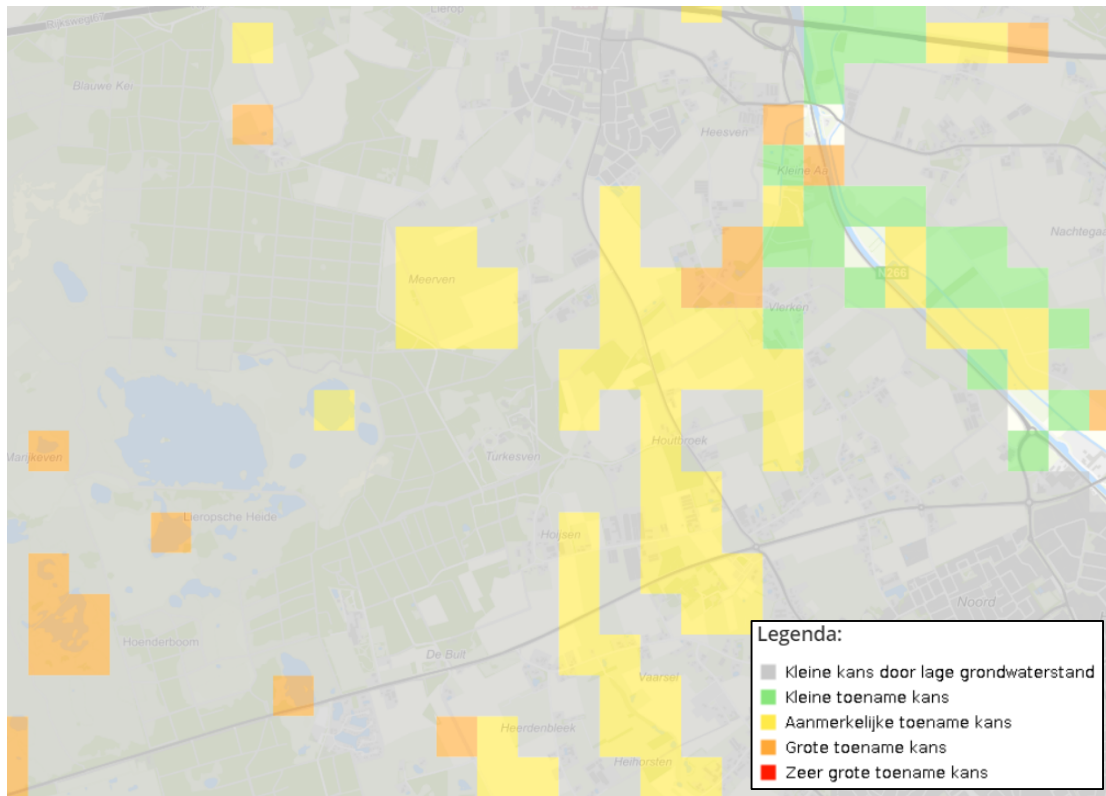
Door klimaatverandering veranderen neerslagpatronen. Als gevolg hiervan zullen er vaker overstromingen plaatsvinden door hevige regenbuien. In verstedelijkte gebieden staan straten vaker blank en dit zorgt voor de nodige overlast. Het klimaataspect wateroverlast is bekeken aan de hand van de klimaateffectenatlas en de klimaatstresstest van de gemeente. Wateroverlast is uitgesplitst naar wateroverlast door extreme neerslag en grondwateroverlast. Figuur 6.25 geeft aan op welke plaatsen in het plangebied water zich kan ophopen als gevolg van extreme neerslag (1:1000 jaar). Met name in de stadkernen en in het westen van het gebied zal er een hoge waterdiepte ontstaan bij extreme neerslag.

Figuur 6.25– Wateroverlastkaart deelgebied 5 Someren. Waterdiepte bij een hevige bui (140mm/uur) (Bron: Klimateffectatlas).

Grondwateroverlast

In de KNMI '23 klimaatscenario's neemt de neerslag in de winter toe, terwijl de verdamping ongeveer gelijk blijft. Een gevolg daarvan is dat de aanvulling van het grondwater in de winter toeneemt, de grondwaterstand stijgt en kwel (uittredend grondwater) toeneemt. Hiermee stijgt de kans op overlast. Figuur 6.26 laat de kans op toename van grondwateroverlast in 2050 zien. Voor het grootste oppervlakte geldt een kleine kans op grondwateroverlast. Verder varieert de kans tussen een kleine toename en een grote toename.

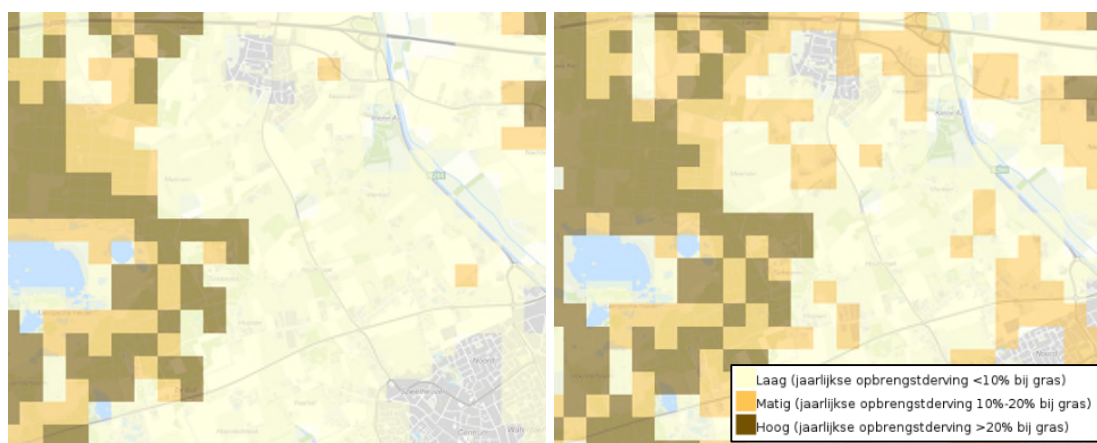

Figuur 6.26 – Ontwikkeling kans grondwateroverlast voor 2050 bij hoog scenario (Bron: klimaateffectatlas)

Droogtestress

Naast nattere perioden en heviger buien neemt de kans op drogere perioden toe. Dit betekent dat het neerslagtekort in het groeiseizoen toeneemt en de grondwaterstanden in de zomer verder uit kunnen zakken. Dit kan vervolgens leiden tot het verdrogen van vegetatie. In de zomer kan de bodem zo ver uitdrogen, dat planten niet meer optimaal kunnen verdampen. Ze ondervinden dan droogtestress. Droogtestress komt met name voor op bodems met een diepe grondwaterstand beneden het maaiveld. In de landbouw leidt droogtestress tot een afname van de gewasopbrengst. Gewassen die slecht tegen droogte kunnen zijn bijvoorbeeld groenten, aardappelen en bieten.

Volgens de klimaateffectatlas is matige en hoge risico op droogtestress in de huidige situatie vooral aanwezig in het westen van deelgebied 5. Voor het 2050 spreiden de matige en hoge risico's zich verder naar het oosten uit over het plangebied. Figuur 6.27 geeft het risico op droogtestress weer in de huidige situatie en voor 2050.

Figuur 6.27 – Risico droogtestress deelgebied 5 voor huidige situatie (links) en 2050 (rechts) (Bron: Klimaateffectatlas)

Voor de meeste droogtegevoelige gebieden geldt dat klimaatverandering tussen de 1 en 2,5 % potentieel extra gewasgeving leidt. Slechts zeer lokaal loopt dit percentage op tot meer dan 5 %. De ondergrond op de droogtegevoelige locaties bestaan veelal uit zwak lemige en leemarme (podzol- en stuifzand-) gronden in combinatie met een lage grondwaterstand. Op locaties waar deze bodemsoort voorkomt maar geen toename aan potentiële gewasgeving optreedt ligt het rekenkundig gemiddelde van de drie laagste grondwaterstanden over een bepaalde periode [gemiddeld laagste grondwaterstand: GLG] dat er nog voldoende capillaire nalevering mogelijk is om een toename aan droogteschade te voorkomen. Dat betekent dat de bodem nog voldoende vocht kan opnemen om de droogte te voorkomen.

6.8.2 Effecten en klimaatrobustheid

Hierna wordt het plan getoetst op de criteria van: de bijdrage aan de gemeentelijke klimaatambities en de klimaatrobustheid. De gemeentelijke klimaatambities zijn vervat in de Klimaatagenda 2030. De doelen die hierin zijn opgenomen zijn: het klimaatbestendiger maken van de leefomgeving, klimaatbestendig bouwen en inrichten moet de standaard zijn, het op detailniveau beschikken over informatie met betrekking tot hitte, droogte en water risico's, het benutten van de mogelijkheden voor klimaatadaptatie, het uitvoeren van projecten binnen de uitvoeringsprogramma's en aansluiten bij regionale en landelijke klimaatagenda's. Het is een kwalitatieve beoordeling op basis van beleidsinformatie van de gemeente Someren op het gebied van klimaat.

Bijdrage van het plan aan de klimaatrobustheid

Ruimtelijke ontwikkelingen hebben invloed op de klimaatrobustheid. Hieronder is per effect een korte beschouwing opgenomen van de effecten van het plan. Daarna is een conclusie opgenomen over de bijdrage van het plan aan de klimaatbestendigheid van het gebied. Bij de beschrijvingen is gebruik gemaakt van de Klimaatstresstest voor gemeente Someren.

Hittestress

Bebouwing vergroot hittestress en groen en water verminderen de hittestress. Het plan maakt verdere verdichting van bestaande bouwvlakken mogelijk en draagt daardoor bij aan hittestress. Echter, dit effect is in het buitengebied vrijwel te verwaarlozen. Er wordt geen effect verwacht, de beoordeling is neutraal (0).

Droogtestress

Naast nattere perioden en heviger buiten wordt er ook droogte verwacht. De kans op drogere zomers neemt toe. Dit betekent dat het neerslagtekort in het groeiseizoen toeneemt, de grondwaterstanden in de zomer verder uit kunnen zakken en dit kan leiden tot het verdrogen van vegetatie. Het plan maakt verdere verdichting van agrarische bouwvlakken mogelijk. De grondwaterstanden in de zomer kunnen verder uitzakken wanneer hemelwater niet ten goede komt aan grondwateraanvulling. Dit kan verder doorwerken in verdroging van vegetatie zoals op grasland. Dit is een licht negatief effect (-).

Wateroverlast - oppervlaktewater

Eén van de gevolgen van klimaatverandering is dat hevige regenbuien vaker voor zullen komen én intenser worden. Volgens het KNMI neemt tot 2050 de intensiteit van hevige regenbuien met 12 tot 25% toe. In de huidige situatie zijn er enkele watergangen die overstromen en waar sprake is van plaatselijke inundatie. Met het plan zijn uitbreidingen binnen bouwvlak mogelijk die eventueel leiden tot extra verharding. Door de eisen voor waterberging zouden deze niet tot extra wateroverlast mogen leiden. Wel is het zo dat als er een gebied ontwikkeld wordt, er minder mogelijkheden over blijven om huidige problemen met wateroverlast op te lossen. De problemen treden vooral op in bebouwd gebied. de beoordeling is neutraal (0).

Klimaatrobustheid

Door uitbreiding van bebouwing veehouderijen binnen de bestaande bouwvlakken zal het plangebied over het geheel gezien meer gaan verdichten. Door meer verharding/bebouwing neemt de kans, hoewel klein in het buitengebied, op hittestress toe. Tegelijkertijd neemt de kans op overstroming toe, omdat het water bij verharding niet opgevangen kan worden of niet in de bodem infiltreert. In het omgevingsplan zijn geen specifieke maatregelen opgenomen om de gevolgen van hittestress tegen te gaan. Bijvoorbeeld door meer groen of water op te nemen in het plan of verplichtingen op te nemen voor nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot schaduwwerking, kleur daken, et cetera. Met betrekking tot wateroverlast zijn geen aanvullende maatregelen, zoals toepassen waterdoorlatende verharding, benoemd in het omgevingsplan. Onder de naam van 'Onweerstaanbaar Someren' is in plangebied deel 5 wel in een project gewerkt aan het tegengaan van droogte, hittestress en wateroverlast. Daarom is gekozen het effect op dit aspect als neutraal te benoemen (0).

Doelbereik gemeentelijke klimaatambities

Een positieve ontwikkeling op het gebied van klimaatadaptatie is de projectenbundel van Onweerstaanbaar Someren. Ook de gemeentelijke Klimaatagenda 2030 is beleid gericht op het waarmaken van ambities met betrekking tot klimaat(adaptatie). In het plan zijn verder geen randvoorwaarden en uitgangspunten opgenomen met betrekking tot klimaatadaptatie en het klimaat robuuster inrichten van de leefomgeving. Het omgevingsplan voor deelgebied 5 van het buitengebied draagt niet bij aan de gemeentelijke klimaatambities. Hierna zijn een aantal mitigerende maatregelen opgenomen die kunnen bijdragen aan het realiseren van de klimaatambities van de gemeente.

Mitigerende maatregelen

Met betrekking tot wateroverlast kan gedacht worden aan de berging van hemelwater in de openbare ruimte, het toepassen van waterdoorlatende verharding, aanleg van extra groenstroken inclusief wadi's, waterberging op daken van bedrijfsgebouwen en kassen, dimensionering van het watersysteem en riolering op een bui van minstens 60 mm, bij voorkeur meer. Met betrekking tot hitte zijn er de volgende mogelijkheden voor mitigatie en optimalisatie:

- Zorgen voor schaduw. Dit werkt het beste door het plaatsen van bomen
- Laat de straten oost-west lopen, zodat er altijd aan 1 kant schaduw is voor fietsers of voetgangers
- Zorgen voor schaduw bij laden en lossen. Dit kan door een afdak, door een slimme inrichting van de gebouwen in de ruimte. Ook is het slim om de laden en lossen plekken zo te situeren dat zij rond het middaguur in de schaduw vallen, zodat de hittestress voor werknemers beperkt blijft
- Aanleg van zonnepanelen. Dit heeft een koelende werking voor de gebouwen
- Aanleg van witte daken (in plaats van zwart bitumen). Dit is een simpele en kostenefficiënte maatregel, waardoor er minder koeling/airconditioning nodig is en het binnenklimaat prettiger is
- Aanleg van groene daken. Dit is ook een kosten efficiënte maatregel, die de natuur in de omgeving ten goede komt. Ook mogelijk om voor de werknemers een groen dak als lunchplek ter beschikking te stellen

- Rode of witte bestrating, in plaats van asfalt. Dit vermindert de warmte-uitstraling aanzienlijk. Daarnaast geldt in het algemeen dat ontwikkelingen kansen bieden om zaken aan te pakken. Het kan dan gaan om hoe nieuwe bebouwing wordt aangelegd en ingepast, of bestaande situaties kunnen aangepast worden. Denk bijvoorbeeld aan het aanplanten van meer groen om hittestress te beperken wanneer een weg wordt aangepakt. Dit is alleen niet als hard uitgangspunt opgenomen in het plan, maar biedt zeker mogelijkheden.

6.9 Energie

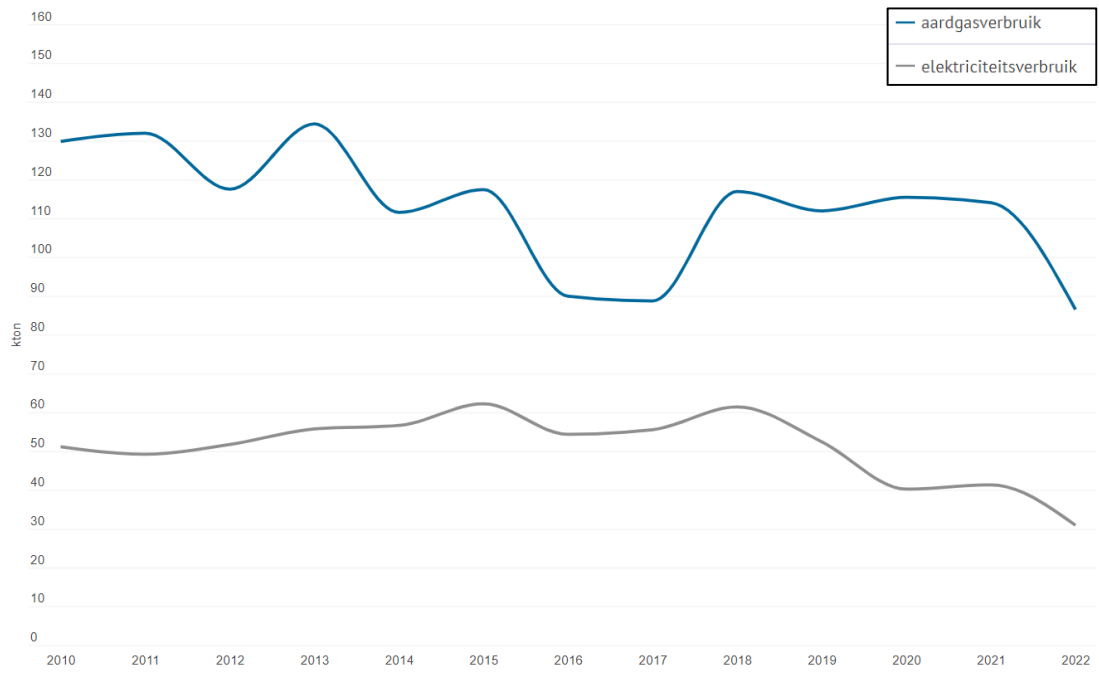
Het thema energie moet men bekijken van de productie van energie tot aan de gebruiker ervan. In toenemende mate is de ambitie op vrijwel alle bestuurlijke schaalniveaus om over te stappen naar meer hernieuwbare vormen van energieopwekking. Energie speelt in toenemende mate een onmisbare rol voor het functioneren van de maatschappij. Op basis van de door de gemeente geformuleerde energieambities toetst deze paragraaf of deze binnen het plangebied gerealiseerd worden. Daarbij kijken we naar energieverbruik en energieopwekking. Deze paragraaf geeft inzicht in hoeveel het energieverbruik en de CO₂-emissie in de huidige situatie is en met welke maatregelen het plan bijdraagt aan het halen van gemeentelijke en provinciale ambities. Deze beoordeling vindt kwalitatief plaats op basis van het ambitiedocument Someren Natuurlijk Duurzaam en het beleidsproject Onweerstaanbaar Someren.

6.9.1 Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

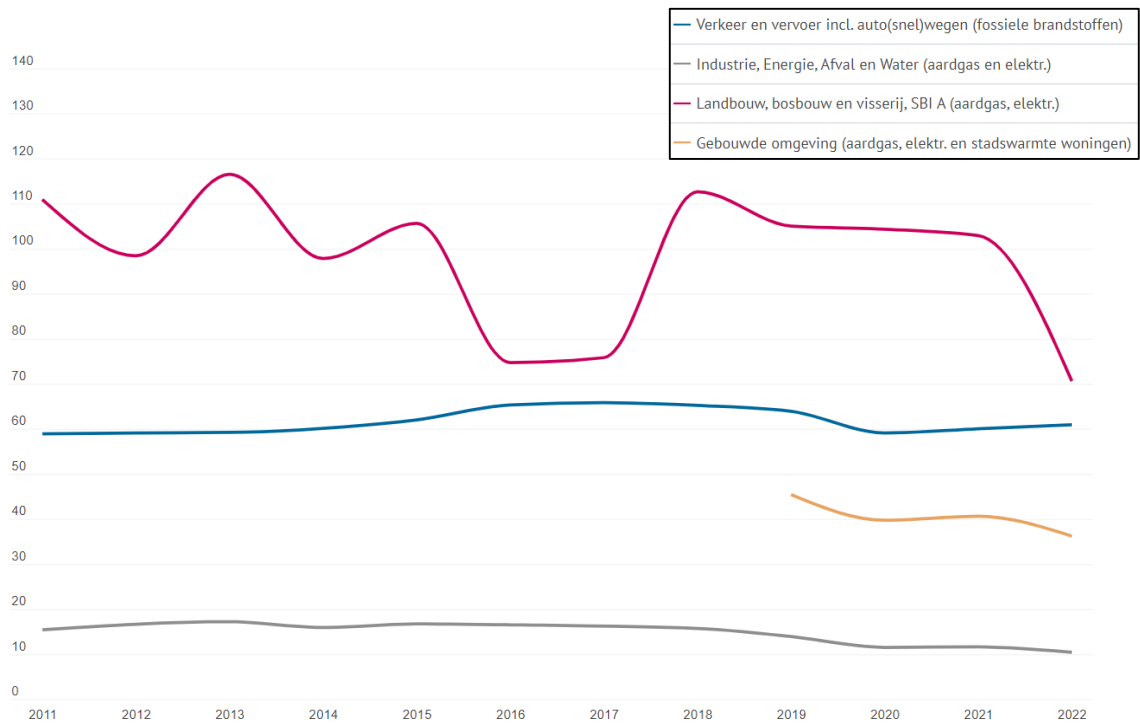
Deze paragraaf bespreekt de huidige situatie en autonome ontwikkeling met betrekking tot duurzame energie in de gemeente Someren. Deze paragraaf is als volgt opgebouwd. Allereerst komt het energiegebruik in de gehele gemeente Someren aan bod. Ten tweede komen de gemiddelde gas- en elektriciteitslevering per bedrijf in het deelgebied 5 van het buitengebied aan bod. Ten derde kijken we naar de energieopwekking van hernieuwbare energie in de gehele gemeente Someren. Ten vierde volgt een beschrijving van de beleidsambities van de gemeente Someren op het gebied van duurzame energie. Ten vijfde komen de effectbeschouwing van energiegebruik en energieopwekking en ambities voor duurzame energie aan bod. Ten slotte volgen aanvullende maatregelen voor een verbetering van mogelijkheden voor duurzame energie.

Energiegebruik gehele gemeente Someren

Op basis van bronmateriaal uit de digitale klimaatmonitor is gekeken naar het aspect Emissiefactor elektriciteit kg/kWh en de Emissiefactor aardgas kg/m³ voor de gemeente Someren als geheel. De emissiefactor elektriciteit is voor Someren 0,29kg/kWh in 2020 en de emissiefactor aardgas is voor Someren 1,785 kg/m³ in 2021. In figuur 6.28 en figuur 6.29 is de CO₂-uitstoot in tonnen in de gehele gemeente Someren zichtbaar ten gevolge van gas en elektriciteitsgebruik. Energieopwekking over de afgelopen tien jaar. Daarnaast is de CO₂-uitstoot in tonnen uitgesplitst naar verschillende sectoren gezien over de afgelopen 13 à 14 jaar.

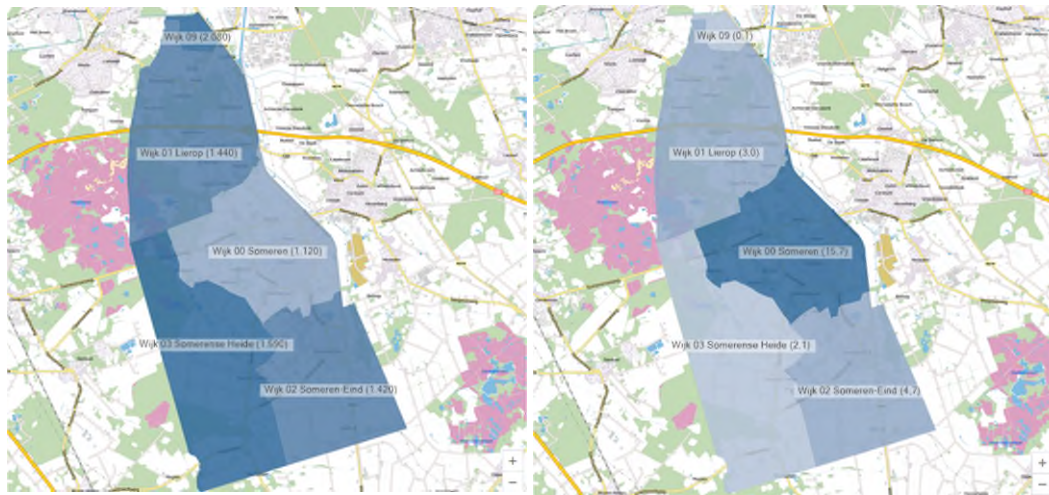
Figuur 6.28 - CO₂-uitstoot t.g.v. aardgas- en elektriciteitsverbruik in Someren over periode 2010 - 2022 (Bron: klimaatmonitor)

Figuur 6.29 - CO₂-uitstoot over de verschillende sectoren in Someren over de periode 2011 – 2022 (Bron: Klimaatmonitor)

Energiegebruik Someren deelgebied 5 Buitengebied

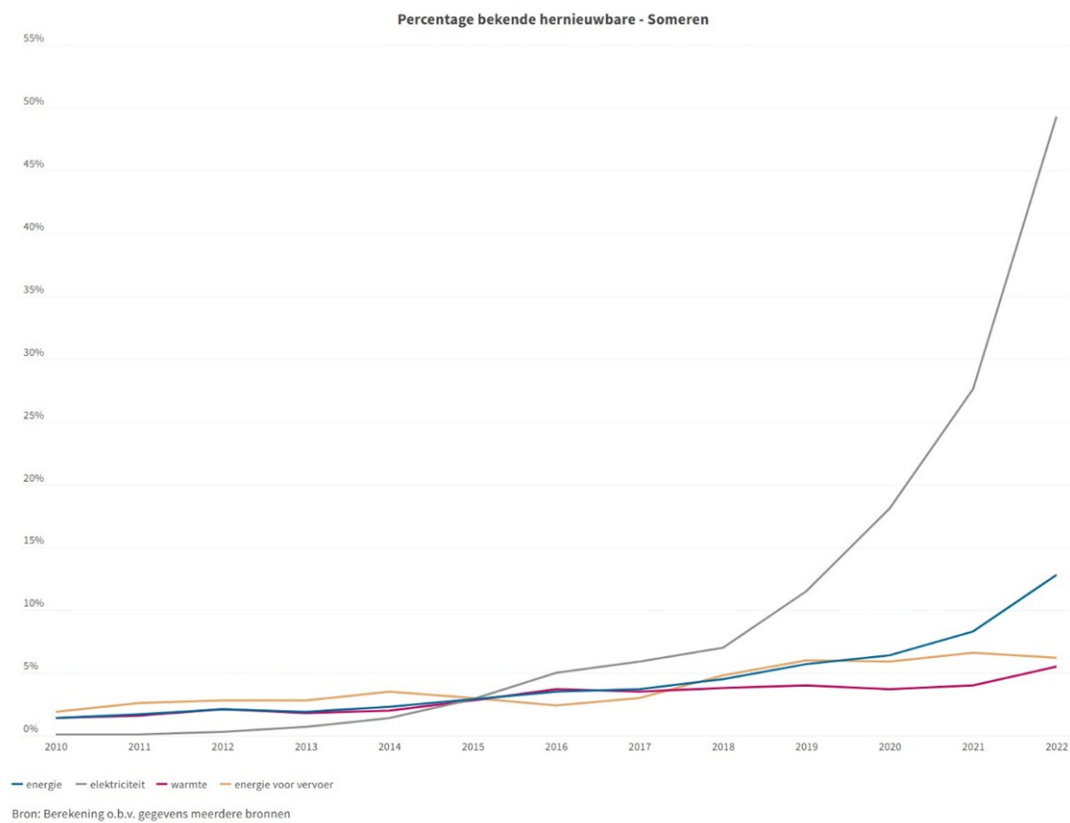
Voor het specifieke deelgebied 5 is in onderstaande figuur 6.30 weergegeven wat het gemiddelde aardgasverbruik van alle woningen (m³) en het elektriciteitsgebruik van woningen (miljoen kWh) is in 2022 in verschillende delen van Someren. De verschillende wijken zijn tegen elkaar afgezet waardoor een schaal van 'veel lager' tot 'veel hoger ontstaat'. Het aardgasverbruik van woningen in deelgebied 5 is veel hoger en het elektriciteitsgebruik is gemiddeld.

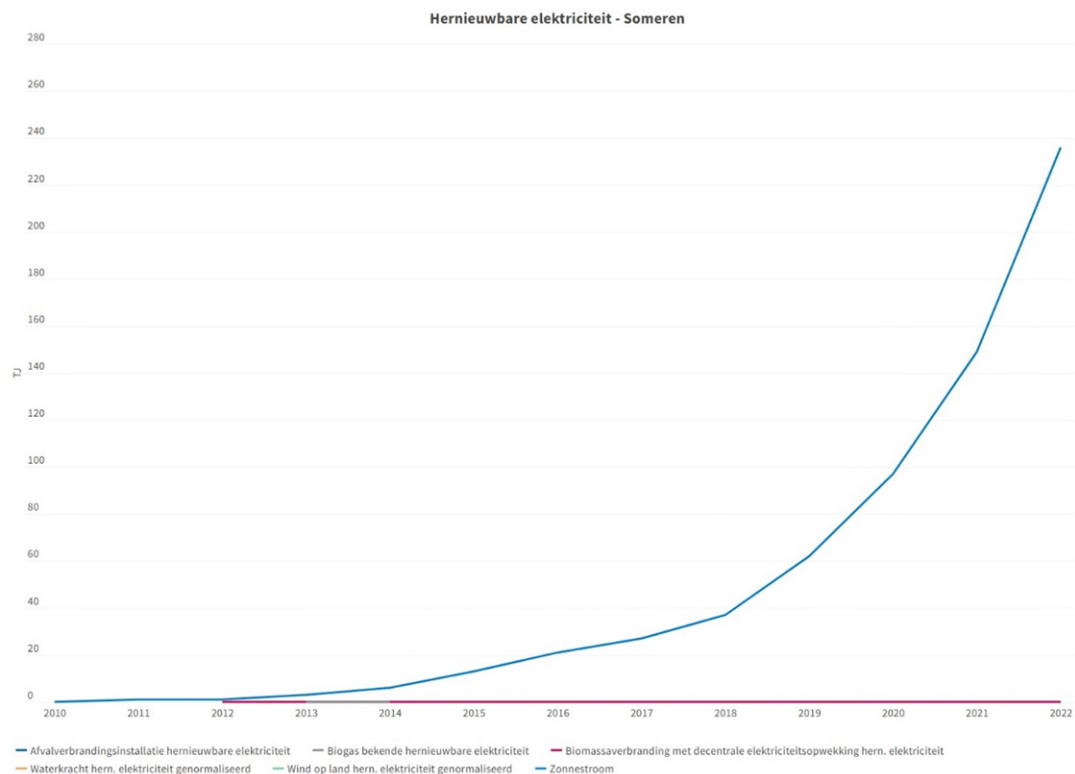
Figuur 6.30 – Gemiddeld aardgasverbruik (links) en Elektriciteitsverbruik woningen (rechts) 2022 in verschillende wijken van Someren (Bron: klimaatmonitor)

Energie opwekking

Op basis van gegevens van de klimaatmonitor is gekeken naar het aandeel hernieuwbare energie en het aandeel bekende hernieuwbare elektriciteit in de gehele gemeente Someren over ongeveer de periode 2010-2022. In figuur 6.31 en figuur 6.32 is dit verder uitgesplitst. Opvallend is dat zonnestroom vanaf 2014 sterk is toegenomen.

Figuur 6.31 - Hernieuwbare energie uitgesplitst naar vervoer, warmte en elektriciteit in Someren over de periode 2011 – 2022 (Bron: Klimaatmonitor)

Figuur 6.32 - *Hernieuwbare elektriciteit in TJ uit verschillende bronnen in Someren over de periode 2010-2022*
(Bron: klimaatmonitor)

Beleidsambities energie

In deze paragraaf wordt beschreven welke maatregelen bijdragen aan energieambities van gemeente en provincie. In 2016 heeft de gemeenteraad van Someren uitgesproken dat de gemeente in 2050 een energie neutrale gemeente wil zijn. Destijds is het programma Someren Natuurlijk Duurzaam (c2c) opgestart. Gemeente Someren definieert energietransitie als; de reductie op CO₂ uitstoot, het beperken van de opwarming van de aarde en het beheersen van de gevolgen van de opwarming. De thema's energietransitie en klimaatadaptatie zijn opgenomen in het document en project Onweerstaanbaar Someren.

RES MRE

De gemeente Someren heeft samen met 20 andere gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven stevige ambities om als regio als eerste in Nederland energieneutraal te zijn. De Regionale Energie Strategie Metropoolregio Eindhoven (RES MRE 1.0) is eind 2021 vastgesteld. In de RES MRE 1.0 is langs alle snelwegen duurzame opwekking met wind en zon opgenomen, voor zover er geen belemmeringen zijn, zoals gevoelige objecten (woningen) en Natura 2000 gebieden. In gemeente Someren gaat het specifiek om windturbines parallel aan de noord en zuidzijde van de A67, ten westen van Lierop. Daarvoor moet wel de belemmering van

windturbines die boven natuurgebieden draaien (Natura 200 of Natuurnetwerk Brabant worden opgeheven.

Someren neemt met de gemeenten Heeze-Leende (initiator) en Geldrop-Mierlo deel aan de ontwikkeling van de Energiecorridor A67. Daarvoor is een subsidie binnen gehaald voor het versterken van de ecologie langs de snelweg in combinatie met het opwekken en transporteren van energie. Denk daarbij aan een ecologische zone van zo'n 200-250 aan beide zijden van de snelweg die herinricht worden, ter plaatse van de natuurgebieden die grenzen aan de snelweg, dan wel doorsneden worden door de snelweg.

Duurzame energie

Someren heeft zichzelf ten doel gesteld om jaarlijks 2 % minder CO₂ uit te gaan stoten en in 2050 energieneutraal te zijn. Daarbij is uitgesproken dat alle haalbare en beschikbare vormen van duurzame energie, naast verbeteringen in de toekomst, noodzakelijk zijn om deze doelstelling te realiseren. Om deze doelstelling haalbaar te maken dienen alle partijen, zowel inwoners, bedrijven als overheden mee te werken aan het realiseren van energiebesparing (d.m.v. fysieke aanpassingen en gedragsverandering) en het duurzaam opwekken van de resterende energievraag. De gemeente Someren kiest er daarom voor om op lokaal niveau te beginnen: op het eigen grondgebied. Er heeft wel al overleg plaatsgevonden met bijvoorbeeld de gemeente Helmond om samen op te trekken op het gebied van duurzame energieopwekking. Helmond heeft grondposities in het noorden van Someren, waar wellicht mogelijkheden liggen om een zonnepark te realiseren.

In het ambitiesdocument Someren Natuurlijk Duurzaam stelt de gemeente zichzelf ten doel om in 2021 de energietransitie te verwerken in de lokale omgevingsvisie. Verder wordt een warmtevisie gerealiseerd, worden de eerste zonneparken aangelegd en wordt het eerste windpark aangelegd.

Beleid duurzame energie gehele buitengebied Someren

In het buitengebied groeit de vraag naar ruimte voor initiatieven op het gebied van duurzame energie. Het uitgangspunt is in eerste instantie om zon op dak bij bestaande bouwblokken te realiseren. De provinciale Interim omgevingsverordening Noord-Brabant biedt mogelijkheden voor het realiseren van zonneparken in het buitengebied. In 2017 heeft Someren beleid opgesteld om op een eenduidige wijze met de aanvragen voor zonneparken in het gehele buitengebied om te gaan. Vooral van belang hierbij is de locatiekeuze. Het moet technisch haalbaar zijn om zonnevelden op de locatie te realiseren, maar het moet ook landschappelijk aanvaardbaar zijn. In september 2018 en in juli 2020 heeft een evaluatie van het beleid plaatsgevonden: 'Evaluatie beleid zonneparken en windmolens'. Het beleid is naar aanleiding van de evaluatie uitgebreid met beleid voor windenergie en enkele criteria zijn aangepast. Verder staat de Provincie mestvergisting toe in een cluster van 5 bedrijven, mits de mest ondergronds naar de vergister wordt verpompt.

Omgevingsplan deelgebied 5

Zoals in het voorontwerp omgevingsplan te lezen staat, is de beleidsvraag voor niet agrarische functies in het buitengebied inmiddels verbonden met de problematiek van voormalige agrarische

bedrijfsgebouwen. Duurzaamheid is hierbij het uitgangspunt. Dit biedt kansen voor het plaatsen van functies met betrekking tot duurzame energie opwekking.

6.9.2 Effecten Energieambities

In de huidige situatie en autonome ontwikkeling is zoals beschreven aandacht voor duurzame energie in de vorm van beleid en projecten met betrekking tot energietransitie. Verduurzaming vindt plaats op kleine schaal bijvoorbeeld in de vorm van zonnepanelen. De gemeente Someren als geheel heeft concrete ambities op het gebied van duurzame energie. De CO₂-uitstoot jaarlijks met 2% verlagen en in 2050 energieneutraal zijn. Via de RES Metropool regio Eindhoven is het streven om zelfs nog eerder energieneutraal te zijn. Via het gemeentelijke ambitiedocument Someren Natuurlijk Duurzaam en het programma Onweerstaanbaar Someren wil de gemeente invulling geven aan CO₂ reductie en invulling geven aan energietransitie en klimaatadaptatie. In het specifieke omgevingsplan deelgebied 5 zijn echter geen duidelijke uitgangspunten en randvoorwaarden met betrekking tot duurzame energie opgenomen. De beoordeling voor het effect van het plan in het buitengebied Deelgebied 5 op het aspect energie is licht negatief (0/-). Hierna zijn mitigerende maatregelen opgenomen die bijdragen aan verduurzaming van het gebied.

Duurzaamheid

Maatregelen voor de verduurzaming van het gebied kunnen zijn:

- Zonnepanelen en zonneboilers op de daken van de agrarische bedrijven. Dit in combinatie met bijvoorbeeld het plaatsen van laadpalen voor elektrische auto's en busjes
- Gebruik maken van de warmte uit het riool (riothermie). Op sommige plekken is er veel warmte beschikbaar in het riool. Deze warmte zou dan gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld gebouwen mee op te warmen. Om dit financieel rendabel te maken moet dit wel worden gecombineerd met onderhoud/vervanging van het riool. Een andere optie is als je warmte wint uit bijvoorbeeld oppervlaktewater, dat je deze warmte dan loost op het riool. Afhankelijk van de situatie op het RWZI kan dit kosten en energie schelen, omdat het rioolwater dan minder verwarmd hoe te worden op het RWZI
- Mestvergisting: De Provincie staat 1 vergister toe per 5 bedrijven, mits de mest ondergronds naar de vergister wordt gepompt
- Bio-energie - Als duurzaam alternatief voor aardgas. Met lokaal beschikbare biomassa kan de energievraag lokaal aangevuld worden
- Duurzame(re) elektriciteit - Het opwekken van elektriciteit in eigen beheer met energie-efficiënte warmtekrachtkoppeling (wkk)

Zonneparken en met name grootschalige kunnen op een verhoogde draagconstructie boven een waterretentiegebied aangelegd worden. Door dit dubbele grondgebruik vermindert de druk op de ruimte in het buitengebied.

7 De effecten op een rij

In de vorige hoofdstukken 4, 5 en 6 zijn de effecten van het plan per milieuaspect beschreven. Dit hoofdstuk 7 vat de resultaten van de effectbeschrijvingen samen. Voor de meeste toetsingscriteria worden de milieueffecten van de worst case beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie, rekening houdend met de voorgestelde planregels. Voor de cijfermatig benaderde criteria (stikstof, geur en fijn stof) worden eerst de worst case effecten beschreven zonder rekening te houden met de (aanvullende) planregels.

Wanneer alle mogelijkheden die het plan biedt worden benut, kunnen, zonder het toepassen van maatregelen, negatieve effecten optreden vanwege emissies vanuit de landbouw. Met name de extra emissies van stikstof en geur vragen om maatregelen. Vastgesteld is dat de afname van het aantal agrarische ondernemingen, in combinatie met de werking van de regels in het plan, de boven bedoelde negatieve effecten kunnen voorkomen.

De aanleiding voor het omgevingsplan voor deelgebied 5 is met name gericht op continuïteit van de bestaande situatie. Er zijn verschillende mogelijkheden om bij te dragen aan de klimaatrobustheid en de energietransitie, maar deze zijn niet als zodanig opgenomen in het plan. Het integrale effect van het plan op de ambities van de gemeente met betrekking tot klimaatadaptatie en de energietransitie worden daarom ook als licht negatief beoordeeld. Deze beoordeling hangt samen met de urgentie van de opgaves op het gebied van klimaat en energie.

In dit planMER voor deelgebied 5 is steeds per milieuthema de mogelijkheden die het plan biedt vergeleken met de referentiesituatie. De effecten van het plan die hiervan per milieuthema zijn beschreven, staan in onderstaande tabel 7.1 onder elkaar opgesomd.

Tabel 7.1 - De effecten op een rij van de gereguleerde mogelijkheden die het plan biedt ten opzichte van de referentie situatie

Toetsingscriteria	Worstcase alternatief	Planalternatief
Ecologie		
Effecten Natura 2000-gebieden	-	0/-
Effecten gebiedsbescherming overige natuurgebieden	-	0
Effecten beschermde soorten	-	0
Effecten beschermde houtopstanden	0	0
Landschap		
Vanuit agrarische bedrijven		0
Vanuit nevenfuncties		0
Vanuit recreatieve voorzieningen		0
Cumulatieve beoordeling		0
Overige criteria		
Cultuurhistorische structuren		0
Archeologische waarden		0

Toetsingscriteria	Worstcase alternatief	Planalternatief
Waterkwaliteit		0
Waterkwantiteit		0
Bodem(kwaliteit)		0
Verkeer		0
Geluid		0
Fijn stof	-	0/-
Geur	-	0/-
Gezondheid: endotoxinen	-	0/-
Gezondheidsbevordering		0
Klimaatbestendigheid		0
Bijdrage aan klimaatambities	nvt	0
Bijdrage aan energieambities	nvt	0/-

8 Leemten in kennis, monitoring en evaluatie

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke onderdelen kennis of informatie ontbreekt. Wanneer dit leidt tot niet volledig of beperkt onderbouwde beschrijvingen, zijn deze in dit hoofdstuk opgenomen. De genoemde leemten in kennis vormen ook aandachtspunten voor het evaluatieprogramma, dat in het kader van een mer moet worden uitgevoerd tijdens en na realisatie van het voornemen. Hierbij worden de optredende milieugevolgen in het planMER vergeleken met de voorspelde gevolgen; wanneer feitelijke gevolgen wezenlijk afwijken van de voorspelde gevolgen, kan de gemeente (aanvullende) maatregelen nemen.

8.1 Leemten in kennis en informatie

- De belangrijkste leemte in kennis betreft inzicht in de toekomstige ontwikkeling van de niet-grondgebonden veehouderij en de grondgebonden veehouderij en de daarbij horende emissiereductie(s). Dat geldt voor de sector als geheel, maar ook voor de situatie in dit deel van Someren
- Modelberekeningen kennen een zekere mate van onnauwkeurigheid, dit is inherent aan de modellen
- Voor dit planMER is gerekend met aannames om een inschatting te kunnen geven van de emissievracht uit het gebied op de Natura 2000-gebieden. Deze aannames zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en een vergelijking tussen vergunde dierplaatsen/gemelde dierplaatsen en de landbouwtellingen op het niveau van de gemeente Someren en de provincie Noord-Brabant. Er is geen informatie toegankelijk om uitspraken te kunnen doen over de latente ruimte op de veehouderijen in het plangebied.
- Er zijn onzekerheden m.b.t. de werkelijke emissies uit stallen en de emissies op basis van de wettelijke emissiefactoren
- Zowel de geluidnormen, de geurnormen als de normen voor luchtkwaliteit dienen gerespecteerd te worden op bedrijfsniveau. Hiervoor kunnen in concrete (project)situaties aanvullende berekeningen nodig zijn.
- Berekeningen in dit MER m.b.t. de emissie en immissie van ammoniak, geur, fijn stof en endotoxinen zijn gebaseerd is op aannames/defaultwaarden voor wat betreft de eigenschappen van de gebouwen, de emissiepunten en dergelijke. De rekenresultaten geven daarom een indicatie van de achtergrondwaardes in (en om) het plangebied. De uitkomsten zijn daarom niet geschikt voor het beoordelen van de situatie ten behoeve van een eventuele vergunningaanvraag voor een individuele veehouderij of een nieuwe gevoelige functie.

8.2 Monitoring en evaluatie

Op grond van artikel 7.39 van de Wet milieubeheer moet 'het bevoegd gezag dat een plan heeft vastgesteld onderzoeken wat de gevolgen van de uitvoering van dat plan zijn wanneer de in het plan voorgenomen activiteit wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen'. Dit betekent dat een evaluatie moet worden uitgevoerd op het moment dat een m.e.r.-(beoordeling)plichtige activiteit

op grond van het omgevingsplan deelgebied 3 van het buitengebied van de gemeente Someren plaatsvindt. In het planMER moet een begin van een dergelijke evaluatie zijn opgenomen. Het advies is om regelmatig de ontwikkelingen in het plangebied in het algemeen en in de agrarische bedrijfstak in het bijzonder te onderzoeken. Wanneer uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er sprake is van afwijkingen in vergelijking met de uitgangspunten van het voorliggende planMER, dan is het wenselijk om te beoordelen of het nodig is om het beleid of het omgevingsplan aan te passen.

Omdat de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven voor een deel ook op grond van wet- en regelgeving zijn beoordeeld, is het ook belangrijk om regelmatig wijzigingen in wet- en regelgeving te volgen. Ook wanneer hieruit blijkt dat er sprake is van afwijkingen in vergelijking met de uitgangspunten.

Van het voorliggende planMER, is het wenselijk om te beoordelen of aanpassingen aan het beleid of het omgevingsplan nodig zijn. Een goede basis voor het regelmatig onderzoeken van de ontwikkelingen in het omgevingsplangebied en de agrarische bedrijfstak, is het volgen van de aangevraagde en verleende omgevingsvergunningen en meldingen op grond van Activiteitenbesluit. Op basis van de resultaten van het voorliggende planMER is het hierbij vooral belangrijk de volgende onderwerpen te overwegen:

- De effecten op Natura 2000-gebieden wat betreft de stikstofdepositie
- De effecten op de woon- en leefomgeving wat betreft de geuremissie en geurbelasting, emissie van fijn stof en fijn stof concentraties en de concentratie endotoxinen

Hierbij is het ook belangrijk om te bepalen op welke manier de effecten van de verschillende activiteiten binnen een ontwikkeling en van activiteiten binnen andere ontwikkelingen elkaar versterken of verzwakken. Overigens moet bij sommige afzonderlijke ontwikkelingen bij agrarische bedrijven een besluit-m.e.r. worden doorlopen. Op basis van de resultaten van dat besluitMER (ook wel projectMER genoemd) kan beoordeeld worden of de voor dit planMER gebruikte uitgangspunten juist waren. Mocht dit niet zo zijn, dan moet worden beoordeeld of het nodig is om het beleid of het omgevingsplan aan te passen.

Bijlage 1

**Stappen in uitgebreide m.e.r.-
procedure**

Uitgebreide m.e.r.-procedure

Mededeling van het project

Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is dan deelt de initiatiefnemer schriftelijk aan het bevoegd gezag mede dat hij een activiteit wil ondernemen waarvoor de uitgebreide m.e.r.-plicht geldt.

Openbare kennisgeving

Het bevoegde gezag geeft er kennis van dat het een besluit aan het voorbereiden is, waarvoor de uitgebreide besluit-m.e.r. procedure geldt.

Raadpleging en inspraak over reikwijdte en detailniveau

Een ieder kan zienswijzen over het voornemen indienen conform de Awb.
Het bevoegd gezag raadpleegt de betrokken overheidsorganen over de reikwijdte en detailniveau van het MER.
Raadplegen van de Commissie m.e.r. is facultatief.

vormvrij

Advies Reikwijdte en detailniveau

Als het bevoegd gezag niet zelf de initiatiefnemer is, geeft het bevoegd gezag advies over de reikwijdte en detailniveau van het op te stellen MER. Dit moet binnen zes weken nadat de mededeling is ontvangen

Milieu-effectrapportage (MER)

De initiatiefnemer stelt een MER op.

Kennisgeving en ter inzagelegging MER en ontwerpplan of aanvraag / (voor-)ontwerpbesluit

Het bevoegd gezag geeft kennis van het MER en ontwerpplan of aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit en legt beide ter inzage

Inspraak

Een ieder kan zienswijzen indienen op het MER en het ontwerpplan of aanvraag / het (voor-)ontwerpbesluit conform de Awb.

6 weken

Advisering door de Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. brengt advies uit over het MER binnen de termijn die ook voor de zienswijzen geldt.

Vaststelling van het plan of besluit en bekendmaking

Het bevoegde gezag stelt het plan vast of neemt een definitief besluit. Daarbij geeft het aan hoe rekening is gehouden met milieugevolgen, inspraakreacties en adviezen. Het plan of besluit wordt bekendgemaakt.

Evaluatie

Evaluatie van de werkelijke optredende milieueffecten.

De procedure

Op 1 juli 2010 is het nieuwe wettelijke stelsel voor m.e.r. in werking getreden. De herziening van de m.e.r.-wetgeving beoogt vereenvoudiging van en meer uniformiteit in de m.e.r.-procedures voor plannen en projecten. In deze paragraaf staan wij kort stil bij de stappen die in het kader van de Uitgebreide procedure moeten worden doorlopen en welke keuzes u hierin kunt maken. De m.e.r.-procedure is op te knippen in de volgende stappen:

- Voorfase (NRD)
- Opstellen MER
- Toetsingsfase

Voorfase

Bekendmaking en participatie

De m.e.r.-procedure start met een openbare kennisgeving van de gemeente dat de m.e.r.-procedure doorlopen gaat worden voor het omgevingsplan.

Het is verplicht in de voorfase van de m.e.r.-procedure een ieder in de gelegenheid te stellen tot het indienen van zienswijzen op het voornemen (lees: het omgevingsplan). Aan deze stap zijn echter geen inhouds- en procedure-eisen verbonden. In onderstaande paragraaf geven wij u wat aandachtspunten ter overweging.

Met betrekking tot de te hanteren procedure adviseren wij in het kader van goed bestuur in elk geval de Algemene wet bestuursrecht (Awb) te volgen. Dit betekent dat er uitgegaan moet worden van een inspraaktermijn van zes weken, mits de gemeente dit in haar eigen inspraakverordening anders heeft geregeld.

Voor wat betreft de inhoudelijke randvoorwaarden zijn verschillende lijnen te bedenken oplopend in uitwerkingsniveau. Al naar gelang behoefte en maatschappelijke betrokkenheid moet de insteek van de kennisgeving bepaald worden. Daarbij kan gedacht worden aan de volgende opties:

- Alleen een aankondiging van het voornemen (de feitelijke bekendmaking)
- Korte toelichting op het voornemen
- Uitgebreide onderzoeksopzet conform de voormalige startnotitie/Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD)⁷

De keuze van het uitwerkingsniveau is afhankelijk van diverse factoren, waaronder de planning en de beschikbare tijd, de maatschappelijke gevoeligheid van het project, de communicatiestrategie van de desbetreffende gemeente, detailniveau van de voorgenomen activiteit, de bandbreedte van oplossingsrichtingen, et cetera.

⁷ In het onderhavige geval wordt gebruik gemaakt van de NRD zoals die in 2016 ter visie heeft gelegen. De voorgenomen activiteit komt namelijk nog op hoofdlijnen overeen met die van destijds. Met het afronden van het planMER bestemmingsplan buitengebied Berkelland 2020 wordt de m.e.r.-procedure die in 2016 is gestart nu afgerond.

Het bevoegd gezag verantwoordt de wijze van participatie achteraf in het besluit (verplicht). Bij het besluit (vaststellen omgevingsplan) over het project dient de gemeente aan te geven hoe de participatie heeft plaatsgevonden en wat de doorwerking hiervan is.

Commissie voor de m.e.r.

In de voorfase is de Commissie voor de m.e.r. (Commissie m.e.r.) niet meer wettelijk betrokken. Het staat gemeenten echter vrij in de voorfase de Commissie voor de m.e.r. wel te vragen advies uit te brengen over het voornemen (startdocument). Als gemeenten hiervoor kiezen dan wordt hier door het ministerie van VROM EUR 5.000,00 voor in rekening gebracht.

De vrijwillige advisering van de Commissie m.e.r. moet binnen de wettelijke inspraaktermijn plaatsvinden (zes weken) en loopt daarmee waarschijnlijk gelijk op aan de inspraaktermijn die een ieder wordt geboden. Indien de gemeente wil dat de Commissie voor de m.e.r. deze inspraakreacties betreft bij haar advies, dan wordt hier drie weken extra voor gevraagd (in totaal negen weken).

Opstellen MER

Nadat de participatie heeft plaatsgevonden en de Commissie voor de m.e.r. eventueel om een advies is gevraagd kan gestart worden met het feitelijk opstellen van het MER. Aan deze stap zijn geen verdere procedurestappen verbonden. De enige wijziging als gevolg van de nieuwe wetgeving is het vervallen van het verplichte Meest Milieuvriendelijk Alternatief.

Toetsingsfase

Als het definitieve planMER is opgesteld, start de toetsingsfase. Het planMER is een bijlage bij het ontwerp-omgevingsplan en gaat gezamenlijk met het omgevingsplan ter inzage. In deze fase is de toetsing van het planMER door de Commissie voor de m.e.r. wel een verplicht onderdeel. Ook hier geldt dat het toetsingsadvies van de Commissie binnen de wettelijke inspraaktermijn moet plaatsvinden. Voor het meenemen van de inspraakreacties in het advies wordt drie weken extra gevraagd.

Bijlage 2

Begrippen en afkortingen

Achtergronddepositie

Dit is de depositiewaarde die er is zonder de ontwikkelingen uit het plan. Het gaat hierbij om de hoeveelheid stikstof veroorzaakt door onder meer landbouw, industrie en autoverkeer.

Alternatief

Een samenhangend pakket van maatregelen die een mogelijke oplossing vormt voor het in de probleemstelling geformuleerde probleem.

Archeologie

Wetenschap van de oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Aspect

Te onderzoeken thema dat relevant wordt geacht voor het beoordelen van alternatieven.

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkelingen die zouden plaatsvinden als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen.

Best beschikbare techniek

Technieken om de emissie te verlagen, bijvoorbeeld door de inzet van luchtwassers.

Omgevingsplan

Gemeentelijk plan met voorschriften, betreffende de bestemming van een bepaald terrein.

Bevoegd gezag

Overheidsorgaan dat bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit.

Commissie voor de m.e.r

Onafhankelijk adviesorgaan, in het leven geroepen door ministeries van VROM en LNV, die op vastgestelde momenten conform Wet milieubeheer advies uitbrengt met betrekking tot m.e.r.- procedures.

Cultuurhistorie

De geschiedenis van de beschaving. In drie wetenschappelijke velden; historische geografie, bouwhistorie en archeologie.

Decibel (dB(A))

Eenheid van geluiddrukkniveau. De toevoeging A duidt erop dat een frequentie-afhankelijke correctie is toegepast in verband met gevoeligheid van het menselijk gehoor.

Ecologie

Wetenschap die de relaties bestudeert van levensvormen en hun omgeving.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Samenhangend stelsel van natuurkerngebieden, ontwikkelingsgebieden en verbindingszones.

Emissie

Hoeveelheden stoffen of geluid die door bronnen in het milieu worden gebracht.

Fauna

Verzameling van diersoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Flora

Verzameling van plantensoorten die in een gebied wordt aangetroffen.

Geluidcontour

Lijn getrokken door een aantal punten van gelijke geluidbelasting. Door contouren te berekenen is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde geluiddruk ondervindt.

Geohydrologie

Wetenschap die de directe relatie tussen hydrologie en geologische opbouw bestudeert.

Gevoelige bestemmingen

Bestemmingen waaraan getoetst wordt in het kader van zoneringsbestemmingen; bestemmingen waar hinder kan worden ervaren bij het oprichten van nieuwe inrichtingen en dergelijke.

Grondgebonden veehouderij

Alle veehouderijen niet zijnde de veehouderijen. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende beesten; paarden.

Initiatiefnemer

Rechtspersoon die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.

Intensieve veehouderijen/niet grond gebonden veehouderij)

Het hebben van veehouderijen waar het voedsel niet direct van het land komt. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende beesten; pluimvee, runderen en varkens. Niet gebonden aan het land voor de voedselvoorziening (door bijvoorbeeld toedienen van aangevoerd veevoer).

Instandhoudingsdoelstellingen

Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzingsbesluiten van de Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is en voor hoeveel natuurwaarden er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied.

Kritische depositiewaarde

Dit is de hoeveelheid ammoniakdepositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Alternatief voor de voorgenomen activiteit, opgesteld vanuit de doelstelling zo min mogelijk schade aan het milieu toe te brengen, respectievelijk zoveel mogelijk verbetering te realiseren, uitgaande van de gegeven doelstelling.

MER

Milieueffectrapport (het fysieke rapport).

m.e.r.

Milieueffectrapportage (de procedure).

Mitigerende maatregelen

Verzachtende maatregelen, waardoor het effect positiever wordt.

Natura 2000

Een Europees beschermd netwerk van waardevolle natuurgebieden.

NO_x

Stikstofoxiden.

NO₂

Stikstofdioxide.

Plangebied

Het gebied waarin de voorgenomen activiteit wordt ondernomen.

PM₁₀

Fijnstof.

Richtlijnen

De richtlijnen zijn bedoeld om specifiek richting te geven aan de inhoud van een op te stellen milieueffectrapport.

Saldering

Interne saldering biedt een ondernemer de mogelijkheid om de emissie uit één of enkele van zijn stallen die nog niet voldoen aan de IPPC-norm, te compenseren met vergaande emissiebeperkende maatregelen in één of meerdere andere stallen.

Significant negatieve effecten

Negatieve effecten die als gevolg hebben dat instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet worden gehaald. Bij negatieve effecten kunnen de instandhoudingsdoelstellingen nog worden gehaald.

Startnotitie/Notitie reikwijdte en detailniveau

Startdocument van de milieueffectrapportage waarin beschreven staat welke activiteit(en) een initiatiefnemer uit wil voeren.

Stikstofdepositie

Hoeveelheid emissie die terecht komt in de grond

Studiegebied

Het gebied tot waar de milieugevolgen ten gevolge van de aanleg van de voorgenomen activiteit reiken.

Toetsingsadvies

Advies van de Commissie voor de m.e.r. waarin deze het planMER beoordeelt op de aanwezigheid van essentiële informatie. De vastgestelde richtlijnen vormen hierbij het toetsingskader.

µg/m³

Microgram per kubieke meter.

Vegetatie

Samenhangend geheel van in een gebied voorkomende plantensoorten.

Verkeersafwikkeling

Doorstroming en verwerking van verkeersstromen.

Verkeersintensiteit

Aantal voertuigen dat per etmaal een bepaald punt op een wegverbinding passeert.

Vigerend beleid

Beleid dat door een overheid is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Voorgenomen activiteit

Ontwikkelingsplan / activiteit dat de initiatiefnemer uit wil voeren.

Voorkeursalternatief

De wijze waarop de initiatiefnemer de voorgenomen activiteit wenst uit te voeren.

Waterkwaliteit

Chemische samenstelling van water.

Waterkwantiteit

De hoeveelheid water betreffend.

Watersysteem

Waterkringloop inclusief opgenomen stoffen vanaf het moment dat neerslag valt tot op het moment dat water uit het gebied wordt afgevoerd.

Bijlage 3 Gebiedsbeschrijvingen N2000

Bijlage 3 Instandhoudingsdoelstellingen N200

Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Dit gebied bestaat uit de deelgebieden Weerterbos, Ringselven en Kruispeel (Habitatrichtlijngebied) en de Hugterheide en de Weerter- en Budelerbergen (Vogelrichtlijngebied). Het Weerterbos is een oud bosgebied. Daarvoor was het een moerasgebied omgeven door heide en moeras. Het wordt gekenmerkt door een gecompliceerde bodemopbouw met leemarm en lemig dekzand en lokale veenontwikkeling. Soortenarme dennenaanplanten bepalen tegenwoordig in sterke mate het aanzien van het terrein. Op natte delen, in slenken en geïsoleerde laagtes staat relatief zuur berkenbroekbos. In deze laagten liggen vele watertjes en worden zwak gebufferde vennen hersteld. De Hugterheide ligt in Noord Brabant en is een bosgebied dat voornamelijk bestaat uit grove dennen en is aangeplant op stuifzand. De stuifzanden zijn nog duidelijk te herkennen in het heuvelachtige terrein. Het naastgelegen gebied Hugterbroek en 'In den Vloed' aan de Limburgse zijde bestaan uit moeras en bos. De Weerter en Budelerbergen bestaan uit een aaneengesloten (naald)bosgebied met een centraal gelegen heide- en stuifzandterrein. Het Ringselven en de Kruispeel zijn gelegen aan weerszijden van de Zuid-Willemsvaart. Het Ringselven is een ven omgeven door moerasvegetaties. De Kruispeel bestaat uit berken- en elzenbroekbossen, met enkele vennen gelegen langs de Tungelroyse beek.

Tabel B3.1 Habitattypen en -soorten met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Habitatype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	>	>	C (<2%)
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	ontwerp	>	>	C (<2%)
H4030 - Droge heiden		ontwerp	>	>	C (<2%)
H6410 - Blauwgraslanden		ontwerp	=	=	C (<2%)
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		ontwerp	=	=	C (<2%)
H7210 - Galigaanmoerassen		definitief	=	>	A1 (15-30%)
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		ontwerp	=	>	C (<2%)
H91D0 - Hoogveenbossen		definitief	>	>	B1 (2-6%)
H1134 - Bittervoorn	ontwerp	=	=	=	C (<2%)

Habitattype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=	
H1166 - Kamsalamander	definitief (in ontwerp verwijderd)	=	=	=	n.n.b.
H1337 - Bever	ontwerp	=	=	=	C (<2%)

Tabel B3.2 Broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven

Broedvogels	Status doel	Aantal broedparen	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage
A224 - Nachtzwaluw	definitief	18	=	=	C (<2%)
A246 - Boomleeuwerik	definitief	55	=	=	C (<2%)
A276 - Roodborsttapuit	definitief	20	=	=	C (<2%)

Strabrechtse Heide & Beuven

De Strabrechtse Heide bestaat grotendeels uit glooiend dekzandlandschap, met daarnaast een deel stuifzandlandschap. Het gebied wordt gekenmerkt door een afwisseling van droge stukken met heide (deels op voormalig stuifzand), kleine stuifzanden en laagtes met natte heide en vennen. In het oosten van het gebied ligt het Beuven, het grootste ven van ons land. Hier is één van de eerste venherstelprojecten uitgevoerd, wat geleid heeft tot de terugkeer van zeldzame soorten. In dit ven wordt water uit de Peelrijt via een bezinkingsbekken ingelaten. Een aantal vennen worden deels gevoed door lokale kwel. De omringende bossen van het gebied bestaan vooral uit grove dennen. Aan de noordwestkant van het gebied ligt het beekdal van de Kleine Dommel, met alluviale bossen, wilgenstruweel, moerasruigten en vochtige schraallanden.

Tabel B3.4 Habitattypen en -soorten met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven

Habitattype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei		definitief	=	=	B1 (2-6%)
H2330 - Zandverstuivingen		definitief	=	=	B1 (2-6%)
H3110 - Zeer zwakgebufferde vennen		definitief	>	>	A1 (15- 30%)

Habitatype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	=	>	B1 (2-6%)
H3160 - Zure vennen		definitief	=	=	B1 (2-6%)
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	definitief	=	>	B2 (6-15%)
H4030 - Droge heiden		definitief	=	=	C (<2%)
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		ontwerp	=	=	B1 (2-6%)
H91D0 - Hoogveenbossen		ontwerp	=	>	C (<2%)
H91E0C - Vochtige alluviale bossen	beekbegeleidende bossen	definitief	=	>	C (<2%)
H1149 - Kleine modderkruiper	ontwerp	=	=	=	
H1831 - Drijvende waterweegbree	definitief	=	=	=	B1 (2-6%)

Tabel B3.4 Broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven

Broedvogels	Status doel?	Aantal broedparen?	Omvang leefgebied?	Kwaliteit leefgebied?	Relatieve bijdrage?
A021 - Roerdomp	definitief	5	=	=	C (<2%)
A022 - Woudaap	definitief	2	=	=	B2 (6-15%)

Tabel B3.5 Niet-broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven

Niet-broed- vogels	Status doel	Populatie	Populatie waarde	Instandhoudings- doelstelling	Omvang leef- gebied	Kwaliteit leef- gebied	Relatieve bijdrage
A127 - Kraanvogel	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	

Sarsven en De Banen

Het Sarsven en de Banen zijn twee naast elkaar gelegen heidevennen in Midden-Limburg. Het is een Peelrestant. Gezoned en in mozaïek met elkaar komen gemeenschappen voor van zeer zwak gebufferde wateren en van zwak gebufferde wateren. De vennen worden deels gevoed met kwelwater uit omliggende hoge gronden. Het gebied is gelegen in één van de laagten die worden aangetroffen in de voedselarme zandafzettingen van het middenterras van de Maas. Plaatselijk

komt moerasveen voor, variërend in diepte. Het bestaat uit een samenstel van vennen, wilgen- en gagelstruweel, elzen- en berkenbroekbos en zowel natte als drogere graslanden.

Tabel B3.6 Habitattypen en -soorten met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Sarsven en De Banen

Habitattype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H3110 - Zeer zwakgebufferde vennen		definitief	>	=	B2 (6-15%)
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	>	=	C (<2%)
H3140 - Kranswierwateren		definitief	>	=	C (<2%)
H1831 - Drijvende waterweegbree	definitief	>	>	=	C (<2%)

Deurnsche Peel & Mariapeel

Het gebied bestaat uit de drie deelgebieden: Deurnsche Peel, Mariapeel en Grauwveen. Tezamen met de nabijgelegen Groote Peel zijn het restanten van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. Deze gebieden zijn de zuidelijkste representanten van de vlakke subatlantische hoogvenen, die elders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en verveningen grotendeels zijn verdwenen. Door de verschillende verveningsgeschiedenis van de onderdelen van het gebied is er een grote en fijnschalige variatie in vegetatie en landschap, met gradiënten naar iets mineraalrijker milieu. In de oudste veenputten is al lange tijd sprake van hoogveengroei op miniatuurschaal. Op de grote restveeneenheden is nog een relatief grote veendikte aanwezig, waarop door herstelbeheer inmiddels ook op verschillende plaatsen ontwikkeling van hoogveenbegroeiingen plaats vindt. De Deurnsche Peel is het Brabantse deel van het gebied en bestaat naast de kern die grenst aan de Mariapeel ook uit een drietal kleinere deelgebieden: De Bult in het noorden en Grauwveen en Het Zinkske in het zuiden. In de Deurnsche Peel is tot in de jaren zeventig turf gewonnen, de sporen hiervan zijn nog duidelijk zichtbaar. In sommige oude turfputten zijn goed ontwikkelde hoogveenvegetaties te vinden. Het gebied bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadië van regenererend hoogveen, natte heide op rustend hoogveen en droge heide op minerale gronden, opgaand loof- en naaldbos, gras- en bouwlanden en open water (sloten, kanalen en plassen). De Mariapeel bestaat uit drie complexen (Griendtsveen, De Driehonderd Bunders en Mariaveen). Het landschap kenmerkt zich door een rijke afwisseling van onder andere hogere, droge en lage, vochtige heideterreinen en moerasachtige gedeelten, open en gesloten bossen, veenputten, wijken, vennen en open water. Het Mariaveen is een open heidegebied met enkele zandruggen. Na herstelmaatregelen in de jaren negentig herstelt het hoogveen zich weer. Grauwveen bestaat uit een complex van

fragmenten levend hoogveen, beginstadias van regenererend hoogveen, droge en vochtige heide, moeras en opgaand loofbos. Er zijn turfgraten aanwezig.

Tabel B3.7 Habitattypen en -soorten met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel

Habitatype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H4030 - Droge heiden		definitief	=	=	C (<2%)
H7110A - Actieve hoogvenen	hoogveenlandschap	definitief	>	>	C (<2%)
H7120 - Herstellende hoogvenen		definitief	= (<)	>	B2 (6-15%)
H1134 - Bittervoorn	ontwerp	=	=	=	C (<2%)
H1149 - Kleine modderkruiper					

Tabel B3.8 Broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel

Broedvogels	Status doel?	Aantal broedparen?	Omvang leefgebied?	Kwaliteit leefgebied?	Relatieve bijdrage?
A004 - Dodaars	definitief	35	=	=	C (<2%)
A224 - Nachtzwaluw	definitief	3	=	=	C (<2%)
A272 - Blauwborst	definitief	350	=	=	B1 (6-15%)
A276 - Roodborsttapuit	definitief	120	=	=	C (<2%)

Tabel B3.9 Niet-broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel

Niet-broedvogels	Status doel	Populatie	Populatie waarde	Instandhoudings- doelstelling	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage
A041 - Kolgans	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	C (<2%)
A127 - Kraanvogel	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	A3 (50-75%)
A702 - Toendrarietgans	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	A1 (15-30%)

Tabel B3.10 Habitattypen en -soorten met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Grote Peel

Habitattype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H4030 – Droge heiden		definitief	=	=	C (<2%)
H7120 – Herstellende hoogvenen		definitief	=	>	B2 (6-15%)

Tabel B3.11 Broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Grote Peel

Broedvogels	Status doel?	Aantal broedparen?	Omvang leefgebied?	Kwaliteit leefgebied?	Relatieve bijdrage?
A004 – Dodaars	definitief	40	=	=	C (<2%)
A008 – Geoorde fuut	definitief	40	=	=	B2 (6-15%)
A119 – Porseleinhoen	Definitief	5	>	>	C (<2%)
A272 – Blauwborst	Definitief	200	=	=	B1 (6-15%)
A276 - Roodborsttapuit	definitief	80	=	=	C (<2%)

Tabel B3.12 Niet-broedvogels met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Grote Peel

Niet-broedvogels	Status doel	Populatie behoud	Populatie waarde	Instandhoudings- doelstelling	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied	Relatieve bijdrage
A041 - Kolgans	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	B1 (2-6%)
A127 - Kraanvogel	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	A2 (30-50%)
A701 - Taigarietgans	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	A1 (15-30%)
A702 - Toendrarietgans	definitief	behoud	n.v.t.	Slaap- en rustplaats	=	=	A2 (30-50%)

Leudal

Tabel B3.13 Habitattypen en -soorten met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied Leudal

Habitattype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H3260A – Beken en rivieren met waterplanten	Waterranonkels	Definitief	>	>	C (<2%)

Habitattype/-soort	Habitatsubtype	Status doel	Oppervlakte	Kwaliteit	Relatieve bijdrage
H6410 – Blauwgraslanden		Definitief	=	=	C (<2%)
H9120 – Beuken- eikenbossen met hulst		Definitief	=	>	C (<2%)
H9160A – Eiken- haagbeukenbossen	Hoger zandgronden	Definitief	>	=	B1 (2-6%)
H9190 – Oude eikenbossen		Definitief	=	=	C (<2%)
H91E0C* - Vochtige alluviale bossen	Beekbegeleidende bossen	Definitief	>	>	B1 (2-6%)
H1134 - Bittervoorn	definitief	=	=	=	C (<2%)
H1149 - Kleine modderkruiper	Definitief	=	=	=	
H1163 – Rivierdonderpad	Definitief	=	=	=	
H1337 - Bever	definitief	>	=	=	C (<2%)

Bijlage 4

Gegevens veehouderijlocaties

dossier	type Krd	ammoniak NH3	geur Ou	fijn stof Fs	NGE dieren totaal	NH3 staleisen tm 2027	NH3 staleisen va 2028	bouwblok opp (ha)	NGE per ha
5711PA20	Vleeskuikens	6780	76250	5083342	300	2773	2311	3,41	88
5711PA24	Zeugen	1896	22824	162371	261	704	704	1,51	173
5711PB14	Melkrundvee	695	1744	12092	33	568	514	1,39	24
5711PG1	Melkrundvee	1100	0	9500	63	1100	1100	1,16	54
5711PJ65	Melkrundvee	782	0	15808	129	687	592	1,20	107
5711PL64	Melkrundvee	2629	0	31262	275	1611	1412	1,62	170
5711PL74	Melkrundvee	1710	0	15490	148	862	756	1,01	146
5711PM32	Vleesvee	118	0	3230	11	118	118	1,27	9
5711PS64	Paarden	246	0	0	73	246	246	1,67	44
5711PT4	Vleeskuikens	6051	46200	3097022	243	2300	2020	1,88	129
5711PT6	Vleesvarkens	3012	36248	234000	80	828	828	3,03	26
5711PT8	Vleeskuikens	2073	63020	3840250	371	2073	2073	3,03	123
5711PT9	Vleeskuikens	2278	19973	1121520	96	890	742	2,54	38
5711PV12	Paarden	152	0	0	36	152	152	1,91	19
5711PV8	Paarden	15	0	0	4	15	15	1,22	3
5711PW16	Melkrundvee	334	0	2888	19	334	334	0,52	37
5711PW2	Paarden	48	0	0	11	48	48	1,28	9
5715AA49	Dekberen	2992	10173	97920	142	452	452	1,87	76
5715AB42	Vleeskuikens	8715	19530	903000	108	4872	1830	3,15	34
5715AG44	Vleeskuikens	4804	45299	3017300	179	1650	1376	2,18	82
5715BB6	Melkrundvee	1589	0	15940	159	926	817	1,22	130
5715BC3	Melkrundvee	1279	117	13898	106	696	623	1,06	100
5715BD17	Paarden	297	1317	5227	28	240	216	0,34	83
5715PX9	Paarden	240	0	0	63	240	240	2,12	30
5715PZ15	Schapen	93	1037	0	7	93	93	1,27	6
5715RB34	Paarden	118	0	1402	17	118	118	0,97	18
5715RB37	Vleeskuikens	7449	5513	683468	103	2249	1149	1,25	83
5715RB40	Melkrundvee	2314	0	26344	214	890	712	1,24	173
5715RC6	Melkrundvee	3216	0	28920	276	1616	1416	1,70	163
5715RD11	Vleesvee	107	248	3717	12	100	100	0,39	31
5715RG18	Paarden	146	0	0	33	146	146	1,19	28
5715RH1	Vleeskuikens	3660	34254	2283600	135	1245	1038	1,45	93
5715RH3	Melkrundvee	905	0	8008	118	505	455	1,46	81
5715RH7	Vleesvarkens	659	18832	46670	70	659	659	1,12	62
Totaal 34 locaties		68502	402579	20764189	3923	32006	25405	54	73

Bijlage 5 Literatuurlijst

WUR 2015 Emissies naar lucht uit de landbouw, 1990-2013; WOt-technical report 46

AERIUS, 2021. AERIUS verspreidingsmodel.

Atlas leefomgeving, z.d. geraadpleegd via: <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>

CBS, z.d. Inwoners per gemeente. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/inwoners>

Commissie voor de MER, 2012. Factsheet Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplan.

Gemeente Someren, z.d. Onweerstaanbaar Someren [website]

Gemeente Someren, Factsheet Onweerstaanbaar Someren

Gemeente Someren, 2010. De kracht van Toerisme
Beleidsvisie Toerisme & Recreatie Gemeente Someren

Gemeente Someren, 2011. Archeologische Beleidskaart

Gemeente Someren, 2011. Beeldkwaliteitsplan buitengebied.

Gemeente Someren, 2012. Kaartenbijlagen Bodemkwaliteitskaart.

Gemeente Someren, 2013. Structuurvisie Someren 2028

Gemeente Someren, 2018. Aanpak alcohol en drugs in Someren

Gemeente Someren, 2019. Beleidsnota Project Duurzaamheid 2019 – 2021

Gemeente Someren, 2019 . Klimaatagenda 2030. <https://www.onweerstaanbaarsomeren.nl/>

Gemeente Someren, 2020. Landschapsinvesteringsregeling gemeente Someren.

GGD Brabant-Zuid-Oost, z.d., Digitale Sociale Kaart Gezondheidsbevordering

Griffienieuws Gemeente Someren, 2021. Verwijderen Stipdonk uit deelgebied 4

Kennisbank Monumenten, z.d. : <https://kennisbank.monumentengemeenten.nl/cultuur-en-bouwhistorische-waarden/cultuurhistorische-waarden/>

Klimaat-effectenatlas, z.d. <https://www.klimaat-effectatlas.nl/nl/>

KNMI, z.d. KNMI '14 Klimaatscenario's

Ministerie van EZ, 2016. Effectenindicator.

Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007, Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

PBL, 2020. Balans van de Leefomgeving 2020. Burger in zicht, overheid aan zet, PBL-publicatienummer 4165

Provincie Noord-Brabant, z.d. Kaartbank Provincie Noord-Brabant.

Provincie Noord-Brabant (2016). Cultuurhistorische Waardenkaart Provincie Noord-Brabant1 Verkregen

via:<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=1dab0b45b3234ffa8090a4bc8ae06f8>

Provincie Noord-Brabant (2022). Natuurbeheerplan,
<https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>

Provincie Noord-Brabant, 2021. Ontwerp omgevingsverordening Noord-Brabant (23-03-2021)

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed 2013. Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening

Rijksoverheid, z.d. Regionale klimaatmonitor.

Rijkswaterstaat, z.d. <https://klimaatmonitor.databank.nl/Jive/>

RIVM, 2016. Veehouderijen en gezondheid omwonenden. RIVM Rapport 2016-0058.

RvS, 2013. Buitengebied' van de gemeente Oisterwijk/ ECLI:NL:RVS:2013:697

RVS, 2014. Uitspraak 1 juni 2016/ 201201041/1/R4

RvS, 2017. Uitspraak 17 mei 2017/ ECLI:NL:RVS:2017:1260

RvS, 2019. Uitspraak 29 mei 2019/ CLI:NL:RVS:2019:1603

TAUW, 2017. planMER buitengebied Someren deel 1

TAUW, 2019 . planMER buitengebied Someren deel 2

TAUW, 2021. Notitie Reikwijdte en Detailniveau buitengebied Someren deel 4

TAUW, 2021. planMER buitengebied Someren deel 3

TNO, 2019. Factsheet emissies en depositie van stikstof in Nederland.

Veldmaat & Aa, van der, 2020, 26 oktober. Klimaatstresstest gemeente Someren 083940075 A.

Werkgroep Ruimtelijke Ordening GGD GHOR Nederland, 2020. Kernwaarden gezonde leefomgeving

WUR, 2014. Berekeningen met het model NEMA Emissies naar lucht uit de landbouw in 2014 [WOt-technical report].